

Konstitutionsutskottets betänkande 2020/21:KU2

Behandlingen av riksdagens skrivelser

Sammanfattning

Utskottet föreslår att riksdagen lägger regeringens skrivelse och riksdagsstyrelsens redogörelse till handlingarna.

Konstitutionsutskottet konstaterar att regeringens redogörelse för behandlingen av riksdagens skrivelser har förbättrats och sedan flera år kan anses ge en korrekt bild av riksdagens skrivelser till regeringen. Utskottet ser positivt på denna utveckling och förutsätter att kvaliteten kommer att behållas i kommande redogörelser.

När det gäller tillkännagivanden inom konstitutionsutskottets område redovisar regeringen 13 av dem som slutbehandlade. Av dessa kommenteras redovisningen av tillkännagivandet om försöksverksamhet med samdistribution av tidningar och post (bet. 2014/15:KU12 punkt 4, rskr. 2014/15:195) av utskottet. Enligt utskottet kan tillkännagivandet ses som slutbehandlat även om det enligt utskottets mening inte kan ses som tillgodosett.

När det gäller tillkännagivanden inom övriga utskotts områden hänvisar utskottet till respektive utskotts yttranden över regeringens skrivelse.

Ett flertal av utskotten uppmärksammar i sina yttranden vikten av att regeringen undviker onödig tidsåtgång i sin behandling av tillkännagivanden. Konstitutionsutskottet framhåller vikten av att regeringen behandlar riksdagens skrivelser skyndsamt och gör ansträngningar för att undvika onödig tidsåtgång. Huruvida den redovisade tidsåtgången är rimlig bör bedömas med hänsyn till tillkännagivandets innehåll och de beredningsåtgärder som behöver vidtas.

Behandlade förslag

Regeringens skrivelse 2019/20:75 Riksdagens skrivelser till regeringen – åtgärder under 2019. Riksdagsstyrelsens redogörelse 2019/20:RS4 Redogörelse för behandlingen av riksdagens skrivelser till riksdagsstyrelsen.

Innehållsförteckning

Utskottets förslag till riksdagsbeslut	3
Redogörelse för ärendet	4
Ärendet och dess beredning.....	4
Bakgrund	4
Skrivelsens och redogörelsens huvudsakliga innehåll	5
Utskottets överväganden.....	6
Riksdagens skrivelser till regeringen.....	6
Riksdagens skrivelser till riksdagsstyrelsen	31
<i>Bilaga 1</i>	
Förteckning över behandlade förslag.....	32
Skrivelse 2019/20:75.....	32
Redogörelse 2019/20:RS4.....	32
<i>Bilaga 2</i>	
Skatteutskottets yttrande 2020/21:SkU3y	33
<i>Bilaga 3</i>	
Justitieutskottets yttrande 2019/20:JuU4y	42
<i>Bilaga 4</i>	
Civilutskottets yttrande 2020/21:CU1y	67
<i>Bilaga 5</i>	
Utrikesutskottets yttrande 2019/20:UU3y	70
<i>Bilaga 6</i>	
Försvarsutskottets yttrande 2019/20:FöU7y	74
<i>Bilaga 7</i>	
Socialförsäkringsutskottets yttrande 2020/21:SfU1y	78
<i>Bilaga 8</i>	
Socialutskottets yttrande 2019/20:SoU5y	85
<i>Bilaga 9</i>	
Kulturutskottets yttrande 2020/21:KrU1y	88
<i>Bilaga 10</i>	
Utbildningsutskottets yttrande 2019/20:UbU5y	93
<i>Bilaga 11</i>	
Trafikutskottets yttrande 2019/20:TU7y.....	100
<i>Bilaga 12</i>	
Näringsutskottets yttrande 2019/20:NU7y.....	119
<i>Tabeller</i>	
Tabell 1 Antalet kungjorda grundförfattningar samt antal och andel kungjorda EU-grundförfattningar under perioden 2001–2018.....	7
Tabell 2 Antal riksdagsskrivelser som redovisas som ännu ej slutbehandlade från olika riksmöten	8
Tabell 3 Antal redovisade samt antal och andel ej slutbehandlade riksdagsskrivelser (rskr.) i regeringens redogörelser 1991/92–2019/20	9
Tabell 4 Antal beslutade tillkännagivanden till regeringen per riksmöte	10
Tabell 5 Antal och andel slutbehandlade tillkännagivanden (tkg) och genomsnittlig tidsåtgång för slutbehandling 1995/96–2019/20	11
Tabell 6 Tidsåtgång för ej slutbehandlade tillkännagivanden på konstitutionsutskottets område.....	18

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagens skrivelser till regeringen

Riksdagen lägger skrivelse 2019/20:75 till handlingarna.

2. Riksdagens skrivelser till riksdagsstyrelsen

Riksdagen lägger redogörelse 2019/20:RS4 till handlingarna.

Stockholm den 3 november 2020

På konstitutionsutskottets vägnar

Karin Enström

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Karin Enström (M), Hans Ekström (S), Ida Karkiainen (S), Matheus Enholm (SD), Per-Arne Håkansson (S), Linda Modig (C), Mia Sydow Mölleby (V), Ida Drougge (M), Fredrik Lindahl (SD), Laila Naraghi (S), Tuve Skånberg (KD), Daniel Andersson (S), Tina Acketoft (L), Mikael Strandman (SD), Camilla Hansén (MP), Erik Ottoson (M) och Lars Jilmstad (M).

Redogörelse för ärendet

Ärendet och dess beredning

Regeringens skrivelse 2019/20:75 Riksdagens skrivelser till regeringen – åtgärder under 2019 överlämnades till riksdagen den 10 mars 2020.

Riksdagsstyrelsens redogörelse 2019/20:RS4 Redogörelse för behandlingen av riksdagens skrivelser till riksdagsstyrelsen överlämnades till riksdagen den 20 februari 2020.

Kammaren beslutade den 11 mars respektive den 21 februari 2020 att hänvisa regeringens skrivelse respektive riksdagsstyrelsens redogörelse till konstitutionsutskottet för beredning.

Motionstiderna för skrivelsen respektive redogörelsen löpte ut den 25 mars respektive den 6 mars 2020. Någon följdmotion har inte väckts med anledning av redogörelsen eller skrivelsen.

Konstitutionsutskottet beslutade den 12 mars 2020 att anmoda övriga utskott att senast den 5 maj 2020 yttra sig över regeringens skrivelse och de motioner som kunde komma att väckas med anledning av skrivelsen i de delar de berör respektive utskotts beredningsområde. Utskottet beslutade den 24 mars 2020 att förlänga tiden för övriga utskott att yttra sig till den 17 september 2020. Skatteutskottet, justitieutskottet, civilutskottet, utrikesutskottet, försvarsutskottet, socialförsäkringsutskottet, socialutskottet, kulturutskottet, utbildningsutskottet, trafikutskottet och näringsutskottet har lämnat yttranden.

Regeringens budgetproposition för 2021 överlämnades till riksdagen den 21 september 2021. Med hänvisning till sista datumet för övriga utskott att yttra sig över skrivelse 2019/20:75 har konstitutionsutskottet valt att i det nu aktuella betänkandet inte beakta eventuella redovisningar i budgetpropositionen för 2021 av åtgärder med anledning av utskottets tillkännagivanden. De redovisningar som görs i budgetpropositionen för 2021 kan istället behandlas av utskottet i höstens budgetbetänkande.

Bakgrund

Sedan 1961 har regeringen lämnat redogörelser till riksdagen för vilka åtgärder regeringen har vidtagit med anledning av riksdagens olika beslut. Enligt 9 kap. 8 § riksdagsordningen (RO) ska regeringen varje år i en skrivelse till riksdagen redovisa vilka åtgärder regeringen har vidtagit med anledning av de riksdagsskrivelser som överlämnats till regeringen. Sedan slutet av 1990-talet har behandlingen av riksdagens skrivelser till riksdagsstyrelsen (tidigare talmanskonferensen) redovisats för riksdagen. Riksdagsstyrelsen ska enligt tilläggsbestämmelse 9.17.3 RO årligen i en redogörelse redovisa vilka åtgärder den har vidtagit med anledning av de riksdagsskrivelser som överlämnats till styrelsen.

Skrivelsens och redogörelsens huvudsakliga innehåll

I skrivelse 2019/20:75 Riksdagens skrivelser till regeringen – åtgärder under 2019 lämnar regeringen en redovisning av vilka åtgärder regeringen har vidtagit med anledning av de riksdagsskrivelser som överlämnats till regeringen. Redovisningen omfattar huvudsakligen åtgärder under tiden den 1 januari–31 december 2019.

I redogörelse 2019/20:RS4 redovisar riksdagsstyrelsen vilka åtgärder den har vidtagit med anledning av de riksdagsskrivelser som överlämnats till styrelsen. Redogörelsen omfattar huvudsakligen beslut av riksdagsstyrelsen under tiden den 1 januari–31 december 2019.

Utskottets överväganden

Riksdagens skrivelser till regeringen

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen lägger regeringens skrivelse till handlingarna.

Skrivelsen m.m.

Regelbeståndet

I skrivelsens avsnitt 5 (s. 374 f.) redovisas uppgifter om regelbeståndet. Antalet gällande grundförfattningar per den 1 mars 2020 var 4 328. Av dessa var 1 511 lagar. Motsvarande siffror per den 1 mars 2019 var 4 266, varav 1 486 lagar. Antalet kungjorda grund- och ändringsförfattningar i Svensk författningssamling (SFS) under 2019 var 1 318, jämfört med 2 122 under 2018, 1 347 under 2017, 1 376 under 2016 och 1 074 under 2015. Av de författningar som kungjordes 2019 var 121 grundförfattningar (29 lagar och 92 förordningar m.m.).

Antalet rubriker i myndigheternas regelförteckningar den 31 december 2019 har beräknats till ca 8 200. Det innebär ett ökat antal regelrubriker jämfört med året innan. Uppgifterna i myndigheternas regelförteckningar är emellertid något osäkra.

Andelen EU-relaterade författningar

Sedan våren 2010 (bet. 2009/10:KU21 s. 23) redovisar konstitutionsutskottet vissa uppgifter från regeringens skrivelse om antalet kungjorda författningar och andelen kungjorda grundförfattningar genom vilka EU-direktiv har genomförts (nedan EU-grundförfattningar).

Under 2019 genomfördes EU-direktiv i 100 ändringsförfattningar (58 lagar och 42 förordningar) och 9 nya grundförfattningar (5 lagar och 4 förordningar).

Av tabell 1 nedan framgår att EU-direktiv genomfördes i en knapp femtedel av samtliga kungjorda grundförfattningar under perioden 2001–2018. För samma period gäller att drygt en fjärdedel av alla nya lagar som kungjordes hade sin grund i genomförande av EU-direktiv. Andelen kungjorda grundförfattningar som har sin grund i EU-direktiv har varierat kraftigt över åren.

Tabell 1 Antalet kungjorda grundförfattningar samt antal och andel kungjorda EU-grundförfattningar under perioden 2001–2018

År då författningarna kungjordes	Antal kungjorda grundförfattningar (varav lagar)	Antal kungjorda EU- grundförfattningar (varav lagar)	Andel kungjorda EU- grundförfattningar i % (varav lagar)
2001	136 (37)	17 (3)	13 (8)
2002	129 (27)	20 (7)	16 (26)
2003	135 (41)	25 (11)	19 (27)
2004	136 (38)	37 (15)	27 (40)
2005	162 (42)	32 (14)	20 (33)
2006	178 (59)	85 (33)	48 (56)
2007	347 (28)	76 (12)	22 (43)
2008	160 (49)	48 (20)	30 (41)
2009	207 (52)	43 (8)	21 (15)
2010	189 (65)	22 (9)	12 (14)
2011	173 (32)	28 (14)	16 (44)
2012	118 (28)	10 (5)	9 (18)
2013	126 (36)	15 (7)	12 (19)
2014	126 (50)	13 (5)	10 (10)
2015	149 (39)	1 (0)	1 (0)
2016	185 (50)	35 (17)	19 (34)
2017	127 (32)	9 (6)	7 (19)
2018	210 (75)	27 (17)	13 (23)
2019	121 (29)	9 (5)	7 (17)
Totalt	3 114 (809)	552 (208)	18 (26)

Källa: Konstitutionsutskottets kanslis genomgång av skrivelse 75 åren 2001/02–2018/19. Användbara data finns endast tillgängliga från 2001.

När det gäller ändringsförfattningarna, som inte redovisas i tabellen, kan det nämnas att antalet kungjorda ändringsförfattningar per år under perioden 2001–2019 i genomsnitt ligger något över 1 250. Den högsta noteringen infaller 2018 (1 912 kungjorda ändringsförfattningar) och den lägsta 2012 (883 kungjorda ändringsförfattningar). Andelen ändringsförfattningar genom vilka EU-direktiv genomförts uppgår under perioden 2001–2019 till strax under 7 procent med stora årliga variationer, t.ex. var andelen EU-relaterade ändringsförfattningar drygt 15 procent 2009 och drygt 3 procent 2010. Under 2019 var andelen 8 procent (100 av 1 197 ändringsförfattningar).

Riksdagsskrivelserna

Regeringens redovisning är knuten till de skrivelser där riksdagen meddelar regeringen sina beslut. Redovisningen tar upp samtliga riksdagsskrivelser från det senaste kalenderåret som är ställda till regeringen och äldre riksdagsskrivelser som inte tidigare har rapporterats som slutbehandlade av regeringen.

I skrivelsens avsnitt 3 (s. 338 f.) finns ett kronologiskt register över de riksdagsskrivelser som redovisas i skrivelsen.

I följande tabell redogörs för hur många riksdagsskrivelser som redovisas som ej slutbehandlade i skrivelse 2019/20:75.

Tabell 2 Antal riksdagsskrivelser som redovisas som ännu ej slutbehandlade från olika riksmöten

Riksmöte	Antal	Riksmöte	Antal
1999/00	1	2010/11	3
2000/01	0	2011/12	4
2001/02	1	2012/13	4
2002/03	0	2013/14	11
2003/04	0	2014/15	17
2004/05	1	2015/16	27
2005/06	1	2016/17	46
2006/07	0	2017/18	73
2007/08	1	2018/19	60
2008/09	0	2019/20	20
2009/10	6		

Källa: Kronologiskt register i skrivelse 2019/20:75 s. 338 f.

När det gäller det pågående riksmötet 2019/20 omfattar redovisningen i skrivelsen riksdagsskrivelser som överlämnats till regeringen fram till den 31 december 2019. Från den perioden kvarstår 20 riksdagsskrivelser som ej slutbehandlade. I skrivelsen redovisas totalt 566 riksdagsskrivelser.

Översikt av behandlingen av riksdagsskrivelser och tillkännagivanden 1991/92–2019/20

Ordningen med tillkännagivanden var föremål för ett omfattande uppföljnings- och utvärderingsarbete av konstitutionsutskottet under våren 2006. Arbetet redovisades i en promemoria (bet. 2005/06:KU34 bil. 7). Konstitutionsutskottet redovisar årligen (fr.o.m. bet 2010/11:KU21) uppgifter om regeringens behandling av riksdagens skrivelser och särskilt om behandlingen av tillkännagivanden. I det följande uppdateras redovisningen med uppgifter från skrivelse 2019/20:75.

I tabell 3 nedan redogörs för antalet riksdagsskrivelser samt antalet och andelen ej slutbehandlade riksdagsskrivelser i regeringens skrivelser under perioden 1991/92–2019/20. Av tabellen framgår att andelen ej slutbehandlade riksdagsskrivelser i skrivelse 2019/20:75 är 49 procent. För hela perioden är genomsnittet 36 procent.

Tabell 3 Antal redovisade samt antal och andel ej slutbehandlade riksdagsskrivelser (rskr.) i regeringens redogörelser 1991/92–2019/20

Regeringens skrivelse	Redovisade rskr. (antal)	Ej slutbehandlade rskr. (antal)	Ej slutbehandlade rskr. (andel i %)
Skr. 1991/92:15	565	185	33
Skr. 1992/93:15	523	181	35
Skr. 1993/94:15	602	136	27
Skr. 1994/95:15	606	183	30
Skr. 1995/96:15	601	155	26
Skr. 1996/97:15	431	155	36
Skr. 1997/98:75	544	125	23
Skr. 1998/99:75	396	136	34
Skr. 1999/00:75	381	144	38
Skr. 2000/01:75	403	148	37
Skr. 2001/02:75	412	166	40
Skr. 2002/03:75	428	174	41
Skr. 2003/04:75	423	155	37
Skr. 2004/05:75	428	155	36
Skr. 2005/06:75	425	153	36
Skr. 2006/07:75	457	173	38
Skr. 2007/08:75	391	153	39
Skr. 2008/09:75	413	143	35
Skr. 2009/10:75	432	115	27
Skr. 2010/11:75	430	98	23
Skr. 2011/12:75	349	129	37
Skr. 2012/13:75	404	119	30
Skr. 2013/14:75	393	125	32
Skr. 2014/15:75	447	150	34
Skr. 2015/16:75	417	183	44
Skr. 2016/17:75	467	199	43
Skr. 2017/18:75	525	241	46
Skr. 2018/19:75	626	277	44
Skr. 2019/20:75	566	276	49

Källa: Konstitutionsutskottets kanslis genomgång av de skrivelser som anges i tabellen.

Riksdagsskrivelser som avser lagar och beslut om statens budget för det kommande budgetåret kan normalt redovisas som slutbehandlade under samma riksmöte. De flesta ej slutbehandlade riksdagsskrivelser avser tillkännagivanden.

I tabell 4 nedan redovisas antal beslutade tillkännagivanden till regeringen per riksmöte. Av tabellen framgår bl.a. att antalet beslutade tillkännagivanden under de två senaste riksmötena har minskat.

Tabell 4 Antal beslutade tillkännagivanden till regeringen per riksmöte

1991/92	172
1992/93	189
1993/94	185
1994/95	136
1995/96	72
1996/97	101
1997/98	106
1998/99	77
1999/00	87
2000/01	89
2001/02	119
2002/03	53
2003/04	64
2004/05	54
2005/06	96
2006/07	10
2007/08	11
2008/09	8
2009/10	13
2010/11	60
2011/12	52
2012/13	43
2013/14	56
2014/15	125
2015/16	103
2016/17	149
2017/18	153
2018/19	100
2019/20	98

Källa: Niklas Bolin & Thomas Larue, Reparlamentariseringen av Sverige? Bruket av och betydelsen av riksdagens tillkännagivanden till regeringen, Statsvetenskaplig tidskrift, Årgång 118, 2016/3. Rapporter från utredningstjänsten – Beslutade tillkännagivanden.

I tabell 5 nedan redovisas antalet tillkännagivanden som regeringen redovisat i respektive skrivelse och antalet respektive andelen som redovisats som ej slutbehandlade. I skrivelse 2019/20:75 redovisas behandlingen av ett återigen ökat antal tillkännagivanden, nämligen 475 stycken. Andelen som redovisas som slutbehandlade är 22 procent. När det gäller de tillkännagivanden som redovisas som slutbehandlade i årets skrivelse har den genomsnittliga tidsåtgången ökat jämfört med förra årets skrivelse. I tabellen redovisas också medianvärde. Extrema värden som har stor inverkan på medelvärdet påverkar inte medianvärdet i samma utsträckning. Medianvärdet kompletterar därför den information som ges av medelvärdet när det gäller den genomsnittliga beredningstiden för de slutbehandlade tillkännagivandena. Medianvärdet för de tillkännagivanden som redovisas som slutbehandlade i skrivelsen har ökat jämfört med de närmaste tidigare åren.

Tabell 5 Antal och andel slutbehandlade tillkännagivanden (tkg) och genomsnittlig tidsåtgång för slutbehandling 1995/96–2019/20

Regeringens skrivelse	Antal slutbehandlade tkg (totala antalet)	Andel slutbehandlade tkg i %	Genomsnittlig tidsåtgång i dagar (median)a
Skr. 1995/96:15	151 (321)	50	412 (225)
Skr. 1996/97:15	85 (240)	35	477 (309)
Skr. 1997/98:75	174 (292)b	60	529 (305)
Skr. 1998/99:75	78 (202)	39	414 (186)
Skr. 1999/00:75	71 (208)	34	843 (450)
Skr. 2000/01:75	82 (221)	37	779 (404)
Skr. 2001/02:75	67 (232)	29	688 (476)
Skr. 2002/03:75	86 (267)	32	698 (318)
Skr. 2003/04:75	86 (247)	35	734 (456)
Skr. 2004/05:75	76 (223)	34	938 (659)
Skr. 2005/06:75	50 (196)	26	1 045 (998)
Skr. 2006/07:75	61 (242)	25	1 106 (581)
Skr. 2007/08:75	45 (187)	23	1 069 (736)
Skr. 2008/09:75	34 (146)	23	1 280 (1 030)
Skr. 2009/10:75	44 (122)	36	1 791 (1 597)
Skr. 2010/11:75	33 (98)	34	2 101 (1 784)
Skr. 2011/12:75	21 (125)	17	1 204 (455)
Skr. 2012/13:75	53 (155)	34	870 (454)
Skr. 2013/14:75	38 (142)	27	869 (680)
Skr. 2014/15:75	41 (176)	23	668 (462)
Skr. 2015/16:75	52 (260)	20	777 (328)
Skr. 2016/17:75	93 (319)	29	817 (638)
Skr. 2017/18:75	95 (404)	24	863 (645)
Skr. 2018/19:75	85 (447)	19	773 (666)
Skr. 2019/20:75	104 (475)	22	987 (831)

Källa: Konstitutionsutskottets kanslis genomgång av de skrivelser som anges i tabellen.

Kommentar: I de fall brister i redogörelsen för skrivelserna har upptäckts (t.ex. som en följd av felaktig redovisning av slutbehandling av vissa tillkännagivanden) har dessa rättats i tabellen.

a: Här anges både medelvärde och medianvärde (det sistnämnda inom parentes och kursiverat).

b: Omfattningen av regeringens redogörelse under riksmötet 1997/98 – övergångsvis 18 månader – förklarar avvikelser i antal och andel tillkännagivanden.

Riksdagsskrivelser inom konstitutionsutskottets område

I skrivelsen redovisas 48 riksdagsskrivelser med anledning av betänkanden från konstitutionsutskottet från riksmötena 2011/12–2019/20. Av dessa redovisas 28 riksdagsskrivelser som slutbehandlade och 20 som ej slutbehandlade.

I de fall riksdagens beslut har avsett nya lagar eller lagändringar visar en genomgång att de SFS-nummer som anges i skrivelsen är korrekta.

När det gäller riksdagens beslut om anslag m.m. för 2020 inom utgifts-område 1 Rikets styrelse (bet. 2019/20:KU1) har alla fyra riksdagsskrivelser till regeringen slutbehandlats genom att regleringsbrev beslutats i december 2019 (Statsrådsberedningen, Justitiedepartementet, Finansdepartementet och

Kulturdepartementet). Kulturdepartementet har även beslutat om beställningsbemyndiganden när det gäller anslagen om stöd till politiska partier och mediestöd.

I skrivelsen redovisas totalt 29 riksdagsskrivelser som avser tillkännagivanden. Av dessa redovisas 10 riksdagsskrivelser som slutbehandlade och 19 som ej slutbehandlade.

Nedan redovisas de totalt 13 tillkännagivanden som redovisas som slutbehandlade i skrivelsen. Därefter redogörs för tidsåtgången för de tillkännagivanden som redovisas som ej slutbehandlade i skrivelsen.

Slutbehandlade tillkännagivanden inom konstitutionsutskottets område

I fråga om tillkännagivandet om *försöksverksamhet med samdistribution av tidningar och post* (bet. 2014/15:KU12 punkt 4, rskr. 2014/15:195) anges att regeringen den 17 december 2015 uppdrog åt Post- och telestyrelsen att kartlägga förutsättningarna inom det postala regelverket för att genomföra försöksverksamhet med samdistribution av post och tidningar på sådant sätt som riksdagen förordat (N2015/088977/ITP). Post- och telestyrelsen redovisade den 31 mars 2016 att marknaden utvecklats så att samdistribution av post och tidningar på marknadsmässiga grunder sker på fler orter och att myndigheten inte har några verksamma rättsmedel att genomföra försöksverksamhet på sådant sätt som riksdagen förordat (N2016/02494/D). Utredningen om en översyn av postlagstiftningen i ett digitaliserat samhälle (N 2015:06) som bl.a. har haft till uppgift att utreda effekterna av samdistribution av post och tidningar och hur det skulle påverka möjligheterna för marknadstillträde och effektiv konkurrens lämnade i april 2016 delbetänkandet *Som ett brev på posten – Postbefordran och pristak i ett digitaliserat samhälle* (SOU 2016:27) och i september 2016 slutbetänkandet *Till sista utposten – En översyn av postlagstiftningen i ett digitaliserat samhälle* (SOU 2016:54). Utredningens förslag låg till grund för regeringens beslut den 12 oktober 2017 om förordning om ändring i postförordningen (2010:1049) (SFS 2017:918), som innebär att den samhällsomfattande posttjänstens befodringskrav för brev med normalporto ändras från övernattbefordran till tvådagarsbefordran, samt för propositionen *Ändringar i postlagen* (prop. 2017/18:41) som regeringen beslutade om den 9 november 2017. Övergången till tvådagarsbefordran kan underlätta samdistribution av post och tidningar. Regeringen ansåg i och med dessa åtgärder att tillkännagivandet var slutbehandlat vilket redovisades i propositionen *En sammanhållen politik för Sveriges landsbygder – för ett Sverige som håller ihop* (prop. 2017/18:179).

Vidare anges att näringsutskottet under utskottsbehandlingen av propositionen, som även beslutat att ge konstitutionsutskottet tillfälle att yttra sig, anförde följande (bet. 2017/18:NU19 s. 118, rskr. 2017/18:360). Utskottet konstaterade att konstitutionsutskottet i fråga om tillkännagivandet om nya och mer omfattande försök med samdistribution inte delade regeringens bedömning. Konstitutionsutskottet ansåg att regeringens åtgärder skulle ha

kunnat vara mer vittgående och menade att regeringen mycket väl hade kunnat överväga olika alternativa vägar framåt för att inleda försöksverksamhet med samdistribution, däribland att använda sin roll som ägare i Postnord AB (Postnord). Konstitutionsutskottet ansåg därför att regeringen bör undersöka alternativa vägar och därefter redovisa ytterligare åtgärder i fråga om samdistribution. Utskottet gjorde inte någon egen bedömning av dessa tillkännagivanden men förutsatte att regeringen, i enlighet med det som konstitutionsutskottet tidigare uttalat i samband med behandlingen av regeringens skrivelse 2016/17:75, återkom till riksdagen med den redovisning som konstitutionsutskottet efterfrågar.

I budgetpropositionen för 2020 (prop. 2019/20:1 utg.omr. 22 avsnitt 4.4.3 s. 122) klargjorde regeringen varför det inte fanns möjlighet att använda rollen som ägare i Postnord på det sätt som konstitutionsutskottet efterfrågade och anförde följande. Regeringen har riksdagens uppdrag att aktivt förvalta statens ägande i bolag så att den långsiktiga värdeutvecklingen blir den bästa möjliga och, i förekommande fall, att de särskilt beslutade samhällsuppdragen utförs väl. Regeringen anser att det är av största vikt att bolag med statligt ägande förvaltas på ett aktivt och professionellt sätt med värdeskapande som övergripande mål. Detta innebär att bolagen ska agera långsiktigt, effektivt och lönsamt samt ges förmåga att utvecklas. Postnord ägs gemensamt av den svenska och den danska staten. Postnord har inget av riksdagen särskilt beslutat samhällsuppdrag, däremot anger Postnords bolagsordning att föremålet för bolagets verksamhet ska vara att, direkt eller genom dotterbolag, tillhandahålla rikstäckande postverksamhet i Sverige och Danmark. Post- och telestyrelsen har genom att utfärda tillståndsvillkor för Postnord utsett bolaget att tillhandahålla den samhällsomfattande posttjänsten i Sverige. Bolag med statligt ägande utgör privaträttsliga subjekt och lyder som utgångspunkt under samma lagar och regler som privatägda aktiebolag. Associationsrättsligt styrs bolagen med aktiebolagslagen (2005:551) som övergripande ramverk och bolagsstämman utgör bolagets högsta beslutande organ. Bolagsstämman utser styrelsens ledamöter som gemensamt ansvarar bl.a. för bolagets organisation och förvaltningen av dess angelägenheter samt utser bolagets verkställande direktör, som ska sköta den löpande förvaltningen av bolaget enligt styrelsens riktlinjer och anvisningar. Styrelsens självständighet och yttersta ansvar för bolagets verksamhet utgör en av huvudprinciperna för den svenska modellen för bolagsstyrning, vilken bygger på en relativt strikt rollfördelning mellan de olika bolagsorganen (ägare, styrelse och ledning). Det är därmed styrelsen och ledningen för Postnord som inom ramen för bolagets uppdrag samt tillämpliga lagar, regler och tillståndsvillkor ansvarar för och sköter bolagets operativa verksamhet vilket bl.a. inkluderar eventuella beslut om samarbeten och försöksverksamhet. Regeringen ser fortsatt frågan om samdistribution som angelägen och avser att följa utvecklingen på området. Regeringen konstaterade i propositionen att det aktuella tillkännagivandet med detta är slutbehandlat.

När det gäller tillkännagivandet om *att förhindra radikaliserings och rekrytering i digitala miljöer* (bet. 2015/16:KU4 punkt 7, rskr. 2015/16:137) anges att regeringen, vilket även redovisades i budgetpropositionen för 2020 (prop. 2019/20:1 utg.omr. 4 avsnitt 2.6 s. 63), har vidtagit följande åtgärder för att öka kunskapen och tillgängliggöra information och förebyggande strategier i förhållande till de budskap som sprids via olika digitala miljöer. Totalförsvarets forskningsinstitut (FOI) har sedan 2016 haft uppdraget att göra kartläggningar och analyser av våldsbejakande extremistisk propaganda som sprids i digitala miljöer (Ku2016/01373/D). Under 2018 förlängde och utökade regeringen detta uppdrag (Ju2018/01289/KRIM). FOI:s kartläggningar Hatbudskap och våldsbejakande extremism i digitala miljöer (2017), Det digitala kalifatet – om islamiska statens propaganda (2017), Det vita hatet: radikal nationalism i digitala miljöer (2017), Den digitala kampen – Autonoma rörelser på nätet (2018), Digital Jihad – propaganda from the Islamic State (2018), Ensamagerande våldsverkare – profiler, riskbedömningar och digitala spår (2019) samt Digitalt slagfält – en studie av radikalnationalistiska digitala miljöer (2019) har bidragit till ökad kunskap om den våldsbejakande extremistiska propagandans innehåll och hur den kan appellera till olika mottagare. Med dessa kartläggningar som bas finns det nya möjligheter för olika aktörer att utveckla olika förebyggande insatser. Vidare genomför Statens medieråd och Forum för levande historia viktiga insatser för att utveckla arbetet med att stärka människors förmåga och motståndskraft mot propaganda, bl.a. riktat till barn och ungdomar. Regeringen bedömer i budgetpropositionen att det mest grundläggande är att det finns kunskap om dessa budskap och deras innehåll. Utifrån denna kunskap har myndigheter kunnat samverka och utveckla utbildningsmaterial och andra relevanta insatser. Sammantaget har detta bidragit till att öka kunskapen hos olika aktörer både om våldsförhållanden budskap och om våra grundläggande demokratiska värden. Regeringen bedömde i budgetpropositionen att tillkännagivandet är tillgodosett och slutbehandlat.

När det gäller tillkännagivandet om *befolkningens synpunkter vid ändringar i landstingsindelningen* (bet. 2015/16:KU25 punkt 2, rskr. 2015/16:291) anges att regeringen den 5 september 2019 beslutade proposition En ny beteckning för kommuner på regional nivå och vissa frågor om regionindelning (prop. 2018/19:162). I propositionen lämnade regeringen förslag om att befolkningens önskemål och synpunkter ska beaktas vid ändringar i regionindelningen (tidigare landstingsindelningen) och att berörda regioner (tidigare landsting), om det inte är uppenbart obehövt, som ett led i beredningen av ett yttrande eller en ansökan om ändrad regionindelning ska inhämta synpunkter från befolkningen. Regeringen bedömde att tillkännagivandet därmed är slutbehandlat.

I fråga om tillkännagivandet om ökat valdeltagande bland utlandssvenskar (bet. 2016/17:KU22 punkt 5, rskr. 2016/17:201) anges att Utrikesdepartementet har uppmanat samtliga ambassader att utöka sina öppettider för röstmottagning och anmodat ambassaderna att vara frikostiga med att sprida

information om de allmänna valen, särskilt när det gäller reglerna för att avlägga röst utomlands. Utrikesdepartementet har även förbättrat sitt stöd till utlandsmyndigheterna och erbjuder vägledning och kommunikationsinsatser om detta, samt informerat att röstmottagning utomlands är en prioriterad fråga för regeringen. Regeringen har dessutom sett till att röstmottagning utomlands inför de allmänna valen 2018 har erbjudits på fler platser än vid de två föregående allmänna valen. Regeringen lämnade i budgetpropositionen för 2020 (prop. 2019/20:1 utg.omr. 5 s. 28) en redovisning av vidtagna åtgärder och ansåg att tillkännagivandet, i de delar som rör åtgärder för att öka tillgängligheten för röstning på ambassader och konsulat, därmed är tillgodosett. I fråga om övriga delar av tillkännagivandet se nedan.

När det gäller tillkännagivandet om informationsteknik och demokrati (bet. 2016/17:KU15 punkt 8, rskr. 2016/17:244) anges att Myndigheten för digital förvaltning (Digg) inledde sitt arbete den 1 september 2018. Myndigheten har i uppgift att samordna och stödja den förvaltningsgemensamma digitaliseringen samt att ansvara för den förvaltningsgemensamma digitala infrastrukturen. Myndigheten har även i uppgift att främja öppen och datadriven innovation samt tillgängliggörande av öppna data och vidareutnyttjande av handlingar från den offentliga förvaltningen. För att förstärka arbetet med öppna data har uppdrag tidigare getts till Riksarkivet om att främja statliga myndigheters arbete med att tillgängliggöra data för vidareutnyttjande (Fi2015/02025/SFÖ och Fi2016/01537/SFÖ). Riksarkivet har i slutrapporteringen av uppdraget konstaterat att mognadsgraden när det gäller öppna data har ökat bland statliga myndigheter jämfört med 2017. Därtill har Tillväxtverket fått ett uppdrag att främja vidareutnyttjandet av öppna data och datadriven innovation (Fi2017/02164/DF). Uppdraget slutredovisades den 20 december 2018. Arbetsförmedlingen har fått i uppdrag att vara projektledare för Hack for Sweden 2018–2019 (Fi2018/01235/DF). Hack for Sweden är ett initiativ som syftar till att öka kunskapen om och demonstrera värdet av tillgängliggörande och återanvändande av öppna offentliga data. Regeringen har även låtit OECD göra en översyn av Sveriges datadrivna förvaltning. OECD konstaterar bl.a. att det finns behov av en övergripande styrning av den offentliga förvaltningens hantering av data, t.ex. genom en datapolicy (OECD Reviews of Digital Transformation: Going Digital in Sweden). Vidare beslutade regeringen i maj 2019 om ett uppdrag till Digg om att öka den offentliga förvaltningens förmåga att tillgängliggöra öppna data, bedriva öppen och datadriven innovation samt använda artificiell intelligens (I2019/01416/DF). Regeringen har också tillsatt en särskild utredare med uppdrag att genomföra omarbetningen av Europaparlamentets och rådets direktiv 2003/98/EG om vidareutnyttjande av information från den offentliga sektorn (PSI-direktivet) i svensk rätt och ur ett rättsligt perspektiv främja och stödja den offentliga förvaltningens arbete med öppna data och annan offentlig digital information (dir. 2019:20). Uppdraget skulle slutredovisas senast den 15 maj 2020. Slutligen beslutade regeringen i maj 2019 om ett uppdrag till Lantmäteriet om att i samverkan med berörda statliga

myndigheter analysera budgetära konsekvenser samt samhällsekonomiska nyttor av myndigheters tillgängliggörande av värdefulla datamängder avgiftsfritt (I2019/01415/DF). Regeringen ansåg i budgetpropositionen för 2020 (prop. 2019/20:1 utg.omr. 1 avsnitt 10.5.2 s. 65 f.) mot denna bakgrund tillkännagivandet tillgodosett och slutbehandlat.

I fråga om tillkännagivandet om ersättare i styrelsen, nämnder och utskott (bet. 2016/17:KU30 punkt 6, rskr. 2016/17:335) anges att regeringen den 6 februari 2020 beslutade (dir. 2020:10) att ge en särskild utredare i uppdrag att utreda en väl fungerande ordning för val och beslutsfattande i kommuner och regioner (tidigare landsting). En parlamentariskt sammansatt referensgrupp ska knytas till utredningen. Uppdraget ska redovisas senast den 24 mars 2021. Genom beslutet om kommittédirektiv anser regeringen att tillkännagivandet är slutbehandlat.

I fråga om tillkännagivandet om åtgärder för att öka antalet förtroendevalda m.m. (bet. 2016/17:KU17 punkt 1, rskr. 2016/17:337) anges att betänkandet Låt fler forma framtiden! (SOU 2016:5), från 2014 års demokratiutredning – Delaktighet och jämlikt inflytande, överlämnades i januari 2016 till regeringen. För att underlätta för förtroendevalda att förena ett uppdrag med arbets- och familjeliv och för att skapa bättre förutsättningar för underrepresenterade grupper att ta uppdrag föreslog utredningen att förtroendevalda ska ges möjlighet att vara föräldralediga eller sjukskrivna, och därefter kunna återgå till sitt förtroendeuppdrag. Förslaget behandlades i regeringens proposition En ny kommunallag (prop. 2016/17:171). Genom 2017 års kommunallag, som trädde i kraft den 1 januari 2018, tydliggjordes att kommuner och landsting kan besluta om att ge kommunal- och landstingsråd möjlighet att vara t.ex. föräldralediga. Därutöver har Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällsfrågor (MUCF) haft i uppdrag att 2014–2017 genomföra insatser i syfte att fler unga kvinnor och män ska ta på sig uppdrag som politiskt förtroendevalda. Uppdraget innefattade även insatser för att motverka att unga politiker väljer att lämna sina uppdrag i förtid (U2014/03352/UC). Det huvudsakliga ansvaret för att förbättra den sociala representativiteten ligger dock hos de politiska partierna eftersom de ansvarar för nominerings- och rekryteringsprocesserna inför allmänna val. I budgetpropositionen för 2020 (prop. 2019/20:1 utg.omr. 1 avsnitt 10.5.2 s. 66) anförde regeringen att genom dessa åtgärder får tillkännagivandet anses tillgodosett och slutbehandlat.

När det gäller tillkännagivandet om domstolarnas oberoende (bet. 2017/18:KU36 punkt 19, rskr. 2017/18:228) anges att regeringen den 13 februari 2020 beslutade om ett direktiv till en parlamentariskt sammansatt kommitté med uppdrag att utreda bl.a. de frågor som tillkännagivandet avser samt att punkten därmed är slutbehandlad.

I fråga om tillkännagivandet om nationell samordning (bet. 2017/18:KU34 punkt 17, rskr. 2017/18:270) anges att regeringen den 1 januari 2018 inrättade Center mot våldsbejakande extremism vid Brottsförebyggande rådet. En av centrets uppgifter är att verka för en hög grad av effektivitet och samordning i

det förebyggande arbetet mot våldsbejakande extremism. Utöver denna insats har regeringen tillsatt en kommitté som under åren 2018–2021 ska planera, samordna och genomföra en samling av insatser och aktiviteter för en stark demokrati (dir. 2018:53). Insatserna ska bidra till ökad delaktighet, förankring och motståndskraft i demokratin. Regeringen har dessutom initierat en nationell satsning på medie- och informationskunnighet och det demokratiska samtalet. En särskild utredare har fått uppdraget att i samarbete med relevanta aktörer arbeta med utåtriktade insatser som ökar människors motståndskraft mot desinformation, propaganda och näthat, t.ex. genom medie- och informationskunnighet (dir. 2018:88). Med dessa insatser har regeringen vidtagit relevanta åtgärder för att stärka den nationella samordningen mot våldsbejakande extremism och för att relevanta aktörer ska sprida kunskap om demokratiska värderingar. Regeringen har i budgetpropositionen för 2020 (prop. 2019/20:1 utg.omr. 4 avsnitt 2.6) redovisat de åtgärder som vidtagits samt bedömningen att tillkännagivandet mot den bakgrunden är tillgodosett och att punkten därmed kan anses slutbehandlad. Riksdagen har inte haft något att invända mot regeringens hantering av tillkännagivandet (bet. 2019/20:JuU1, rskr. 2019/20:103).

När det gäller tillkännagivandet om personlig integritet och grundlagsskydd (bet. 2017/18:KU16 punkt 2c, rskr. 2017/18:336) anges att regeringen den 13 juni 2019 beslutade om ett tilläggsdirektiv till 2018 års tryck- och yttrandefrihetskommitté (Ju 2018:01), se direktiv 2019:29 samt att punkten därmed är slutbehandlad.

I fråga om tillkännagivandet om översyn av det offentliga belönings-systemet (bet. 2017/18:KU28 punkt 1, rskr. 2017/18:337) anges att regeringen den 7 november 2019 beslutade att ge en parlamentariskt sammansatt kommitté i uppdrag att göra en översyn av det offentliga belöningsystemet (dir. 2019:76) samt att punkten därmed är slutbehandlad.

När det gäller tillkännagivandet om översyn av de allmänna flaggdagarna (bet. 2017/18:KU28 punkt 2, rskr. 2017/18:337) anges att regeringen den 7 november 2019 beslutade att ge en parlamentariskt sammansatt kommitté i uppdrag att göra en översyn av de allmänna flaggdagarna (dir. 2019:76) samt att punkten därmed är slutbehandlad.

I fråga om tillkännagivandet om utformningen av riksdagens anslag till hovet (bet. 2017/18:KU28 punkt 3, rskr. 2017/18:338) anges att regeringen den 7 november 2019 beslutade att ge en parlamentariskt sammansatt kommitté i uppdrag att överväga utformningen av riksdagens anslag till hovet (dir. 2019:76) samt att punkten därmed är slutbehandlad.

Ej slutbehandlade tillkännagivanden

I skrivelsen redovisas 24 tillkännagivanden som ej slutbehandlade. I tabellen nedan redogörs för tidsåtgången mellan riksdagens beslut om tillkännagivandet och regeringens redovisning av åtgärder i skrivelse 2019/20:75.

Tabell 6 Tidsåtgång för ej slutbehandlade tillkännagivanden på konstitutionsutskottets område

Tilkännagivande	Datum för beslut	Datum för senaste redovisningen i skr. 75	Tidsåtgång (dagar)	Tidsåtgång (år)*
Bet. 2011/12:KU16 p.1	2012-05-23	2020-03-05	2843	8
Bet. 2013/14:KU30 p.4	2014-03-05	2020-03-05	2192	6
Bet. 2013/14:KU28 p.1	2014-05-07	2020-03-05	2129	6
Bet. 2014/15:KU11 p.1	2015-03-11	2020-03-05	1821	5
Bet. 2014/15:KU16 p.1	2015-04-08	2020-03-05	1793	5
Bet. 2015/16:KU4 p.4	2016-02-03	2020-03-05	1492	4
Bet. 2015/16:KU4 p.5	2016-02-03	2020-03-05	1492	4
Bet. 2015/16:KU4 p.9	2016-02-03	2020-03-05	1492	4
Bet. 2015/16:KU14 p.4	2016-04-21	2020-03-05	1414	4
Bet. 2016/17:KU22 p.5	2017-03-29	2020-03-05	1072	3
Bet. 2016/17:KU23 p.5	2017-06-07	2020-03-05	1002	3
Bet. 2016/17:KU23 p.8	2017-06-07	2020-03-05	1002	3
Bet. 2016/17:KU23 p.10	2017-06-07	2020-03-05	1002	3
Bet. 2016/17:KU23 p.11	2017-06-07	2020-03-05	1002	3
Bet. 2016/17:KU30 p.13	2017-06-20	2020-03-05	989	3
Bet. 2017/18:KU38 p.10	2018-01-31	2020-03-05	764	2
Bet. 2017/18:KU32 p.1	2018-01-31	2020-03-05	764	2
Bet. 2017/18:KU33 p.17	2018-04-11	2020-03-05	694	2
Bet. 2017/18:KU37 p.8	2018-04-18	2020-03-05	687	2
Bet. 2017/18:KU37 p.9	2018-04-18	2020-03-05	687	2
Bet. 2018/19:KU28 p.4	2019-05-15	2020-03-05	295	1
Bet. 2018/19:KU30 p.34	2019-05-15	2020-03-05	295	1
Bet. 2018/19:KU27 p.14	2019-06-18	2020-03-05	261	1
Bet. 2019/20:KU3 p.1	2019-11-20	2020-03-05	106	0

Källa: Konstitutionskansliets genomgång av skr. 2019/20:75 och tidigare beslutade riksdagskrivelser.

* Avrundad siffra.

Av tabellen framgår att flertalet tillkännagivanden har beslutats under den senaste treårsperioden. Drygt en tredjedel är fyra år eller äldre. Det äldsta ej slutbehandlade tillkännagivandet beslutades 2012.

Yttranden från andra utskott

Skatteutskottet

Skatteutskottet behandlar i sitt yttrande (yttr. 2020/21:SkU3y) sju riksdagskrivelser som har redovisats som ej slutbehandlade. Följande synpunkter framförs.

När det gäller tillkännagivandet om avvecklingen av reklamskatten anser utskottet att det har gått orimligt lång tid sedan riksdagen gjorde sitt tillkännagivande och att det nu är angeläget att regeringen slutligen verkställer riksdagens beslut.

I fråga om tillkännagivandet om Öresundsavtalet framhåller utskottet att den nuvarande regeringen och tidigare regeringar under lång tid har utvärderat avtalet. Utskottet anser att regeringen bör kunna ta ställning i frågan.

I yttrandet finns två avvikande meningar (M, KD).

Justitieutskottet

Justitieutskottet behandlar i sitt yttrande (yttr. 2019/20:JuU4y) tio riksdags-skrivelser som har redovisats som slutbehandlade och 22 riksdagsskrivelser som har redovisats som ej slutbehandlade. Följande synpunkter framförs.

Utskottets huvudsakliga kritik ligger i att många äldre tillkännagivanden, flera från så långt tillbaka som riksdagsåret 2014/15, fortfarande inte är slutbehandlade. Det är enligt utskottets mening anmärkningsvärt att regeringen inte har vidtagit fler åtgärder med anledning av dessa tillkännagivanden. I några fall, t.ex. när det gäller inbrottsstöld, har riksdagen också gjort flera tillkännagivanden i frågan, och dessutom tillkännaggett när dessa senast bör vara genomförda. Inte heller redovisas det på ett tillfredsställande sätt när de olika tillkännagivandena beräknas vara slutbehandlade. Denna kritik omfattar bl.a. 18 ej slutbehandlade tillkännagivanden.

Utskottet är även kritiskt till att regeringen i flera fall dröjt alldeles för länge med att tillsätta utredningar, vilket bl.a. fått till följd att den efterfrågade lagstiftningen inte kommer att vara på plats under denna valperiod. Denna kritik omfattar fyra ej slutbehandlade tillkännagivanden. När det gäller två av dessa fanns de med i det 34-punktsprogram som regeringen presenterade september 2019 och skulle prioriteras. Trots detta har inga utredningar ännu tillsatts.

Vidare anser utskottet att vissa tillkännagivanden som redovisas som slutbehandlade inte bör anses vara det eftersom de åtgärder som vidtagits inte är tillräckliga för att tillgodose det som efterfrågas i tillkännagivandet. Det gäller bl.a. tillkännagivandet om fler områdespoliser och kommunpoliser, tillkännagivandet om mer praktik i polisutbildningen, tillkännagivandet om brott mot äldre samt tillkännagivandet om åtgärder mot bedrägeribrott.

Slutligen anser utskottet att det finns ett flertal tillkännagivande som regeringen felaktigt anser som slutbehandlade genom att en utredning tillsatts. Dessa tillkännagivanden kan enligt utskottets mening dock inte anses slutbehandlade förrän utredningen är klar, inte minst mot bakgrund av att regeringen vid tidigare tillfällen lagt ner utredningar. Det gäller sex tillkännagivanden som har redovisats som slutbehandlade.

I yttrandet finns två avvikande meningar (S, C, V, L, MP).

Civilutskottet

Civilutskottet behandlar i sitt yttrande (yttr. 2020/21:CU1y) tre riksdags-skrivelser som har redovisats som ej slutbehandlade.

Utskottet noterar att det bland de riksdagsskrivelser som har redovisats som ej slutbehandlade finns flera äldre tillkännagivanden där det saknas en redovisning av när de bedöms kunna bli slutbehandlade. Detta gäller bl.a. tillkännagivanden om snabbare betalningar, tillkännagivandet om betalningstider i näringslivet och tillkännagivandet om omvandling till ägarlägenheter.

Utskottet framhåller att utskottet är medvetet om att handläggningstiden för slutbehandlingen av ett enskilt tillkännagivande är beroende av tillkännagivandets innehåll och de beredningsåtgärder som förutsätts för en sådan slutbehandling. Utskottet vill dock understryka vikten av att regeringen gör ansträngningar för att undvika onödig tidsåtgång i sin behandling av riksdagens skrivelser. Som konstitutionsutskottet påpekat (bet. 2015/16:KU21 s. 30) vill civilutskottet också framhålla att det inte bör förekomma att tillkännagivanden inte är slutbehandlade efter flera år utan att det redovisas en bedömning av när de kan bli slutbehandlade.

Utrikesutskottet

Utrikesutskottet behandlar i sitt yttrande (yttr. 2019/20:UU3y) tre riksdagsskrivelse till regeringen som har redovisats som ej slutbehandlade samt två riksdagsskrivelser till riksdagsstyrelsen som har redovisats som slutbehandlade.

När det gäller tillkännagivandet om utvärdering av kampanjen om medlemskapet i FN:s säkerhetsråd anføres att utskottet emotser utredningens resultat.

I fråga om riksdagsskrivelserna om statens budget inom utgiftsområde 7, respektive återrapportering till riksdagen när det gäller fortsatt svenskt deltagande i den militära utbildningsinsatsen i Irak, anføres att utskottet avser följa frågan.

När det gäller riksdagsskrivelserna till Riksdagsstyrelsen noterar utskottet att skrivelserna har slutbehandlats.

Försvarsutskottet

Försvarsutskottet behandlar i sitt yttrande (yttr. 2019/20:FöU7y) fyra riksdagsskrivelser som har redovisats som ej slutbehandlade.

I fråga om tillkännagivandet om miljöprovning av övnings- och skjutfält anser utskottet att regeringen bör redovisa vilka särskilda omständigheter som gjort att ärenden som getts hög prioritet ändå har handläggningstider på 6–8 år.

När det gäller tillkännagivandet om att utan dröjsmål vidta åtgärder i syfte att åstadkomma en utvecklad och säker kommunikationslösning för aktörer inom allmän ordning, säkerhet, hälsa och försvar menar utskottet att det är angeläget att regeringen snarast vidtar åtgärder som underlättar delandet av sekretessbelagd information mellan blåljusaktörer.

I fråga om tillkännagivandet om krisberedskapen inom sjukvården anser utskottet att det är av stor vikt att försörjningsberedskapen för svenskt vidkommande säkerställs när det gäller läkemedel och sjukvårdsmateriel inför

höjd beredskap eller krig, men också inför en fredstida samhällskris, vilket inte minst coronapandemin visar på. Utskottet utgår från att regeringen särskilt beaktar dagens erfarenheter av en pandemi för det fortsatta arbetet att verka för en ökad resiliens inom svensk sjukvård.

När det gäller tillkännagivandet om en översyn av civil-militär samverkan och stödet till samhället vill utskottet framhålla att man skulle välkomna en djupare redovisning av regeringens åtgärder när det gäller stöd till samhället. De behov som framträtt under såväl skogsbränder som coronapandemi får stödet till samhället att framstå som än mer angeläget.

Utskottet kan vidare konstatera att regeringen för vissa tillkännagivanden som ännu inte slutbehandlats anför att man har för avsikt att återkomma till riksdagen i den kommande försvarspolitiska inriktningspropositionen. Det gäller bl.a. tillkännagivandet om långräckviddiga bekämpningssystem. Eftersom den parlamentariskt sammansatta försvarsberedningen svarat för samråd mellan regeringen och riksdagspartierna om den långsiktiga inriktningen av försvarspolitiken ser utskottet det som naturligt att frågorna lyfts där innan regeringen överlämnar sin inriktningsproposition.

Utskottet har uttalat i budgetbetänkandet för 2020 (2019/20:FöU1) att det inte haft några invändningar mot regeringens bedömning att de tillkännagivanden som regeringen då redovisade skulle vara slutbehandlade. Utskottet har följaktligen inte heller nu något att anföra med anledning av regeringens bedömningar av vilka skrivelser som bedömts vara slutbehandlade. Samtidigt vill utskottet framhålla att när riksdagen beslutar om statens budget har konstitutionsutskottet framhållit att anslagen inte får användas på annat sätt än riksdagen har bestämt (bet. 2018/19:KU21). Konstitutionsutskottet framhöll även i samma betänkande att riksdagsskrivelser som rör riksdagens budgetbeslut inte per automatik kan avskrivas med regleringsbrevet i december. En bedömning behöver enligt konstitutionsutskottet göras i varje enskilt fall. Inte förrän alla delar av budgetbeslutet är genomförda kan riksdagsskrivelsen ses som slutbehandlad. Av regeringens redogörelse bör då också framgå vad som ligger till grund för att riksdagsskrivelsen anses slutbehandlad. Utskottet utgår därmed från att regeringen inom ramen för resultatredovisningen i kommande budgetproposition kommer att redogöra för att alla delar av budgetbeslutet genomförts och att anslagen använts på det sätt som riksdagen beslutat.

Socialförsäkringsutskottet

Socialförsäkringsutskottet gör i sitt yttrande (yttr. 2020/21:SfU1y) bl.a. följande uttalande.

Utskottet konstaterar att regeringen lämnar utförliga redogörelser för sin behandling av riksdagens tillkännagivanden. När det gäller frågan om regeringens handläggningstider kan utskottet notera att det finns ett antal tillkännagivanden som har beretts under lång tid. Även om en längre handläggningstid kan vara motiverad till följd av tillkännagivandets innehåll

vill utskottet påminna om att det är av stor vikt att regeringen behandlar riksdagens tillkännagivanden med den skyndsamhet som krävs samt att regeringen så långt det går redovisar planerade åtgärder och när ett tillkännagivande kan antas vara slutbehandlat. Samtidigt har utskottet förståelse för att den pågående pandemin och dess följdverkningar har inneburit en ökad arbetsbörda för regeringen. Utskottet har i övrigt inget att anföra med anledning av regeringens skrivelse.

I yttrandet finns två avvikande meningar (M, SD, KD).

Socialutskottet

Socialutskottet gör i sitt yttrande (yttr. 2019/20:SoU5y) bl.a. följande uttalande.

Utskottet ser positivt på att regeringen redovisar en tidsplan för planerade åtgärder när det gäller flertalet av de tillkännagivanden som riktats till regeringen med anledning av socialutskottets betänkanden och som ännu inte har slutbehandlats. Samtidigt kan utskottet konstatera att tidsplan saknas eller är bristfällig för vissa tillkännagivanden.

Utskottet vill påminna om att utgångspunkten är att regeringen tillgodoser ett tillkännagivande. Det är likaså angeläget att regeringen undviker onödig tidsåtgång i sin behandling av riksdagens skrivelser. Utskottet har emellertid förståelse för att regeringen för närvarande måste prioritera det arbete som den pågående pandemin till följd av covid-19-utbrottet innebär. Enligt utskottet bör regeringen i budgetpropositionen för 2021 redovisa en tidsplan för planerade åtgärder när det gäller de ovan nämnda tillkännagivandena.

Kulturutskottet

Kulturutskottet gör i sitt yttrande (yttr. 2010/21:KrU1y) bl.a. följande uttalande.

Utskottet noterar att det finns flera tillkännagivanden inom utskottets beredningsområde som ännu inte är tillgodosedda, och understryker att det är av stor vikt att regeringen gör ansträngningar för att undvika onödig tidsåtgång när det gäller att behandla riksdagens tillkännagivanden. Om åtgärderna drar ut på tiden är det angeläget att regeringen är utförlig i sin redogörelse för orsakerna till fördröjningen. Utskottet vill också peka på att stor tidsåtgång kan skapa en osäkerhet som kan leda till att ämnet för ett tillkännagivande kommer upp på nytt i olika sammanhang. Slutligen vill utskottet poängtera vikten av att regeringen behandlar riksdagsskrivelser med tillkännagivanden skyndsamt och utskottet förutsätter nu att regeringen vidtar åtgärder för att verkställa riksdagens tillkännagivanden.

I yttrandet finns tre avvikande meningar (M, SD, KD).

Utbildningsutskottet

Utbildningsutskottet behandlar i sitt yttrande (yttr. 2019/20:UbU5y) två riksdagsskrivelser som har redovisats som ej slutbehandlade. I ställningstagandet redovisas regeringens åtgärder med anledning av tillkännagivandena.

I ställningstagandet gör även utskottet bl.a. följande uttalande. Utskottet vill understryka att handläggningstiden för ett tillkännagivande beror på tillkännagivandets innehåll, men vill samtidigt påminna om att det är av stor betydelse att regeringen behandlar riksdagens tillkännagivanden skyndsamt och gör ansträngningar för att undvika onödig tidsåtgång i sin behandling.

I yttrandet finns en avvikande mening (M, SD, KD).

Trafikutskottet

Trafikutskottet framhåller i sitt yttrande (yttr. 2019/20:TU7y) bl.a. följande.

Av de 32 tillkännagivandena inom trafikutskottets beredningsområde anges 24 vara under fortsatt beredning. Av dessa hör 14 till äldre riksmöten (t.o.m. 2016/17) och 10 till nyare riksmöten (fr.o.m. 2017/18). När det gäller handläggningstiden för ett tillkännagivande kan utskottet konstatera att det finns ett antal tillkännagivanden som har beretts under lång tid. Utskottet vill framföra att det är medvetet om att handläggningstiden rimligtvis beror på tillkännagivandets innehåll men vill liksom tidigare år påminna om att det är av stor vikt att regeringen behandlar riksdagens tillkännagivanden med den skyndsamhet som krävs.

Utskottet kan liksom tidigare år konstatera att regeringen lämnar utförliga redogörelser för sin behandling av riksdagens tillkännagivanden, vilket är positivt. Utskottet noterar att redogörelserna främst innehåller information om vidtagna åtgärder. När det gäller den fortsatta beredningen redogör regeringen för planerade åtgärder i ett antal ärenden och anger i vissa fall när eller efter vilka planerade åtgärder som ett tillkännagivande kan tänkas vara slutbehandlat. Utskottet vill liksom förra året lyfta fram vikten av att regeringen i möjligaste mån redovisar planerade åtgärder och när ett tillkännagivande kan antas vara slutbehandlat. Utskottet välkomnar att regeringen redogör för vidtagna åtgärder för samtliga eventuella delmoment när det gäller de tillkännagivanden som är mer omfattande och innehåller olika delmoment.

Slutligen vill utskottet åter peka på att det ställer sig positivt till den praxis som har vuxit fram och som innebär att regeringen har möjlighet att redovisa sin behandling av tillkännagivanden i budgetpropositionen eller i en annan proposition eller skrivelse före skrivelse 75. Denna praxis innebär att riksdagen ges möjlighet att i ett tidigare skede lämna eventuella synpunkter på regeringens hantering av riksdagens tillkännagivanden. Utskottet kan liksom förra året även konstatera att regeringen har beaktat klargöranden från tidigare år om att tillkännagivanden inte bör redovisas i propositioner och skrivelser som behandlar en sakfråga som inte är direkt knuten till tillkännagivandet.

Näringsutskottet

Näringsutskottet behandlar i sitt yttrande (yttr. 2019/20:NU7y) fyra riksdagskrivelser som har redovisats som slutbehandlade och framhåller i sitt yttrande bl.a. följande.

Utskottet vill påminna om betydelsen av att regeringen behandlar riksdagens skrivelser med den skyndsamhet som krävs och gör ansträngningar för att undvika onödig tidsåtgång när det gäller att behandla riksdagens tillkännagivanden. Utskottet noterar att det nu äldsta, ännu inte slutbehandlade tillkännagivandet inom utskottets beredningsområde beslutades av riksdagen våren 2017. Utskottet förutsätter att regeringen fortsätter arbetet med att bereda samtliga ännu inte slutbehandlade tillkännagivanden med den skyndsamhet som krävs.

I yttrandet finns två avvikande meningar (M, SD, KD).

Tidigare behandling

När det gäller regeringens behandling av riksdagens tillkännagivanden har konstitutionsutskottet framhållit att utgångspunkten, i enlighet med den konstitutionella praxis som vuxit fram, bör vara att regeringen tillgodoser ett tillkännagivande. Om regeringen inte delar riksdagens mening i en fråga och inte har för avsikt att tillgodose riksdagens önskemål bör den underrätta riksdagen om detta inom den tidsgräns – när sådan anges – som angetts i tillkännagivandet. Även skälen till att regeringen inte har tillgodosett tillkännagivandet bör då redovisas (se t.ex. bet. 2011/12:KU21). En mer utförlig redogörelse för utskottets tidigare ställningstaganden finns t.ex. i betänkande 2014/15:KU21 (s. 16 f.). En redogörelse finns också i konstitutionsutskottets yttrande 2015/16:KU7y till utbildningsutskottet och i betänkande 2015/16:KU21.

Utskottets ställningstagande vid behandlingen av skrivelse 75 våren 2017

I betänkande 2016/17:KU21 gjorde utskottet ett antal generella påpekanden (s. 36 f.).

Konstitutionsutskottet har tidigare välkomnat att regeringen tydligt redovisar när den behandlar ett tillkännagivande i t.ex. budgetpropositionen. Vissa utskott, t.ex. justitieutskottet och näringsutskottet, tar i sina yttranden till konstitutionsutskottet om den nu aktuella skrivelse 75 upp frågor där regeringen hänvisar till behandlingen i en tidigare framlagd proposition. Det kan gälla både ej slutbehandlade och slutbehandlade tillkännagivanden. Konstitutionsutskottet vill framhålla att det är angeläget att regeringen är tydlig i den aktuella propositionen huruvida den anser att ett tillkännagivande är slutbehandlat eller inte med det som redovisas och föreslås. Utskotten ges därmed en möjlighet att reagera i samband med att regeringen gör sin bedömning. Frågan kan därmed behandlas i sitt sakliga sammanhang. Lämpligen kan berört utskott således redovisa sin syn i samband med att regeringen i t.ex. budgetpropositionen redovisar sin behandling av ett tillkännagivande. Om regeringen har

redovisat sin syn för riksdagen i en proposition eller skrivelse och inte mött invändningar bör den, inför framtagandet av skrivelse 75, kunna utgå från att riksdagen inte har invändningar mot den hantering som redovisats. Det finns dock inget formellt hinder mot att ett utskott som av något skäl inte uppmärksammat regeringens redovisning återkommer i samband med behandlingen av skrivelse 75.

I vissa fall kan regeringens återrapportering av ett tillkännagivande delas upp i en formell del, t.ex. att en regeringsstrategi har beslutats, och en mer politisk del, innehållet i strategin. I en fördjupad analys av vissa tillkännagivanden är båda perspektiven relevanta och kan beaktas av utskotten när de ska bedöma om ett tillkännagivande anses vara slutbehandlat eller inte. Yttrandet från trafikutskottet illustrerar detta. Trafikutskottet har inget att invända mot regeringens formella redogörelse; däremot har trafikutskottet synpunkter på innehållet i regeringens behandling av riksdagens tillkännagivanden om bl.a. en luftfartsstrategi. Distinktionen kan förstås som att regeringen anser att den har uppfyllt ett tillkännagivande genom att t.ex. komma med ett förslag inom ett område, medan innehållet i förslaget inte motsvarar det som utskottet har förordat i tillkännagivandet. Det kan dock vara svårt att avgöra var gränsen mellan formell återrapportering och ett politiskt innehåll går.

Riksdagen kan genom ett tillkännagivande ha uppmanat regeringen att tillsätta en utredning. Om regeringen då tillsätter en utredning i linje med vad som begärs i tillkännagivandet är tillkännagivandet tillgodosett och kan anses slutbehandlat. Det krävs således inte att regeringen återkommer med ett förslag till riksdagen om t.ex. ändring av en lag, om tillkännagivandet endast kräver att en utredning ska tillsättas.

Det är viktigt att regeringen är tydlig med hur dess behandling av ett tillkännagivande förhåller sig till det aktuella tillkännagivandet. För att regeringen ska kunna vara tydlig krävs att tillkännagivandet från riksdagen är tydligt. Det står ett utskott fritt att i sitt ställningstagande till återrapporteringen förtydliga sig och bedöma om kompletterande åtgärder behöver vidtas. Samtidigt bör naturligtvis ett utskott i ett förslag till tillkännagivande från början uttrycka sig så tydligt som möjligt när det gäller vilka åtgärder som förväntas av regeringen.

Yttrandena i vissa delar från trafikutskottet (om lastbilar med en bruttovikt på 74 ton) och civilutskottet (riktvärden för trafikbuller) belyser ett resonemang om tillkännagivanden och relationen mellan riksdagen och regeringen som konstitutionsutskottet förde i behandlingen av förra årets skrivelse 75 (bet. 2015/16:KU21 s. 32 f.). Utskottet redovisade vissa bestämmelser i regeringsformen om normgivningsmakten som är en del av det regelverk som garanterar att riksdagens uppfattning i en viss fråga får genomslag. Även om de formella möjligheter som bestämmelserna medför inte används frekvent är blotta förekomsten av dem central. Genom de formella möjligheter som bestämmelserna ger riksdagen har regeringen skäl att handla så att den tillmötesgår riksdagens önskemål, utan att riksdagen faktiskt använder bestämmelserna.

I utskottens yttranden tas flera tillkännagivanden upp, både sådana som i skrivelsen redovisas som slutbehandlade och sådana som i skrivelsen redovisas som ej slutbehandlade. Konstitutionsutskottet gör följande överväganden.

Under rubriken Ej slutbehandlade tillkännagivanden angavs följande:

När det gäller ej slutbehandlade tillkännagivanden har utskottet tidigare anförts att det, även om det inte är omöjligt att tillkännagivanden har fått en mer krävande karaktär än tidigare, borde höra till undantagen att tillkännagivanden inte kan slutredovisas inom två till tre år (bet.

2005/06:KU34). Konstitutionsutskottet har uttalat att elva år inte kan anses vara en acceptabel tidsåtgång för behandlingen av ett tillkännagivande. Utskottet har också anförts att handläggningstiden för slutbehandlingen av ett enskilt tillkännagivande är avhängig tillkännagivandets innehåll och de beredningsåtgärder som förutsätts för en sådan slutbehandling (bet. 2014/15:KU21 s. 28). Det bör inte, har utskottet påpekat, förekomma att tillkännagivanden inte är slutbehandlade efter flera år utan att det redovisas en bedömning av när de kan bli slutbehandlade (bet. 2015/16:KU21 s. 30).

Utskottet vill framhålla vikten av att regeringen är utförlig i sina redogörelser för vidtagna, pågående och planerade åtgärder. Därigenom får utskottet ett underlag för sin beredning av ärenden, t.ex. motioner, som rör åtgärder inom det aktuella området.

Det borde, har utskottet påpekat tidigare, höra till undantagen att tillkännagivanden inte kan slutredovisas inom två till tre år. Utskottet har förståelse för att det kan ta tid för regeringen att vidta åtgärder för att behandla frågor i tillkännagivanden som kräver omfattande beredning. Som utskottet tidigare har anförts är handläggningstiden för slutbehandlingen av ett enskilt tillkännagivande avhängig tillkännagivandets innehåll och de beredningsåtgärder som förutsätts för en sådan slutbehandling. Regeringen har dock att fullödigt redovisa olika åtgärder som vidtas, eller planeras att vidtas, under den tid som tillkännagivandet ännu inte bedöms vara slutbehandlat.

I de fall där det har gått förhållandevis kort tid från att tillkännagivandet gjordes tills skrivelse 75 beslutades av regeringen kan det vara naturligt att redovisningen är kortfattad, samtidigt som regeringen naturligtvis förväntas agera skyndsamt. Det går inte att sätta en tidsgräns för alla tillkännagivanden. Det är förståeligt att det kan vara svårt för regeringen att redovisa mer omfattande åtgärder när det gäller tillkännagivanden som beslutats på hösten före avlämnandet av skrivelse 75. Om ett tillkännagivande som är högst ett år gammalt innebär omfattande åtgärder och rör en komplicerad materia kan det vara svårt för regeringen att redovisa mer omfattande genomförda åtgärder. För tillkännagivanden som är äldre än ett år torde en avsaknad av åtgärder innebära att man kan säga att regeringen i alla fall inte har agerat skyndsamt.

Skrivelse 75 fyller många värdefulla syften. Ett exempel är att skrivelse 75 ger ett utskott en möjlighet att reagera om det anser att redovisningen av behandlingen av ej slutbehandlade tillkännagivanden är för kortfattad och om utskottet anser att regeringen bör vidta fler åtgärder. Sådana synpunkter kan också vara värdefulla för regeringen som har att återkomma till riksdagen i fråga om alla ej slutbehandlade tillkännagivanden. Regeringen har möjlighet att återkomma till riksdagen i frågan i budgetpropositionen eller i en annan proposition eller skrivelse innan skrivelse 75 avlämnas nästa gång. Ytterligare en möjlighet för regeringen är enligt 6 kap. 18 § riksdagsordningen att lämna information till riksdagen muntligen genom ett statsråd vid ett sammanträde med kammaren. I den följande skrivelse 75 ska regeringen redovisa vilka åtgärder som vidtagits, t.ex. i vilka propositioner tillkännagivandet behandlats, även om frågan redan har behandlats i sak i riksdagen.

När det gäller de fall som tagits upp i utskottens yttranden om ej slutbehandlade tillkännagivanden förutsätter konstitutionsutskottet att regeringen beaktar utskottets uttalanden. Det innebär att regeringen bör vidta åtgärder skyndsamt och återkomma till riksdagen så snabbt som möjligt. Den mer formella redovisningen sker i nästa års skrivelse 75 där regeringen ska redovisa vilka åtgärder som vidtagits. Som utskottet anförts

kan det finnas skäl för regeringen att återkomma till riksdagen i de aktuella frågorna före det.

Under rubriken Slutbehandlade tillkännagivanden angavs följande:

Regeringen redovisar i skrivelse 75 huruvida den anser att tillkännagivandena är slutbehandlade eller ej. Den konstitutionella praxis som har vuxit fram i fråga om tillkännagivanden innebär att utgångspunkten bör vara att regeringen tillgodoser ett tillkännagivande. Tillkännagivanden är dock inte rättsligt bindande, och om regeringen inte delar riksdagens mening i en fråga och inte har för avsikt att tillgodose riksdagens önskemål, bör den underrätta riksdagen om detta inom den eventuella tidsgräns som angetts i tillkännagivandet. Även skälen till varför regeringen inte har tillgodosett tillkännagivandet bör redovisas.

Det har förekommit att regeringen i skrivelse 75 har redovisat att ett tillkännagivande är slutredovisat och att berört utskott och konstitutionsutskottet har ansett att så inte är fallet. Regeringen har då återkommit till riksdagen i en proposition och den påföljande skrivelse 75 och redovisat tillkännagivandet på nytt och också eventuella ytterligare åtgärder.

Vilka åtgärder som ska krävas för att ett tillkännagivande ska anses vara slutbehandlat varierar naturligtvis. Har riksdagen endast begärt en utredning kan det räcka med att en utredning tillsätts, men om riksdagen har begärt förslag krävs normalt att förslag läggs fram av regeringen för att tillkännagivandet ska anses vara slutbehandlat. Normalt kan ett tillkännagivande anses slutbehandlat först när det är tillgodosett. I vissa fall kan det dock vara relevant med en distinktion huruvida ett tillkännagivande är tillgodosett eller inte, även om regeringen anser att det är slutbehandlat. Man kan således tänka sig fall där ett tillkännagivande skulle kunna anses vara slutbehandlat utan att vara tillgodosett, eftersom regeringen inte har vidtagit åtgärder så att intentionerna med tillkännagivandet har tillgodosetts. Ett exempel är behandlingen av ett tillkännagivande om att regeringen ska återkomma till riksdagen med ett förslag som kriminaliserar s.k. eftersupning (bet. 2010/11:SoU8 s. 47 f.). Av redovisningen i skrivelse 2016/17:75 s. 9 följer att regeringen, efter utredning och remissbehandling, inte avser att återkomma med något sådant förslag. Regeringen anger att tillkännagivandet är slutbehandlat. I detta fall skulle man kunna säga att avsikten med tillkännagivandet inte är tillgodosedd, men tillkännagivandet kan ändå vara slutbehandlat.

Även om utgångspunkten är att tillkännagivanden bör tillgodoses av regeringen kan regeringen göra en annan bedömning än riksdagen i en sakfråga och har således rätt att inte följa ett tillkännagivande, helt eller delvis. Det är, som utskottet påpekat ovan, viktigt att regeringen är tydlig med hur dess behandling av ett tillkännagivande förhåller sig till det aktuella tillkännagivandet. För att regeringen ska kunna vara tydlig krävs att tillkännagivandet från riksdagen är tydligt.

Om regeringen tydligt meddelar riksdagen, t.ex. i budgetpropositionen, att den inte avser att tillgodose ett tillkännagivande och skälen för detta, ges riksdagen en möjlighet att reagera på regeringens ställningstagande. Utfallet kan t.ex. bli att riksdagen inte har några invändningar mot regeringens bedömning eller att riksdagen vidhåller sin ursprungliga uppfattning. Regeringen har att beakta riksdagens ställningstagande i den fortsatta beredningen.

En övergripande beskrivning av hur tillkännagivanden bör hanteras är följande.

- Utgångspunkten är att regeringen ska följa tillkännagivanden.
- Om regeringen gör en annan bedömning än riksdagen ska regeringen meddela det.

- Regeringen har rätt att föra fram uppfattningen att tillkännagivandet därmed är slutbehandlat.
- Riksdagen kan acceptera att tillkännagivandet är slutbehandlat.
- Ett utskott och riksdagen kan dock göra en annan bedömning än regeringen och vidhålla sin uppfattning i sak.
- Utskottet och riksdagen kan då säga att tillkännagivandet inte är slutbehandlat.
- Det är utskottet och riksdagen som inom ramen för sin behandling tolkar om tillkännagivandet är tillgodosett och slutbehandlat.
- Om riksdagen har uttalat att ett tillkännagivande inte är slutbehandlat, ska regeringen återkomma till riksdagen med redovisning av ytterligare åtgärder eller med att regeringen vidhåller sin uppfattning att tillkännagivandet är slutbehandlat.

Utskottets ställningstagande vid behandlingen av skrivelse 75 våren 2018

I betänkande 2017/18:KU21 gjorde utskottet ett antal ytterligare påpekanden (s. 42 f.).

Utskottet välkomnar regeringens vilja att redovisa vidtagna åtgärder i fråga om tillkännagivanden så tidigt som möjligt, men vill samtidigt framhålla att det inte var utskottets avsikt i betänkande 2016/17:KU21 att tillkännagivanden skulle redovisas i propositioner och skrivelser som behandlar en sakfråga som inte är direkt knuten till tillkännagivandet.

När det gäller regeringens budgetproposition vill utskottet framhålla att den inbegriper politikens inriktning inom i stort sett samtliga områden och att tillkännagivanden därför får anses behandlade i sitt sakliga sammanhang när de behandlas i en budgetproposition. Utskottet välkomnar därför att regeringen i budgetpropositionen för 2018 har redovisat vidtagna åtgärder i fråga om tillkännagivanden i större utsträckning än tidigare år och också redovisar sin bedömning av om tillkännagivandet är slutbehandlat eller inte.

I yttrandet från trafikutskottet uppmärksammas att i fall där riksdagen har beslutat om ett nytt tillkännagivande, där det redan finns ett likalydande tillkännagivande, har regeringen i vissa fall redovisat det ursprungliga tillkännagivandet som slutbehandlat och i vissa fall som ej slutbehandlat, dvs. att det bereds vidare. Eftersom regeringens hantering således skiljer sig åt från fall till fall vill konstitutionsutskottet framhålla att det är rimligt för att säkerställa transparens i regeringens behandling av tillkännagivanden att de ursprungliga tillkännagivandena fortsatt redovisas som ej slutbehandlade. Det blir på så sätt tydligare när ett tillkännagivande först beslutades och de åtgärder som vidtagits från regeringens sida därefter

Avslutningsvis vill utskottet påminna om sitt påpekande förra året om att det är viktigt att regeringen är tydlig med hur dess behandling av ett tillkännagivande förhåller sig till det aktuella tillkännagivandet (bet. 2016/17:KU21 s. 41). För att regeringen ska kunna vara tydlig krävs att tillkännagivandet från riksdagen är tydligt, som utskottet framhöll förra året. Utskottet vill således framhålla att vad som begärs i ett tillkännagivande bör uttryckligen framgå av det aktuella utskottets ställningstagande. Även om utskottet föreslår att en motion helt ska bifallas bör det som utskottet vill ska framföras till regeringen framgå av utskottets ställningstagande. Därmed blir det tydligt både för riksdag och regering vad utskottet anser att regeringen bör göra. Det hindrar inte att

regeringen använder sig av hela motionstexten för att få en mer fullständig förståelse av de överväganden som föranlett tillkännagivandet.

Utskottets ställningstagande vid behandlingen av skrivelse 75 våren 2019

I betänkande 2018/19:KU21 gjorde utskottet följande påpekande (s. 33 f.).

När det gäller riksdagsskrivelser som rör riksdagens budgetbeslut har utrikesutskottet, socialförsäkringsutskottet och näringsutskottet framfört vissa synpunkter. Socialförsäkringsutskottet och näringsutskottet anser det olyckligt att regeringen i sin redogörelse anger en riksdagsskrivelse som rör riksdagens budgetbeslut som slutbehandlad med hänvisning till ett regleringsbrev som beslutades i december när riksdagsskrivelsen var fullt ut genomförd först senare under våren 2019, genom ändring i regleringsbrev respektive genom ändring i förordning. Utrikesutskottet uppmärksammar att en riksdagsskrivelse som rör riksdagens budgetbeslut har redovisats som slutbehandlad med regleringsbrev i december fast samtliga anslagsvillkor vid tiden för yttrandet ännu inte hade beslutats av regeringen. Liknande exempel finns även på konstitutionsutskottets område.

Det är riksdagen som beslutar om statens budget och anslagen får inte användas på annat sätt än riksdagen har bestämt. Utskottet vill framhålla att riksdagsskrivelser som rör riksdagens budgetbeslut inte per automatik kan avskrivas med regleringsbreven i december. En bedömning behöver göras i varje enskilt fall. Inte förrän alla delar av budgetbeslutet är genomförda kan riksdagsskrivelsen ses som slutbehandlad. Av regeringens redogörelse bör då också framgå vad som ligger till grund för att riksdagsskrivelsen anses slutbehandlad.

Utskottets ställningstagande

Konstitutionsutskottet konstaterar att regeringens redogörelse för behandlingen av riksdagens skrivelser har förbättrats och sedan flera år kan anses ge en korrekt bild av riksdagens skrivelser till regeringen. Utskottet ser positivt på denna utveckling och förutsätter att kvaliteten kommer att behållas i kommande redogörelser.

Utskottet vill också påminna om den konstitutionella praxis som har vuxit fram i fråga om tillkännagivanden. Utgångspunkten är att regeringen tillgodoser ett tillkännagivande. Tillkännagivanden är dock inte rättsligt bindande, och om regeringen inte delar riksdagens mening i en fråga och inte har för avsikt att tillgodose riksdagens önskemål, bör den underrätta riksdagen om detta inom den eventuella tidsgräns som angetts i tillkännagivandet. Även skälen till varför regeringen inte har tillgodosett tillkännagivandet bör redovisas. Riksdagen kan acceptera att tillkännagivandet är slutbehandlat. Ett utskott och riksdagen kan dock göra en annan bedömning än regeringen och vidhålla sin uppfattning i sak. Utskottet och riksdagen kan då säga att tillkännagivandet inte är slutbehandlat. Det är utskottet och riksdagen som inom ramen för sin behandling tolkar om tillkännagivandet är tillgodosett och slutbehandlat. Om riksdagen har uttalat att ett tillkännagivande inte är slutbehandlat, ska regeringen återkomma till riksdagen med redovisning av

ytterligare åtgärder eller med att regeringen vidhåller sin uppfattning att tillkännagivandet är slutbehandlat.

När det gäller behandlingen av riksdagsskrivelser inom konstitutionsutskottets område redovisas 13 tillkännagivanden som slutbehandlade. När det gäller tillkännagivandet om försöksverksamhet med samdistribution av tidningar och post (bet. 2014/15:KU12 punkt 4, rskr. 2014/15:195) noterar utskottet följande. Regeringen redovisade tillkännagivandet som slutbehandlat i budgetpropositionen för 2020 (prop. 2019/20:1 utg.omr. 22 avsnitt 4.4.3 s. 122). I budgetpropositionen framhöll regeringen varför det enligt regeringen inte fanns möjlighet att använda rollen som ägare i Postnord på det sätt som konstitutionsutskottet efterfrågade. Regeringen anförde bl.a. att den har riksdagens uppdrag att aktivt förvalta statens ägande i bolag så att den långsiktiga värdeutvecklingen blir den bästa möjliga och, i förekommande fall, att de särskilt beslutade samhällsuppdragen utförs väl. Regeringen ansåg att det är av största vikt att bolag med statligt ägande förvaltas på ett aktivt och professionellt sätt med värdeskapande som övergripande mål. Detta innebär att bolagen ska agera långsiktigt, effektivt och lönsamt samt ges förmåga att utvecklas. Postnord ägs gemensamt av den svenska och den danska staten. Postnord har inget av riksdagen särskilt beslutat samhällsuppdrag, däremot anger Postnords bolagsordning att föremålet för bolagets verksamhet ska vara att, direkt eller genom dotterbolag, tillhandahålla rikstäckande postverksamhet i Sverige och Danmark. Post- och telestyrelsen har genom utfärdande av tillståndsvillkor för Postnord utsett bolaget att tillhandahålla den samhälls-omfattande posttjänsten i Sverige. Bolag med statligt ägande utgör privaträttsliga subjekt och lyder som utgångspunkt under samma lagar och regler som privatägda aktiebolag. Det är därmed styrelsen och ledningen för Postnord som inom ramen för bolagets uppdrag samt tillämpliga lagar, regler och tillståndsvillkor ansvarar för och sköter bolagets operativa verksamhet vilket bl.a. inkluderar eventuella beslut om samarbeten och försöksverksamhet. Utskottet noterar att tillkännagivandet inbegrep att regeringen skulle överväga olika alternativa vägar framåt för att inleda försöksverksamhet med samdistribution. Utskottet anser att tillkännagivandet kan ses som slutbehandlat även om det enligt utskottets mening inte kan ses som tillgodosett då inte ny försöksverksamhet med samdistribution, på det sätt som angavs i tillkännagivandet, har inletts.

I yttrandena från övriga utskott framhålls ett antal synpunkter på regeringens hantering av riksdagens skrivelser.

Ett flertal av utskotten uppmärksammar vikten av att regeringen undviker onödig tidsåtgång i sin behandling av tillkännagivanden. Konstitutionsutskottet vill i detta sammanhang framhålla vikten av att regeringen behandlar riksdagens skrivelser skyndsamt och gör ansträngningar för att undvika onödig tidsåtgång när det gäller att behandla riksdagens tillkännagivanden. Huruvida den redovisade tidsåtgången är rimlig bör bedömas med hänsyn till tillkännagivandets innehåll och de beredningsåtgärder som behöver vidtas.

Vidare konstateras att utskotten i sina yttranden i vissa fall har gjort en annan bedömning än regeringen av huruvida ett tillkännagivande är slutbehandlat eller inte. Konstitutionsutskottet gör inte någon egen bedömning av de aktuella fallen utan hänvisar till vad som anförts av respektive utskott i deras yttranden. Som tidigare framhållits av konstitutionsutskottet ska regeringen i de fall ett utskott i ett yttrande har anfört att ett tillkännagivande inte är slutbehandlat återkomma till riksdagen med sin redovisning och bedömning.

Utskottet föreslår att riksdagen lägger skrivelsen till handlingarna.

Riksdagens skrivelser till riksdagsstyrelsen

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen lägger riksdagsstyrelsens redogörelse till handlingarna.

Redogörelsen

Sedan 2012 redovisar riksdagsstyrelsen behandlingen av riksdagens skrivelser till riksdagsstyrelsen i en redogörelse till riksdagen. I årets redogörelse (redog. 2019/20:RS4) redovisas totalt nio riksdagsskrivelser från riksmötet 2016/17 och senare.

De fem av riksdagsskrivelserna som innehåller ett tillkännagivande redovisas alla som ej slutbehandlade. De gäller en översyn av Riksrevisionen, en översyn av bestämmelserna om säkerhetsskydd i riksdagen och dess myndigheter, en översyn av Riksrevisionens ledningsstruktur, en utredning om budgetpropositionens lämnande och provisorisk budget samt en översyn av Riksdagens ombudsmän (JO).

Tidigare behandling

Konstitutionsutskottet hade förra året inte några invändningar mot riksdagsstyrelsens redogörelse (bet. 2018/19:KU21).

Utskottets ställningstagande

Utskottet har inte några invändningar mot redogörelsen. Utskottet föreslår att riksdagen lägger redogörelsen till handlingarna.

BILAGA 1

Förteckning över behandlade förslag

Skrivelse 2019/20:75

Regeringens skrivelse 2019/20:75 Riksdagens skrivelser till regeringen – åtgärder under 2019.

Redogörelse 2019/20:RS4

Redogörelse 2019/20:RS4 Redogörelse för behandlingen av riksdagens skrivelser till riksdagsstyrelsen .

BILAGA 2

Skatteutskottets yttrande 2020/21:SkU3y

Riksdagens skrivelser till regeringen –
åtgärder under 2019

Till konstitutionsutskottet

Konstitutionsutskottet har bett bl.a. skatteutskottet att senast torsdagen den 17 september yttra sig över regeringens skrivelse 2019/20:75 Riksdagens skrivelser till regeringen – åtgärder under 2019 jämte eventuella följd-motioner. Inga följd-motioner har väckts med anledning av skrivelsen.

Skatteutskottet har beslutat att yttra sig över redogörelsen i de delar som avser riksdagsskrivelser som utskottet medverkat till och som inte var slutbehandlade den 31 december 2019.

Följande sju riksdagsskrivelser har enligt redogörelsen ännu inte slutbehandlats.

- 2001/02:201 om att avskaffa reklamskatten
- 2011/12:170 om Öresundsavtalet
- 2013/14:186 om ändring av beställningsbemyndiganden och överlåtelse av fastighet
- 2015/16:161 om kontroll av postförsändelser och försändelser förmedlade av kurirföretag
- 2017/18:199 om kemikalieskatt
- 2017/18:202 om personligt ansvar
- 2018/19:299 om beskattning av uthyrning av vårdpersonal.

I yttrandet finns två avvikande meningar (M, KD).

Utskottets överväganden

Skrivelsen

I skrivelse 2019/20:75 lämnar regeringen en redovisning av vilka åtgärder regeringen har vidtagit med anledning av de riksdagsskrivelser som överlämnats till regeringen. Redovisningen tar upp samtliga riksdagsskrivelser från det senaste kalenderåret och äldre riksdagsskrivelser som inte tidigare har rapporterats som slutbehandlade av regeringen. För att underlätta riksdagens utvärderings- och uppföljningsarbete omfattar redogörelsen vissa regeringsbeslut från tiden efter den egentliga redovisningsperiodens utgång.

Ett viktigt inslag i redogörelsen för hur riksdagsskrivelserna behandlas är lagstiftningsärendena och regeringens utfärdande av lagar eller beslut om förordningar. Många av förordningarna är samtidigt grunden för en omfattande normgivning på myndighetsnivå. Därför lämnas i detta sammanhang en aktuell redovisning av regelbeståndet i Svensk författningssamling (SFS) och hos myndigheterna.

Av de riksdagsskrivelser som tas upp i regeringens redogörelse avser de flesta ärendena lagstiftning som utskottet beredde under 2019 och där regeringens åtgärd har varit att utfärda den lagstiftning som riksdagen antagit. Dessa riksdagsskrivelser är i och med detta slutbehandlade.

Enligt redogörelsen har tre tillkännagivanden från utskottet slutbehandlats under året. Det gäller ett tillkännagivande från riksmötet 2014/15 om personligt betalningsansvar (bet. 2014/15:SkU20) som enligt skrivelsen slutbehandlas i samband med proposition 2019/20:169 Ökat skydd för hotade och förföljda personer samt några åtgärder för att öka kvaliteten i folkbokföringen.

Det andra tillkännagivandet är från riksmötet 2016/17 och handlar om att regeringen bör följa upp vilka effekter som det ändrade mervärdesskatterättsliga fastighetsbegreppet har haft på företagens administrativa börda (bet. 2016/17:SkU8).

Det tredje tillkännagivandet, från riksmötet 2017/18, handlar om att regeringen bör göra en konsekvensanalys av den justerade utvidgade fåmansföretagsdefinitionen (bet. 2017/18:SkU4). Regeringen har redovisat både uppföljningen och konsekvensanalysen i propositionen Vårändringsbudget för 2019 (prop. 2018/19:99 avsnitt 5.11 respektive 5.5).

Sju riksdagsskrivelser har redovisats som inte slutbehandlade. Det handlar om ärenden som redovisas nedan och som tas upp i tidsordning.

Utskottets ställningstagande

Avskaffande av reklamskatten

Det är angeläget att riksdagens skrivelser behandlas med nödvändig skyndsamhet, och det är önskvärt att regeringen så långt som möjligt försöker ange när den kan tänkas avsluta ett ärende som är under behandling.

När det gäller frågan om en avveckling av reklamskatten konstaterar utskottet att det nu har gått 18 år sedan utskottet föreslog ett tillkännagivande om en sådan avveckling med tanke på de budgetpolitiska målen.

Riksdagen beslutade att göra ett tillkännagivande i enlighet med skatteutskottets förslag den 10 april 2002. Sedan 2002 har frågan tagits upp i det årliga budgetarbetet, och ytterligare steg för att avskaffa reklamskatten togs 2006 och 2008. Utskottet har vid flera tillfällen påtalat att riksdagens tillkännagivande avser avveckling av hela reklamskatten.

I september 2013 överlämnade Presstödskommittén sitt betänkande Översyn av det statliga stödet till dagspressen (SOU 2013:66). Enligt kommitténs bedömning borde reklamskatten avskaffas i enlighet med riksdagens tillkännagivande från 2002. Konstitutionsutskottet riktade i maj 2015 ett tillkännagivande till regeringen om att stegvis, till en början riktat mot dagspressen, påbörja processen med att avveckla reklamskatten.

Efter förslag i budgetpropositionen för 2017 sänkte riksdagen skattesatsen för annons i periodisk publikation från 3 procent till 2,5 procent, och skattesatsen för övriga annonser och reklam sänktes från 8 procent till 7,65 procent. Vidare höjdes gränsen för återbetalning av reklamskatt för annonser i självständig periodisk publikation från ett belopp motsvarande en skattepliktig omsättning om högst 50 miljoner kronor till 75 miljoner kronor för ett helt år. Gränsen för redovisningsskyldighet för reklamskatt för övriga annonser och reklam höjdes från 20 000 kronor till 60 000 kronor och dessa ändringar trädde i kraft den 1 januari 2017.

I skrivelsen anför regeringen att riksdagen efter förslag i budgetpropositionen för 2018 (prop. 2017/18:1 Förslag till statens budget, finansplan m.m. avsnitt 6.25 s. 589 f.) den 1 januari 2018 slopade reklamskatten för annons i periodisk publikation som inte utgör annonsblad, katalog eller program. I propositionen gjorde regeringen vidare bedömningen att det för 2018 inte fanns något utrymme för ytterligare steg för att avskaffa reklamskatten. Regeringen avsåg dock att fortsätta med att avskaffa reklamskatten successivt. I skrivelsen anför regeringen vidare att regeringen i budgetpropositionen för 2017 gjorde bedömningen att skattesatsen för övriga annonser och reklam bör sänkas från 7,65 procent till 6,9 procent fr.o.m. den 1 januari 2019. Ändringarna trädde i kraft den 1 januari 2020. Regeringen avser att återkomma till frågan om att avskaffa reklamskatten successivt i budgetpropositionen för 2021.

Olika regeringar har i budgetpropositionen varje år redovisat sina överväganden som inneburit att frågan prioriterats men att det inte funnits förutsättningar för en finansiering av att avskaffa reklamskatten när man har beaktat de budgetpolitiska målen. Riksdagen har i sitt budgetbeslut för respektive år godtagit denna uppfattning och samtidigt i allmänhet avvisat en rad motioner om en omedelbar avveckling av reklamskatten. Det kan således enligt utskottets mening inte hävdas att någon regering skulle ha försummat att hörsamma riksdagens begäran att pröva frågan. Till saken hör också att den nuvarande regeringen och tidigare regeringar har förklarat för riksdagen att hela reklamskatten bör avskaffas. Någon kritik från konstitutionell synpunkt kan enligt utskottets uppfattning emellertid inte riktas mot någon regering för dess hantering av frågan.

Utskottet anser trots detta att det har gått orimligt lång tid sedan riksdagen gjorde sitt tillkännagivande och att det nu är angeläget att regeringen slutligen verkställer riksdagens beslut.

Öresundsavtalet

När det gäller Öresundsavtalet, dvs. riksdagens tillkännagivande i riksdags-skrivelse 2011/12:170, beslutade riksdagen den 15 mars 2012 med bifall till en reservation (S, MP, V) om ett tillkännagivande om att skatteavtalet med Danmark bör förhandlas om för att förbättra balansen mellan bostättnings-kommun och arbetskommun när man beskattar gränspendlare i Öresunds-regionen.

I skrivelsen redovisar regeringen att ett gemensamt arbete med Danmark pågår för att utvärdera den utjämningsordning som finns i 2003 års avtal mellan Sverige och Danmark om vissa skattefrågor (SFS 1996:1512 bilaga 4). Arbetet genomförs i linje med de förutsättningar som anges i avtalet. När utvärderingen är klar kan regeringen ta ställning till om det utjämningsbelopp som överförs från Danmark till Sverige är tillräckligt stort för att möjliggöra kompensation för de kostnader för hemkommunerna som pendlarna medför.

Den nuvarande regeringen och tidigare regeringar har under lång tid utvärderat avtalet. Utskottet anser att regeringen bör kunna ta ställning i frågan.

Ändring av beställningsbemyndigande och överlåtelse av fastighet

Riksdagen behandlade våren 2014 en proposition om förändrad trängselskatt och infrastruktursatsningar i Stockholm. Riksdagen beslutade den 26 mars 2014 bl.a. att bemyndiga regeringen att utan ersättning överlåta fastigheten Järfälla Barkarby 4:1 till Järfälla kommun. I ärendet anförde skatteutskottet, utan att föreslå ett tillkännagivande till regeringen, att utskottet instämde i det som försvarsutskottet hade anfört om en analys av de operativa konsekvenserna, en bedömning av merkostnaderna och en dialog med Försvarsmakten i samband med överlåtelsen av den aktuella fastigheten.

Skatteutskottet hade i övrigt inget att invända mot att regeringen bemyndigades att överlåta fastigheten.

Enligt skrivelsen godkände regeringen den 3 april 2014 ett avtal om finansiering och medfinansiering av utbyggnad av tunnelbanan samt ökad bostadsbebyggelse i Stockholms län enligt 2013 års Stockholmsförhandling. Fortifikationsverket för en kontinuerlig dialog med Järfälla kommun, Stockholms läns landsting och Försvarsmakten när det gäller projektet. Fortifikationsverket har ännu inte genomfört någon överlåtelse, och dialogen mellan parterna fortsätter. Regeringen håller sig informerad om dialogen, som bl.a. syftar till att minimera de konsekvenser som en överlåtelse av fastigheten innebär för Försvarsmaktens verksamhet.

Utskottet ser ingen anledning att rikta någon kritik mot regeringens sätt att handlägga frågan.

Kontroll av postförsändelser och försändelser förmedlade av kurirföretag

I samband med att riksdagen antog en ny tulllag beslutade riksdagen den 2 mars 2016 att ställa sig bakom det som utskottet anfört om att se över möjligheten att utöka Tullverkets befogenhet att besluta om postspärrar för postförsändelser samt att införa samma möjlighet för försändelser förmedlade av kurirföretag.

Enligt skrivelsen beslutade regeringen den 20 april 2018 om ett tilläggsuppdrag till Uppdraget att utreda vissa frågor på vapenlagstiftningens område (Ju 2017:E).

Regeringen lämnade den 1 september 2020 proposition 2019/20:200 En strängare syn på hanteringen av vapen och explosiva varor. Regeringen föreslår bl.a. att Tullverkets befogenhet att besluta om särskild kontroll enligt smuglingslagen utvidgas till att omfatta även synnerligen grov narkotikasmuggling och försök till sådant brott. Lagändringarna föreslås träda i kraft den 1 december 2020.

I propositionen anför regeringen samtidigt att förslag om Tullverkets befogenhet att besluta om att hålla kvar försändelser för närvarande bereds i Regeringskansliet.

Utskottet ser mot denna bakgrund ingen anledning att rikta någon förnyad kritik mot regeringens sätt att handlägga frågan.

Kemikalieskatt

I samband med behandlingen av motioner från den allmänna motionstiden 2017/18 beslutade riksdagen den 28 mars 2018 i enlighet med utskottets förslag (2017/18:SKU10) om ett tillkännagivande om att regeringen ska utvärdera kemikalieskatten.

I skrivelsen uppger regeringen att Skatteverket och Kemikalieinspektionen den 28 november 2019 fick ett uppdrag att utvärdera kemikalieskattens effekter (Fi2019/04008/S2). Uppdraget ska redovisas senast den 1 oktober

2020, och om myndigheterna har förslag till ändringar ska dessa redovisas senast den 1 mars 2021.

Utskottet noterar att tillkännagivandet anses slutbehandlat av regeringen 2021. Utskottet ser därför ingen anledning att rikta någon kritik nu mot regeringens sätt att handlägga frågan.

Personligt betalningsansvar

I samband med behandlingen av motioner från den allmänna motionstiden 2014/15 beslutade riksdagen den 26 mars 2015 i enlighet med utskottets förslag om ett tillkännagivande om att regeringen snarast ska se över reglerna om företrädaransvar, om tillämpningen av bestämmelserna har blivit för hård och om bestämmelserna bör ändras för att öka rättssäkerheten och förutsägbarheten, förbättra villkoren för att starta, driva och utveckla företag och minska riskerna för att livskraftiga företag avvecklas i onödan.

Enligt skrivelsen gav regeringen den 17 september 2015, som ett underlag för regeringens fortsatta arbete, Skatteverket ett uppdrag att redogöra för hur reglerna om företrädaransvar i vissa fall tillämpas. Uppdraget redovisades den 30 november 2015. Som framgår av budgetpropositionen för 2018 (prop. 2017/18:1 Förslag till statens budget, finansplan m.m. avsnitt 6.32) har regeringen gett Statskontoret i uppdrag att se över bestämmelserna i skatteförfarandelagen (2011:1244) om hel eller delvis befrielse från företrädaransvar och om anstånd som är till fördel för det allmänna och att analysera om tillämpningen av bestämmelserna har blivit för hård samt överväga behov av förändringar, i enlighet med vad som närmare anges i uppdraget. Uppdraget redovisades den 31 maj 2018.

Den 31 oktober 2019 beslutade regeringen om kommittédirektiven Översyn av det skatterättsliga företrädaransvaret (dir. 2019:74). En särskild utredare ska bl.a. överväga om det finns behov av att ändra reglerna om det skatterättsliga företrädaransvaret och om anstånd som är till fördel för det allmänna samt lämna nödvändiga författningsförslag. Uppdraget ska redovisas senast den 30 oktober 2020.

Utskottet noterar att tillkännagivandet kan antas bli slutbehandlat under 2020. Utskottet ser därför ingen anledning att rikta någon förnyad kritik mot regeringens sätt att handlägga frågan.

Beskattning av uthyrning av vårdpersonal

I samband med behandlingen av motioner från den allmänna motionstiden 2018/19 beslutade riksdagen den 19 juni 2019 i enlighet med utskottets förslag om ett tillkännagivande om att regeringen skyndsamt ska göra en konsekvensanalys av Skatteverkets tolkning att konsultlösningar i vården är mervärdesskattepliktiga och vid behov återkomma med ett förslag som neutraliserar konsekvenserna för vårdgivare och patienter snarast möjligt (bet. 2018/19:SkU25 s. 7).

Enligt skrivelsen avser regeringen att inleda arbetet med den efterfrågade konsekvensanalysen under 2020. Utskottet ser ingen anledning att rikta någon kritik mot regeringens sätt att handlägga frågan.

Stockholm den 17 september 2020

På skatteutskottets vägnar

Jörgen Hellman

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Jörgen Hellman (S), Per Åsling (C), Niklas Wykman (M), Hillevi Larsson (S), Helena Bouveng (M), Eric Westroth (SD), Tony Haddou (V), Boriana Åberg (M), David Lång (SD), Patrik Lundqvist (S), Hampus Hagman (KD), Anna Vikström (S), Joar Forssell (L), Johnny Skalin (SD), Rebecka Le Moine (MP), Kjell Jansson (M) och Sultan Kayhan (S).

Avvikande meningar

1. Riksdagens skrivelser till regeringen – åtgärder under 2019 (M)

Niklas Wykman (M), Helena Bouveng (M), Boriana Åberg (M) och Kjell Jansson (M) anför:

Vi konstaterar att regeringen anser att tillkännagivandet om att regeringen bör följa upp hur en ny definition av fastighetsbegreppet i mervärdesskattelagen har påverkat företagen är slutbehandlat. Tillkännagivandet innefattar en genomgång av hur företagens administrativa börda har ökat och att återkomma med eventuella förslag på åtgärder som behövs för att förhindra orimligt ökade administrativa svårigheter med ökade kostnader för företagen som följd. Vi anser att regeringens uppdrag till Skatteverket i regleringsbrevet för 2018 var otillräckligt när det gäller vilka effekter det nya fastighetsbegreppet i mervärdesskattelagen har haft på företagens administrativa börda, särskilt i relation till mervärdesskatteredovisningen. Vi anser därför inte att uppdraget omfattar allt det som tas upp i riksdagens tillkännagivande till regeringen och att tillkännagivandet därmed inte är slutbehandlat.

Vi anser att regeringen tagit för lång tid på sig när det gäller tillkännagivandet om beskattning av uthyrning av vårdpersonal. Riksdagen har tillkännagett för regeringen att skyndsamt göra en konsekvensanalys av Skatteverkets tolkning att konsultlösningar i vården är mervärdesskattepliktiga och vid behov återkomma med ett förslag som neutraliserar konsekvenserna för vårdgivare och patienter snarast möjligt. Trots att riksdagens tillkännagivande stipulerar att regeringen skyndsamt ska se över konsekvenserna av Skatteverkets tolkning har regeringen först valt att skjuta på arbetet med den efterfrågade konsekvensanalysen till 2020, och när utredningen väl tillsattes ska uppdraget inte redovisas förrän i april 2021. Vårdens alla aktörer är satta under enorm press med anledning av den pandemi som nu råder, och regeringen behöver därför agera snabbt. Mot bakgrund av att riksdagen lämnade tillkännagivandet den 19 juni 2019, samt att åtgärderna skulle ske skyndsamt, anser vi att det tagit orimligt lång tid för regeringen både att initiera frågan samt att slutföra utvärderingen.

2. Riksdagens skrivelser till regeringen – åtgärder under 2019 (KD)

Hampus Hagman (KD) anför:

I juni 2019 beslutade riksdagen efter ett initiativ från Kristdemokraterna att tillkännage för regeringen att skyndsamt genomföra en konsekvensanalys av Skatteverkets tolkning att konsultlösningar i vården är mervärdesskattepliktiga och vid behov återkomma med ett förslag som neutraliserar konsekvenserna för vårdgivare och patienter snarast möjligt. Regeringen valde dock att vänta med att agera till februari 2020 och den utredning som då tillsattes ska vara färdig först i april nästa år, nästan två år efter riksdagens tillkännagivande om en skyndsam konsekvensanalys. Vid tidpunkten för tillkännagivandet var vårdens aktörer under press, med bl.a. mycket långa köer till operation och specialistvård. Situationen förvärrades sedan avsevärt av covid-19-pandemin, som har satt sjukvården under mycket hård press.

Att det tar nästan två år från beslut i riksdagen till att konsekvensanalysen ska vara färdig möter knappast riksdagens beslut om en skyndsam hantering. Därtill kommer eventuella åtgärder som föreslås sannolikt att kräva ytterligare tid för att beredas, beslutas och implementeras, vilket gör att många vårdaktörer tvingas hantera stora ytterligare kostnader under åtminstone två års tid. Kristdemokraterna anser att regeringens hantering av frågan tagit alldeles för lång tid och inte möter tillkännagivandet som tydligt angav att frågan skulle hanteras skyndsamt.

BILAGA 3

Justitieutskottets yttrande 2019/20:JuU4y

Riksdagens skrivelser till regeringen – åtgärder under 2019

Till konstitutionsutskottet

Konstitutionsutskottet beslutade den 12 mars att ge övriga utskott tillfälle att yttra sig över regeringens skrivelse 2019/20:75 Riksdagens skrivelser till regeringen – åtgärder under 2019 och eventuella följdmotioner i de delar som berör respektive utskotts beredningsområde. Den 24 mars beslutade konstitutionsutskottet att förlänga tiden för övriga utskott att yttra sig över regeringens skrivelse och eventuella följdmotioner till den 17 september 2020.

Ingen motion har väckts i ärendet.

Utskottet är kritiskt till att många äldre tillkännagivanden fortfarande inte är slutbehandlade. Det är enligt utskottet anmärkningsvärt att regeringen, trots att riksdagen i vissa fall har gjort flera tillkännagivanden i en fråga, inte har vidtagit fler åtgärder. Inte heller redovisas på ett tillfredsställande sätt när de olika tillkännagivandena beräknas vara slutbehandlade. Utskottet är även kritiskt till att regeringen i flera fall dröjt alldeles för länge med att tillsätta utredningar.

Vidare bör vissa tillkännagivanden som redovisas som slutbehandlade inte anses vara det eftersom de åtgärder som vidtagits inte är tillräckliga för att tillgodose det som efterfrågas i tillkännagivandet.

Slutligen anser utskottet att det finns ett flertal tillkännagivande som regeringen felaktigt anser som slutbehandlade genom att en utredning tillsatts. Dessa tillkännagivanden kan enligt utskottets mening dock inte anses slutbehandlade förrän utredningen är klar.

I yttrandet finns två avvikande meningar (S, C, V, L, MP).

Utskottets överväganden

Skrivelsen

I regeringens skrivelse redovisas behandlingen av sammanlagt 66 riksdagsskrivelser som riktats till regeringen med anledning av justitieutskottets betänkanden: fem från riksmötet 2014/15, sex från riksmötet 2015/16, nio från riksmötet 2016/17, 13 från riksmötet 2017/18, 21 från riksmötet 2018/19 och 11 från riksmötet 2019/20. Av dessa redovisas 42 som inte slutbehandlade och 24 som slutbehandlade.

Slutbehandlade tillkännagivanden

I det följande redovisas regeringens redogörelse för några av de tillkännagivanden som regeringen anger som slutbehandlade.

Fler områdespoliser och kommunpoliser

Riksdagen har i ett tillkännagivande ställt sig bakom det utskottet anför om fler områdespoliser och kommunpoliser (bet. 2016/17:JU1, punkt 12, rskr. 2016/17:90).

I skrivelsen anför regeringen följande (s. 27 f.):

I skrivelse 2016/17:75 redovisades denna punkt som slutbehandlad. Riksdagen ansåg dock att regeringen inte hade redovisat tillräckligt med vidtagna åtgärder för att tillkännagivandet skulle kunna anses slutbehandlat (bet. 2016/17:KU21, rskr. 2016/17:296). I budgetpropositionen för 2018 (prop. 2017/18:1 utg.omr. 4 avsnitt 2.6) meddelade regeringen att punkten därför åter står som öppen.

Kommunpoliser och områdespoliser etablerades som viktiga polisiära funktioner i lokalsamhället i och med myndighetsombildningen 2015. Kommunpolisernas huvuduppgift är att driva myndighetens brottsförebyggande och trygghetsskapande arbete i samverkan med kommunen och övriga samhället. Områdespolisernas ska arbeta långsiktigt med kontaktskapande, brottsförebyggande och trygghetsskapande arbete utifrån framtagna problembild. De ska vara kända i lokalsamhället och besitta goda kunskaper om sitt område. Områdespoliserna kan tas i anspråk som ingripanderesurs och vid kommanderingar, men helst inom sitt eget område.

I regleringsbrevet för 2017 gav regeringen Polismyndigheten i uppdrag att analysera och bedöma hur långt myndigheten har kommit i målsättningen med en mer närvarande och tillgänglig myndighet i lokalsamhället. För att säkerställa att områdespoliser etableras och kan verka på det sätt som är avsett gav regeringen i regleringsbrevet för 2018 Polismyndigheten i uppdrag att i årsredovisningen för 2018 redovisa i vilken utsträckning det finns områdespoliser på lokalpolisområdesnivå och i vilken utsträckning dessa arbetar fredat med kontaktskapande, brottsförebyggande och trygghetsskapande arbete.

Enligt Polismyndighetens årsredovisning för 2018 hade samtliga 290 kommuner, vid 2018 års utgång, tillgång till en kommunpolis. I vissa fall

finns flera kommunpoliser i samma kommun, och i andra fall finns kommunpoliser som ansvarar för flera kommuner samtidigt. Antalet områdespoliser ökade från 580 i december 2017 till 616 i december 2018. Områdespoliser fanns vid utgången av 2018 i 90 av de 95 lokalpolisområdena, jämfört med december 2016 då det fanns områdespoliser i drygt hälften av lokalpolisområdena.

I fördelningen av resurser har utsatta områden varit prioriterade och den personella resursen har ökat i dessa områden. I regleringsbrevet för 2018 gav regeringen Polismyndigheten i uppdrag att redovisa vilka långsiktiga mål myndigheten har för arbetet i utsatta områden och hur dessa mål ska operationaliseras. Polismyndigheten skulle också göra en bedömning av vilka polisiära åtgärder som krävs framöver i de utsatta områdena. I årsredovisningen för 2018 beskriver Polismyndigheten att en långsiktig strategi har tagits fram för det polisiära arbetet i de utsatta områdena. I strategin beskrivs både långsiktiga och kortsiktiga mål för polisens arbete. Myndighetens långsiktiga vision är att det inte ska finnas några utsatta områden i Sverige. På kortare sikt är målet att den negativa utvecklingen i utsatta områden ska vändas så att tryggheten ökar och att det finns en god förmåga att bekämpa brott. Ett av de arbetssätt som Polismyndigheten lyfter fram för att komma tillrätta med utsatta bostadsområden är att vara en fysiskt närvarande polis som arbetar relationsskapande och gränssättande med åtgärder utifrån lokala lägesbilder. En av förutsättningarna för att kunna vara mer närvarande är enligt Polismyndigheten regeringens satsning på fler polisanställda. Polismyndigheten har påbörjat arbetet med regionala handlingsplaner för att omhänderta strategin och utvecklingen i områdena är planerad att följas upp årsvis genom analys av förändringar i de lokala lägesbilderna och arbetet ska följas upp och mätas mot definierade effektmål.

Härutöver kan nämnas att polisen använder medborgarlöften, medborgardialoger och lokal samverkan som verktyg för att skapa en effektivare brottsförebyggande och trygghetsskapande verksamhet. Medborgardialoger ger en fördjupad kunskap om den lokala lägesbilden och bidrar samtidigt till att medborgarnas förtroende för polisen ökar genom den relation som uppstår vid mötet. Samverkansöverenskommelser utgör grunden till arbetet med medborgarlöften och beskrivs vara av avgörande betydelse för samverkan med kommunerna. Vid utgången av 2018 fanns utfärdade medborgarlöften i 287 av landets 290 kommuner. Detta är en ökning i förhållande till de 280 kommuner som hade medborgarlöften vid utgången av 2017.

Vidtagna åtgärder redovisades och tillkännagivandet ansågs slutbehandlat i budgetpropositionen för 2020 (prop. 2019/20:1 utg.omr. 4 avsnitt 2.6). Punkten är därmed slutbehandlad.

Mer praktik i polisutbildningen

Riksdagen har i ett tillkännagivande ställt sig bakom det utskottet anför om mer praktik i polisutbildningen (bet. 2016/17:JU1, punkt 21, rskr. 2016/17:90).

Regeringen anför i skrivelsen bl.a. att Polismyndigheten har utformat utbildningen så att det ska vara en ändamålsenlig balans mellan teori och praktik. Bland annat innehåller utbildningen en hel termins praktik, den s.k. aspiranttjänstgöring. Dessutom har myndigheten på eget initiativ inlett en översyn av utbildningens innehåll för att återigen pröva om det råder balans mellan teori och praktik.

Vidare så redovisades de vidtagna åtgärder och tillkännagivandet ansågs slutbehandlat i budgetpropositionen för 2020 (prop. 2019/20:1 utg.omr. 4 avsnitt 2.6). Punkten är därmed slutbehandlad.

Brott mot äldre

Riksdagen har i ett tillkännagivande anfört att Polismyndigheten bör få i uppdrag att vidta åtgärder för att säkerställa att brott mot äldre förebyggs och utreds effektivt i hela landet, och detta arbete bör redovisas årligen till regeringen (bet. 2016/17:JU1, punkt 35, rskr. 2016/17:90).

I skrivelsen anför regeringen följande (s 30 f.):

Regeringen har i regleringsbrevet för 2018 gett Polismyndigheten i uppdrag att redovisa och bedöma effekten av vidtagna åtgärder mot bedrägeribrott och brott mot äldre. Polismyndigheten redovisar att man under 2018 vidtagit en rad åtgärder, både reaktiva och proaktiva, för att förbättra bekämpningen av brott mot äldre personer. Utredningar av brott mot äldre är komplexa och kräver ett nationellt helhetsperspektiv. Det finns därför en särskild arbetsgrupp, Circagruppen, som har i uppdrag att verka nationellt mot det aktuella brottsområdet. I uppdraget ingår att identifiera seriebrott mot äldre i anmälningsflödet, identifiera misstänkta gärningsmän, initiera samordning av brott och ärenden, utreda brott, bistå med metod- och verksamhetsstöd till andra utredningsgrupper och arbeta brottsförebyggande. Under 2018 lades särskild kraft vid att identifiera seriebrott i ärendeflödet, detta för att bidra till såväl adekvat lagföring av gärningspersoner som till att kunna ge fler brottsoffer upprättelse. Lagförda brott rapporteras till Europol eftersom de som dömts ofta återkommer i samma eller liknande brottslighet i andra länder.

Circa-gruppen har även genomfört utbildningsinsatser för polisanställda över hela landet för att höja kunskapen om den här brottsligheten och om vad som är viktigt att tänka på i kontakten med brottsoffren. Det har också bedrivits ett brottsförebyggande arbete i form av bl.a. föreläsningar i samverkan med seniora intresseorganisationer.

Äldre tillhör en särskilt drabbad grupp när det gäller bedrägerier genom social manipulation, s.k. vishing. För att stävja utvecklingen, som under 2018 eskalerade allt mer, har Polismyndigheten bedrivit omfattande informationsinsatser riktade mot äldre via tv och radio samt flera andra typer av kanaler.

Brott som systematiskt begås mot äldre utförs inte sällan av internationella brottsnätverk som snabbt rör sig över stora geografiska områden. I februari 2018 presenterade regeringen ett åtgärdspaket i syfte att göra Sverige till ett mindre attraktivt land för den här typen av inresta, kriminella ligor. Bland annat har Polismyndigheten fått i uppdrag att långsiktigt förstärka de polisiära insatserna mot den aktuella brottsligheten och säkerställa att brotten utreds på ett ändamålsenligt sätt, med effektiva metoder och med rätt resurser. Inom ramen för uppdraget ska också Polismyndigheten, Tullverket och Kustbevakningen analysera om myndigheterna genom en närmare samverkan emellan kan försvåra för nätverken att begå brott i Sverige.

Vidtagna åtgärder redovisades och tillkännagivandet ansågs slutbehandlat i budgetpropositionen för 2020 (prop. 2019/20:1 utg.omr. 4 avsnitt 2.6). Punkten är därmed slutbehandlad

Åtgärder mot bedrägeribrott

Riksdagen har i ett tillkännagivande ställt sig bakom det utskottet anför om åtgärder mot bedrägeribrott (bet. 2016/17:JuU1, punkt 49, rskr. 2016/17:90). Enligt utskottet bör polisen stärka och bredda sin kompetens på flera områden i syfte att säkerställa en mer effektiv brottsutredningskapacitet när det gäller bedrägeribrott, inte minst mot äldre personer. En utredning bör även tillsättas för att nå en ökad samordning och information mellan myndigheter i arbetet mot id-intrång.

I skrivelsen anför regeringen följande (s. 31 f.):

Regeringen har i regleringsbrevet för 2018 gett Polismyndigheten i uppdrag att redovisa och bedöma effekten av vidtagna åtgärder mot bedrägeribrott och brott mot äldre. Polismyndigheten redovisar att myndigheten har satsat mycket på arbetet mot bedrägerier de senaste åren, både genom reaktiva och proaktiva insatser. En viktig utveckling på området har varit inrättandet av polisens Nationella bedrägericenter (NBC) i syfte att göra arbetet mot bedrägerier mer effektivt och strukturerat. NBC har bidragit till stora förbättringar i Polismyndighetens samordning av bedrägeriärenden.

Samtidigt beskriver Polismyndigheten att inflödet av anmälda bedrägerier är oerhört stort och så väl regeringen som Polismyndigheten konstaterar att bedrägeribrottsligheten är svår att utreda bort. För att minska inflödet behöver berörda samhällsfunktioner göras än mer delaktiga i arbetet mot bedrägerier. Polismyndigheten arbetar aktivt i samverkan med andra aktörer inom bl.a. bank- och finanssektorn samt e-handelsbranschen för att få till stånd åtgärder som kan förebygga bedrägerier på ett effektivt vis. Under året hade Polismyndigheten återkommande möten med representanter från de större bankerna om kortsäkerhet och arbetade aktivt mot företag med webbsidor där olovliga köp utförts eller där kortuppgifter stulits för att höja dessa företags säkerhet och minska antalet brottsdrabbade.

Genom NBC tilldelades Polismyndigheten 2018 års Polisstipendium från Stöldskyddsföreningen för sitt brottsförebyggande arbete. I sin motivering lyfte juryn bl.a. vikten av att följa med sin tid: ”I en tid då den internetrelaterade brottsligheten ökar kraftfullt har NBC förstärkt kunskapen om hur bedrägerierna förändras i takt med teknikens utveckling samt lyft brottsförebyggande åtgärder genom att skapa stor uppmärksamhet i media och på olika kunskapsarenor.”

Under 2018 deltog Polismyndigheten i en nationell informationskampanj för att öka allmänhetens samt små och medelstora företags kunskap om vilka grundläggande säkerhetsåtgärder som kan och bör vidtas för att skydda sig mot it-incidenter inklusive id-stöld. Kampanjen ingick i ett regeringsuppdrag riktat till Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB). Fokusområden var lösenordshantering, kortbedrägerier (CNP) samt identitetskapningar med koppling till företagande.

Med de många anmälda bedrägeribrotten kommer också krav på stora utredningsresurser. Regeringen har tillfört Polismyndigheten väsentligt ökade resurser i en rad budgetar. Satsningen på Polismyndigheten ger myndigheten förutsättningar att till 2024 ha ökat antalet anställda med sammanlagt 10 000 jämfört med hur många anställda som fanns vid

ingången av 2016. De ökade resurserna kommer inte minst komma utredningsverksamheten till del genom utökad kompetens och fler personer.

Polismyndigheten har lämnat förslag som de uppfattar skulle kunna minska antalet bedrägerier. Regeringen har vidtagit åtgärder på flera punkter. En föreslagen åtgärd har varit att minska antalet accepterade identitetskort och göra det möjligt med digital kontroll för att på så sätt begränsa möjligheterna till att använda falska identitetskort. Under 2017 tillsatte regeringen en utredning för att se över frågan om bedrägerier som begås med falska eller stulna id-handlingar. Utredningen redovisade sina resultat i SOU 2019:14 Ett säkert statligt ID-kort – med e-legitimation där en ny lag föreslås om statliga identitetshandlingar med bestämmelser om ett statligt identitetskort och en statlig e-legitimation.

I brottsutredningar med ekonomisk koppling är Polismyndigheten beroende av information från bankerna. Regeringen har lämnat förslag till ny lagstiftning i propositionen Finansiella företags uppgifter till brottsutredande myndigheter (prop. 2017/ 18:291) som riksdagen beslutade om under 2018. Lagändringen innebär att bankernas svar till de brottsutredande myndigheterna ska ske skyndsamt och i digital form från och med den 1 september 2019.

När det gäller bedrägerier som begås mot äldre så har Polismyndigheten vidtagit en rad åtgärder för att komma till rätta med problematiken. Ett viktigt sätt för polisen att vara effektiv i att utreda och förebygga brott mot äldre och funktionshindrade är arbetet med s.k. brottsamordning. Genom samordning av brott kan man identifiera mönster i tillvägagångssätt och jämföra spår från brottsplatser i syfte att undersöka om det finns gemensamma faktorer som kan tyda på exempelvis seriebrottslighet. Polismyndigheten har en särskild grupp (Circa-gruppen) som varje dag går igenom alla anmälningar av brott mot äldre och funktionshindrade i landet och identifierar likheter och skillnader mellan tillvägagångssätt. Gruppen ser också till så att tillräckliga utredningsåtgärder genomförs för att snabbt kunna lösa brotten. Gruppen hanterar utredningar från alla polisregioner och utgör samtidigt metod- och utredningsstöd till dessa. Polismyndigheten arbetade även med brottsförebyggande åtgärder avseende bedrägerier mot äldre under året. Exempelvis hölls föreläsningar i samverkan med seniora intresseorganisationer. Utbildningsinsatser inom Polismyndigheten genomfördes över hela landet för att höja kunskapen om brottsområdet och vad som är viktigt i kontakten med denna typ av brottsoffer.

Vidtagna åtgärder redovisades och tillkännagivandet ansågs slutbehandlat i budgetpropositionen för 2020 (prop. 2019/20:1 utg.omr. 4 avsnitt 2.6). Punkten är därmed slutbehandlad.

Kränkande fotografering

Riksdagen har gjort ett tillkännagivande om att bestämmelsen om kränkande fotografering bör utvärderas i syfte att säkerställa att den omfattar alla situationer som den rimligtvis bör omfatta (bet. 2016/17:JuU16, punkt 9, rskr. 2016/17:211).

Regeringen anför i skrivelsen bl.a. att enligt Brottsförebyggande rådets (Brå) rapport Kränkande fotografering – en uppföljning av lagens tillämpning (2019:7) har lagen visat sig vara tillämplig och användbar som bibrottsrubricering i ärenden där huvudbrottet är sexualbrott eller andra fridsbrott mot kvinnor och barn. Dessutom har lagens utformning medfört att

vissa smygtagna bilder som motiverats av ett sexuellt intresse för barn, men som inte klassas som barnpornografiska, har kriminaliserats. Däremot omfattas inte integritetskränkande smygfotografering på offentliga platser som sker på ett visst avstånd varken av bestämmelsen om kränkande fotografering eller av bestämmelserna om sexuellt ofredande eller ofredande. Om en utökad tillämpning skulle förordas, skulle straffansvaret kunna utvidgas antingen genom en omprövning av rekvisiten för brottet kränkande fotografering eller genom en justering av rekvisiten i andra bestämmelser, t.ex. bestämmelserna om sexuellt ofredande och ofredande.

Regeringen har den 30 januari 2020 gett en särskild utredare i uppdrag att senast den 31 mars 2021 bl.a. inom ramen för analysen av bestämmelsen om sexuellt ofredande analysera och ta ställning till om smygfotografering på ett visst avstånd bör kriminaliseras och i så fall lämna förslag på hur det kan åstadkommas (dir. 2020:5). Punkten anses därmed slutbehandlad.

Utvärdering av sekretesslagstiftningen

Riksdagen har i ett tillkännagivande efterfrågat en om utvärdering av de sekretessbrytande bestämmelser som infördes 2013 för information om unga (bet. 2017/18:JU18, punkt 6, rskr. 2017/18:175).

Av skrivelsen framgår att regeringen den 10 oktober 2019 gav Brå i uppdrag att undersöka förutsättningarna att dela information mellan olika aktörer i arbetet med att förebygga brott och att vid behov lämna förslag till åtgärder. I detta uppdrag, som ska redovisas senast den 1 december 2020, ingår bl.a. att utvärdera hur den sekretessbrytande bestämmelse avseende information om unga som infördes 2013 tillämpas i det lokala förebyggande arbetet och bedöma om eventuella utvecklingsbehov föreligger. Punkten anses därmed slutbehandlad.

Drogtester för barn under 15 år

Riksdagen har i ett tillkännagivande efterfrågat en utvärdering av möjligheterna att drogtesta barn under 15 år i syfte att säkerställa att sådana tester kan genomföras i tillräcklig omfattning (bet. 2017/18:JU18, punkt 8, rskr. 2017/18:175).

I skrivelsen anför regeringen att punkten anses slutbehandlad genom det uppdrag som man den 19 december 2019 gav en särskild utredare att utvärdera bestämmelserna om drogtester av barn under 15 år som misstänks för brott och bedöma om de är ändamålsenligt utformade. Utredaren ska därvid lämna förslag på de författningsändringar och andra åtgärder som bedöms nödvändiga för att säkerställa att drogtester kan genomföras i tillräcklig omfattning (dir. 2019:103). Uppdraget ska redovisas senast den 21 juni 2021.

Kronvittnen

Riksdagen har tillkännagett för regeringen att ett system med kronvittnen ska utredas (bet. 2018/19:JU12, punkt 26, rskr. 2018/19:169).

Enligt regeringen ska punkten anses som slutbehandlad genom den utredning som regeringen tillsatte den 21 november 2019. Utredningen ska analysera åtgärder för att stärka rättsprocessen och öka lagföringen, bl.a. and annat vid brottslighet med kopplingar till kriminella nätverk. I uppdraget ingår att analysera om ett system med så kallade kronvittnen bör införas (dir. 2019:85). Uppdraget ska redovisas senast den 21 maj 2021. Punkten anses därmed slutbehandlad.

Anonyma vittnen

Riksdagen har tillkännagett för regeringen det som utskottet anför om att utreda möjligheten att vittnen i vissa fall ska kunna avlägga sina vittnesmål anonymt (bet. 2018/19:JuU12, punkt 27, rskr. 2018/19:169).

Av skrivelsen framgår att den ovan nämnda utredningen (dir. 2019:85) även ska analysera om det finns ett behov av och är lämpligt att införa en möjlighet att vittna anonymt och vid behov, lämna förslag till nödvändiga författningsändringar. Punkten anses därmed slutbehandlad.

Bevistalan

Riksdagen har tillkännagett för regeringen att systemet med bevistalan bör ses över (bet. 2018/19:JuU15, punkt 7, rskr. 2018/19:170).

Regeringen har den 19 december 2019 beslutat att ge en särskild utredare i uppdrag att se över systemet med bevistalan och senast den 21 juni 2021 lämna förslag på de författningsändringar som bedöms nödvändiga (dir. 2019:103). Punkten anses därmed slutbehandlad.

Tillkännagivanden som är under beredning

Här redovisas regeringens redogörelse för några av de tillkännagivanden som enligt regeringen inte är slutbehandlade.

Bostadsinbrott

Riksdagen har i ett tillkännagivande begärt att arbetet mot bostadsinbrott ska prioriteras (bet. 2014/15:JuU1, punkt 21, rskr. 2014/15:77).

Vissa frågor om bostadsinbrott behandlades av Egendoms-skyddsutredningen i betänkandet Stärkt straffrättsligt skydd för egendom (SOU 2013:85). Genom lagändringar den 1 juli 2017 har bl.a. tydliggjorts att även när en stöld sker i ett boende som inte är permanent ska det kunna leda till att stölden bedöms som grov (prop. 2016/17:131).

Regeringen anför vidare i skrivelsen att en utredare den 19 januari 2018 fick i uppdrag att utreda bl.a. just den fråga som tillkännagivandet avser. Uppdraget redovisades i januari 2019. Riksdagen informerades om uppdraget i propositionen Elektronisk övervakning av kontaktförbud (prop. 2017/18:81 s. 43). Punkten är inte slutbehandlad.

Brott som begås av djurrättsaktivister

Riksdagen har i samma budgetbetänkande tillkännagett för regeringen vad utskottet anför om att arbetet mot brott som begås av djurrättsaktivister ska prioriteras (bet. 2014/15:JuU1, punkt 22, rskr 2014/15:77).

Regeringen beslutade hösten 2017 att denna punkt om brott som begåtts av djurrättsaktivister skulle läggas till handlingarna mot bakgrund av de åtgärder som hade vidtagits. Regeringen upplyste riksdagen om att så hade skett i skrivelse 2017/18:75 och att punkten därmed var slutbehandlad.

Justitieutskottet ansåg dock inte att de redovisade åtgärderna kunde anses innebära att arbetet mot brott som begås av djurrättsaktivister prioriteras (2017/18:KU21, rskr. 2017/18:325). Enligt utskottet behövdes en tydligare redovisning av vilka åtgärder som vidtagits för att prioritera arbetet mot sådana brott och punkten kunde därmed inte anses vara slutbehandlad. I budgetpropositionen för 2019 (2018/19:1 utg.omr. 4 avsnitt 2.6) meddelade regeringen därför riksdagen att punkten åter står som öppen.

I skrivelsen anförts att regeringen den 21 mars 2019 gav Polismyndigheten i uppdrag att redovisa hur myndigheten arbetar för att motverka brottslighet kopplad till djurrättsaktivism. Redovisningen ska lämnas senast den 1 mars 2020. Vidtagna åtgärder redovisades för riksdagen i budgetpropositionen för 2020 (prop. 2019/20:1 utg.omr. 4 avsnitt 2.6). Punkten är inte slutbehandlad.

Inbrottsstöld

Riksdagen har tillkännagett att ett nytt brott – inbrottsstöld – bör införas med minimistraflet fängelse i ett år (bet. 2014/15:JuU14, punkt 26, rskr. 2014/15:138). Därefter har riksdagen även tillkännagett att regeringen senast den 1 april 2018 ska återkomma till riksdagen med ett förslag som innebär att inbrottsstöld, med ett minimistrafte om fängelse i ett år, införs som en ny brottsrubricering i brottsbalken (bet. 2016/17:JuU13, punkt 4, rskr 2016/17:272). Riksdagen har också våren 2019 tillkännagett för regeringen att den skyndsamt bör återkomma till riksdagen med ett förslag som innebär att inbrottsstöld, med ett minimistrafte om fängelse i ett år, ska införas som en ny brottsrubricering i brottsbalken (bet. 2018/19:JuU11, punkt 23, rskr. 2018/19:181).

I skrivelsen anförts att vissa frågor om bostadsinbrott har behandlats av Egendomsskyddsutredningen i betänkandet Stärkt straffrättsligt skydd för egendom (SOU 2013:85). Genom lagändringar den 1 juli 2017 har det t.ex. tydliggjorts att även när en stöld sker i ett boende som inte är permanent ska det kunna leda till att stölden bedöms som grov (prop. 2016/17:131).

I promemorian Straffrättsliga åtgärder mot tillgreppsbrott och vissa andra brott (Ds 2019:1) redovisades i januari 2019 ett uppdrag som bl.a. omfattade den fråga som tillkännagivandena avser. Promemorian har remitterats och ärendet bereds i Regeringskansliet.

Riksdagen informerades om uppdraget i propositionen Elektronisk övervakning av kontaktförbud (prop. 2017/18:81 s. 43).

Punkterna är inte slutbehandlade.

Straffvärdesbestämning vid flerfaldig brottslighet

I samma betänkande finns ett tillkännagivande om straffvärdesbestämning vid flerfaldig brottslighet som efterfrågar en skärpning av regelverket som ger uttryck för en strängare syn på flerfaldig brottslighet än vad som är fallet i dag. (bet. 2014/15:JuU14, punkt 48, rskr. 2014/15:138.)

Frågan omfattas av Påföljdsutredningens betänkande Nya Påföljder (SOU 2012:34). Regeringen beslutade den 17 mars 2016 prop. 2015/16:151 Ny påföljd efter tidigare dom. I propositionen lämnades vissa förslag som innebär att reglerna om gemensam straffmätning i 34 kap. brottsbalken inte längre ska tillämpas då fråga är om återfall. Vidare gjorde regeringen bedömningen att den nuvarande ordningen för straffvärdebedömning vid flerfaldig brottslighet i övrigt framstår som väl avvägd och föreslog därför ingen ändring i de reglerna. I samband med att propositionen beslutades skrevs tillkännagivandet av.

Riksdagen delade dock inte regeringens uppfattning att tillkännagivandet därmed var slutbehandlat (bet. 2016/17:KU21, rskr. 2016/17:296). Punkten står därför åter som öppen. Tillkännagivandet återrapporterades till riksdagen i budgetpropositionen för 2018 (se prop. 2017/18:1 utg.omr. 4 avsnitt 2.6). Frågan bereds inom Regeringskansliet.

Det kan i detta sammanhang noteras att riksdagen våren 2019 har tillkännagett för regeringen att regeringen bör föreslå ändringar i strafflagstiftningen i syfte att åstadkomma en skärpt straffmätning vid flerfaldig brottslighet (bet. 2018/19:JuU11 punkt 64, rskr. 2018/19:rskr 181). Av skrivelsen framgår att frågan bereds inom Regeringskansliet och att denna punkt inte är slutbehandlad.

Försök till häleri

Riksdagen har vidare tillkännagett vad utskottet anför om kriminalisering av försök till häleri (bet. 2014/15:JuU14, punkt 65, rskr 2014/15:138).

Frågan om kriminalisering av häleri av normalgraden på försöksstadiet har behandlats av Egendomsskyddsutredningen i betänkandet Stärkt straffrättsligt skydd för egendom (SOU 2013:85). Till följd av Egendomsskyddsutredningens förslag har regeringen vidtagit ett flertal lagstiftningsåtgärder på förmögenhetsbrottsområdet (prop. 2016/17:131).

Den 19 januari 2018 fick en utredare i uppdrag att utreda bl.a. den fråga som tillkännagivandet avser. Uppdraget redovisades i januari 2019 genom den tidigare nämnda promemorian Straffrättsliga åtgärder mot tillgreppsbrott och vissa andra brott (Ds 2019:1). Promemorian har remitterats och bereds i Regeringskansliet. Riksdagen informerades om uppdraget i propositionen Elektronisk övervakning av kontaktförbud (prop. 2017/18:81 s. 43). Punkten är inte slutbehandlad.

Renodling av polisens arbetsuppgifter

Riksdagen har tillkännagett vad utskottet anför om renodling av polisens uppgifter (bet. 2014/15:JU16, punkt 20, rskr. 2014/15:152).

I skrivelsen anför följande (s. 13 f.):

Den 1 december 2016 beslutade regeringen propositionen Transporter av frihetsberövade (prop. 2016/17:57). För att säkerställa en ändamålsenlig och rättssäker transportverksamhet och för att renodla polisens verksamhet föreslog regeringen i propositionen nya bestämmelser om Kriminalvårdens rätt att utföra transporter av frihetsberövade personer åt andra myndigheter. De nya reglerna trädde i kraft den 1 april 2017. Med anledning av betänkandet Bättre insatser vid missbruk och beroende (SOU 2011:35) har ett projekt pågått där regeringen har avsatt medel under 2014–2016 i syfte att få till stånd en praxisändring genom att landsting och kommuner tillsammans med Polismyndigheten gemensamt utvecklar alternativa lösningar till förvaring i arrest. Myndigheten för vård- och omsorgsanalys har följt upp effekterna av regeringens satsning och slutredovisade sitt uppdrag den 28 mars 2018, rapport 2018:1 En lob i mål? (S2017/00357). Regeringen beslutade den 7 september 2017 propositionen Renodling av Polismyndighetens arbetsuppgifter när länsstyrelserna tar över uppgifter på djurområdet (2016/17:224). I propositionen föreslog regeringen att vissa uppgifter som rör djur ska flyttas från Polismyndigheten till länsstyrelserna. Förslagen som innebär en renodling av Polismyndighetens arbetsuppgifter trädde i kraft den 1 juni 2018. Regeringen avser att i lämpliga former ta fortsatta initiativ för att renodla Polismyndighetens arbetsuppgifter. Frågan bereds i Regeringskansliet. Punkten är inte slutbehandlad

Riksdagen har även ställt sig bakom det som utskottet anför om att ytterligare renodla polisens verksamhet och att regeringen senast den 1 mars 2018 ska återuppta Utredningen om renodling av polisens arbetsuppgifter (Ju 2014:07) och tillkännagett detta för regeringen (bet. 2017/18:JU6, punkt 43, rskr. 2017/18:145).

I skrivelsen hänvisas till vad som ovan anförts om det tidigare tillkännagivandet om renodling av polisens arbetsuppgifter och vad man gör för att renodla Polismyndighetens arbetsuppgifter och att regeringen avser att i lämpliga former ta fortsatta initiativ för att renodla Polismyndighetens arbetsuppgifter. Frågan bereds i Regeringskansliet.

Punkterna är inte slutbehandlade.

Villkorlig frigivning vid återfall i likartad brottslighet

Riksdagen har tillkännagett vad utskottet anför om att regeringen bör skärpa reglerna för villkorlig frigivning för de som återfallit i likartad brottslighet (bet. 2014/15:JU17, punkt 15, rskr. 2014/15:153).

I skrivelsen anför regeringen att en särskild utredare i juni 2017 lämnade förslag på förändringar i systemet med villkorlig frigivning i betänkandet Villkorlig frigivning – förstärkta åtgärder mot återfall i brott (SOU 2017:61). Den 14 mars 2019 beslutade regeringen propositionen Förstärkta återfallsförebyggande åtgärder vid villkorlig frigivning (prop. 2018/19:77). Riksdagen

biföll propositionen (bet. 2018/19:JuU25, rskr. 2018/19:228). Punkten är inte slutbehandlad.

Åtgärder mot missbruk av svenska pass

Riksdagen har gjort ett tillkännagivande till regeringen om att regeringen bör besluta om att de föreslagna ändringarna för pass även ska gälla främlingspass och resedokument samt att regelverket ska ses över för att motverka missbruk av uppehållstillståndskort (bet. 2015/16:JuU25, punkt 3, rskr 2015/16:158).

I skrivelsen anføres att frågan har hanterats i utredningen Åtgärder för ett effektivare återvändande och motverkande av missbruk av resehandlingar. I november 2017 överlämnades betänkandet Klarlagd identitet – om utlänningsrätt att vistas i Sverige, inre utlänningskontroller och missbruk av identitetshandlingar (SOU 2017:93) till regeringen.

Regeringen beslutade den 6 februari 2020 att inhämta Lagrådets yttrande över lagrådsremissen Vissa identitetsfrågor inom utlänningsrätten. I skrivelsen anføres att en proposition är avsedd att överlämnas till riksdagen den 7 april 2020 för riksdagsbehandling före sommaruppehållet.

Av propositionsförteckningen för hösten 2020 framgår att propositionen är avsedd att överlämnas till riksdagen i december.

Punkten är inte slutbehandlad.

Medverkan i behandlingsprogram

Riksdagen har gjort ett tillkännagivande till regeringen om att regeringen ska överväga om personer som är dömda för våldsbrott ska ha en skyldighet att genomgå behandlingsprogram. En vägran att delta i ett sådant behandlingsprogram ska få konsekvenser för den intagnes möjligheter att få permission och villkorlig frigivning. Den intagnes medverkan i behandlingsprogram ska vara ett krav för villkorlig frigivning för personer som dömts för grova sexualbrott eller grova brott mot närstående (bet. 2015/16:JuU21, punkt 12, rskr 2015/16:174).

Regeringens anför att en särskild utredare lämnade i juni 2017 förslag på förändringar i systemet med villkorlig frigivning i betänkandet Villkorlig frigivning – förstärkta åtgärder mot återfall i brott (SOU 2017:61). Den 14 mars 2019 beslutade regeringen propositionen Förstärkta återfallsförebyggande åtgärder vid villkorlig frigivning (prop. 2018/19:77). I propositionen bedömdes att det finns skäl att överväga en ordning som innebär en tydligare koppling mellan bristande deltagande i återfallsförebyggande åtgärder och den villkorliga frigivningen. Mot den bakgrunden remitterades den 22 oktober 2019 ett utkast till lagrådsremiss En tydligare koppling mellan villkorlig frigivning och deltagande i återfallsförebyggande åtgärder. I utkastet föreslås att den villkorliga frigivningen ska kunna skjutas upp i större utsträckning än i dag för den som under anstaltstiden inte deltar i återfallsförebyggande åtgärder eller andra åtgärder som kan hjälpa den dömda att anpassa sig i samhället. Vidare föreslås utökade möjligheter att skjuta upp

den villkorliga frigivningen även vid annan misskötsamhet under verkställighetstiden. Lagändringarna föreslås träda i kraft den 1 januari 2021. Remisstiden gick ut den 22 januari 2020 och remissvaren analyseras för närvarande. I skrivelsen anförts att en lagrådsremiss planeras före sommaren 2020.

Av propositionsförteckningen för hösten 2020 framgår att en proposition om en tydligare koppling mellan villkorlig frigivning och deltagande i återfallsförebyggande åtgärder är avsedd att överlämnas till riksdagen i oktober.

Punkten är inte slutbehandlad.

Systematiska stölder

Riksdagen har gjort ett tillkännagivande om att en ny brottsrubricering som tar sikte på systematiska stölder bör införas (bet. 2015/16:JuU18, punkt 30, rskr 2015/16:196).

Som anförts tidigare lämnade Egendomsskyddsutredningen i december 2013 betänkandet Stärkt straffrättsligt skydd för egendom (SOU 2013:85). Till följd av utredningens förslag har regeringen vidtagit ett flertal lagstiftningsåtgärder på förmögenhetsbrottsområdet, bl.a. när det gäller stöldbrottslighet (se prop. 2016/17:131).

Den 19 januari 2018 fick en utredare i uppdrag att utreda bl.a. den fråga som tillkännagivandet avser. Uppdraget redovisades i januari 2019 genom promemorian Straffrättsliga åtgärder mot tillgreppsbrott och vissa andra brott (Ds 2019:1). Promemorian har remitterats och remisstiden gick ut den 7 juni 2019. Ärendet bereds i Regeringskansliet. Riksdagen informerades om uppdraget i propositionen Elektronisk övervakning av kontaktförbud (prop. 2017/18:81 s. 43).

Av propositionsförteckningen för hösten 2020 framgår att en proposition om tillträdesförbud till butik och förstärkt straffrättsligt skydd mot tillgreppsbrottslighet är avsedd att överlämnas till riksdagen i november.

Punkten är inte slutbehandlad.

Danstillstånd

Riksdagen har tillkännagett att kravet på tillstånd för att få anordna offentliga danstillställningar ska tas bort (bet. 2015/16:JuU20, punkt 55, rskr. 2015/16:197)

En s.k. bokstavsutredare har haft i uppdrag att analysera regleringen om tillståndskrav för att anordna danstillställning och ta ställning till om kravet på tillstånd bör tas bort eller förändras i något avseende. Den 15 juni 2018 redovisades uppdraget i departementspromemorian Tillstånd till offentlig danstillställning (Ds 2018:20). Promemorian har remissbehandlats och ärendet bereds i Regeringskansliet. Punkten är inte slutbehandlad.

Straffrättsligt skydd för blåljuspersonal

Riksdagen har ställt sig bakom det som utskottet anför om ett bättre straffrättsligt skydd för blåljuspersonal och tillkännagett detta för regeringen (bet. 2016/17:JuU16, punkt 24, rskr 2016/17:211).

I skrivelsen anför regeringen följande (s. 28 f.):

Innehållet i tillkännagivandet omfattas av Blåljusutredningens (Ju 2016:23) uppdrag enligt kommittédirektiven Ett modernt straffrättsligt skydd för blåljuspersonal och andra samhällsnyttiga funktioner (dir. 2016:115). Uppdraget redovisades genom ett delbetänkande den 17 januari 2018 (SOU 2018:2). Den 4 juli 2019 beslutade regeringen propositionen Ett stärkt straffrättsligt skydd för blåljusverksamhet och myndighetsutövning (prop. 2018/19:155). I propositionen föreslås att sabotage mot blåljusverksamhet införs som ett nytt gradindelat brott i brottsbalken. Brottet omfattar den som angriper eller på annat sätt stör polis, räddningstjänst eller ambulanssjukvård, om gärningen är ägnad att allvarligt försvåra eller hindra utryckningsverksamhet eller brottsbekämpande verksamhet. Om gärningen framkallat fara för flera människoliv eller egendom av särskild betydelse, eller annars varit av särskilt farlig art, ska det dömas för grovt sabotage mot blåljusverksamhet. Straffet för sabotage mot blåljusverksamhet är fängelse i högst fyra år och för grovt sabotage mot blåljusverksamhet fängelse på viss tid, lägst två och högst arton år, eller på livstid. Vidare föreslås att straffskalan för grovt våld eller hot mot tjänsteman skärps till fängelse i lägst ett och högst sex år. I propositionen bedömde regeringen att de delar av tillkännagivandet som avser att en ny brottsbeteckning bör införas och att det bör införas en särskild straffskärpningsgrund som innebär att alla brott som innefattar ett angrepp mot viktiga samhällsfunktioner leder till skärpta straff tillgodoses genom förslaget. Övriga delar bereds i Regeringskansliet. Arbeta med att ta fram kommittédirektiv pågår. Punkten är inte slutbehandlad.

Utskottet noterar att riksdagen därefter även har ställt sig bakom det som utskottet anför om att regeringen skyndsamt bör återkomma till riksdagen med ett lagförslag om stärkt straffrättsligt skydd för blåljuspersonal (bet. 2018/19:JuU11, punkt 34, rskr 2018/19:181).

När det gäller detta tillkännagivande anföras följande i skrivelsen (s. 78 f.)

Den 4 juli 2019 beslutade regeringen propositionen Ett stärkt straffrättsligt skydd för blåljusverksamhet och myndighetsutövning (prop. 2018/19:155). I propositionen föreslås att sabotage mot blåljusverksamhet införs som ett nytt gradindelat brott i brottsbalken. Brottet omfattar den som angriper eller på annat sätt stör polis, räddningstjänst eller ambulanssjukvård, om gärningen är ägnad att allvarligt försvåra eller hindra utryckningsverksamhet eller brottsbekämpande verksamhet. Om gärningen framkallat fara för flera människoliv eller egendom av särskild betydelse, eller annars varit av särskilt farlig art, ska det dömas för grovt sabotage mot blåljusverksamhet. Straffet för sabotage mot blåljusverksamhet är fängelse i högst fyra år och för grovt sabotage mot blåljusverksamhet fängelse på viss tid, lägst två och högst arton år, eller på livstid. Vidare föreslås att straffskalan för grovt våld eller hot mot tjänsteman skärps till fängelse i lägst ett och högst sex år. I propositionen bedömde regeringen att tillkännagivandet fick anses tillgodosett. Tillkännagivandet ansågs därmed slutbehandlat. Punkten är slutbehandlad.

Tillträdesförbud i butiker

Riksdagen har ställt sig bakom det som utskottet anför om tillträdesförbud till butiker och tillkännagett detta för regeringen (bet. 2016/17:JuU16, punkt 42, rskr 2016/17:211).

I skrivelsen anføres att en utredare den 19 januari 2018 fick i uppdrag att utreda bl.a. den fråga som tillkännagivandet avser. Uppdraget redovisades i januari 2019 genom promemorian Straffrättsliga åtgärder mot tillgreppsbrott och vissa andra brott (Ds 2019:1). Promemorian har remitterats och remisstiden gick ut den 7 juni 2019. Ärendet bereds i Regeringskansliet. Riksdagen informerades om uppdraget i propositionen Elektronisk övervakning av kontaktförbud (prop. 2017/18:81 s. 43). Punkten är inte slutbehandlad.

Utskottet noterar att det av propositionsförteckningen för hösten 2020 framgår att en proposition om tillträdesförbud till butik och förstärkt straffrättsligt skydd mot tillgreppsbrottslighet är avsedd att överlämnas till riksdagen i november.

Tillträdesförbud till simhallar och andra anläggningar

Riksdagen har ställt sig bakom det som utskottet anför om tillträdesförbud till simhallar och andra anläggningar och tillkännagett detta för regeringen (bet. 2016/17:JuU16, punkt 43, rskr 2016/17:211).

Regeringen uppger att en utredare den 19 januari 2018 fick i uppdrag att utreda bl.a. den fråga som tillkännagivandet avser. Uppdraget redovisades i januari 2019 genom promemorian Straffrättsliga åtgärder mot tillgreppsbrott och vissa andra brott (Ds 2019:1). Promemorian har remitterats och remisstiden gick ut den 7 juni 2019. Ärendet bereds i Regeringskansliet. Riksdagen informerades om uppdraget i propositionen Elektronisk övervakning av kontaktförbud (prop. 2017/18:81 s. 43). Punkten är inte slutbehandlad.

Upprepade stölder

Riksdagen har ställt sig bakom det som utskottet anför om vikten av att se upprepade stölder i ett sammanhang, och att påföljderna i större utsträckning ska stå i proportion till den samlade brottsligheten, och tillkännagett detta för regeringen (bet. 2016/17:JuU13, punkt 8, rskr 2016/17:272).

Som anförts tidigare framgår det av skrivelsen att regeringen till följd av av Egendomsskyddsutredningens förslag i betänkandet Stärkt straffrättsligt skydd för egendom (SOU 2013:85) har vidtagit ett flertal lagstiftningsåtgärder på förmögenhetsbrottsområdet, bl.a. när det gäller stöldbrottslighet (prop. 2016/17:131). Den 19 januari 2018 fick också en utredare i uppdrag att utreda bl.a. den fråga som tillkännagivandet avser. Uppdraget redovisades i januari 2019 genom promemorian Straffrättsliga åtgärder mot tillgreppsbrott och vissa andra brott (Ds 2019:1). Promemorian har remitterats och remisstiden gick ut den 7 juni 2019. Ärendet bereds i Regeringskansliet. Riksdagen

informerades om uppdraget i propositionen Elektronisk övervakning av kontaktförbud (prop. 2017/18:81 s. 43). Punkten är inte slutbehandlad.

Vapensmuggling

Riksdagen riktade ett tillkännagivande till regeringen om att se över smugglingslagstiftningen så att den skärpta synen på vapenbrott får genomslag även vad gäller vapensmuggling (bet. 2016/17:JuU18, punkt 45, rskr 2016/17:223). Riksdagen har sedan tillkännagett för regeringen att den vidhåller denna uppfattning samt att det bl.a. bör övervägas om smuggling av vapen ska brytas ut till en särskild brottsbestämmelse (bet. 2018/19:JuU29, punkt 4, rskr. 2018/19:298). Riksdagen har därefter tillkännagett för regeringen att regeringen ska återkomma till riksdagen med ett förslag om att smuggling av vapen ska brytas ut till en särskild brottsbestämmelse (bet. 2019/20:JuU33, punkt 4, rskr. 2019/20:304).

Regeringen anför i skrivelsen att man den 20 april 2018 beslutade om ett tilläggsuppdrag till Uppdraget att utreda vissa frågor på vapenlagstiftningens område (Ju 2017:E), med innebörden att även denna fråga ska utredas. I promemorian En strängare syn på vapenbrott och smuggling av vapen och explosiva varor (Ds 2019:14) har utredaren har den 2 juli 2019 redovisat sitt uppdrag. Promemorian har remissbehandlats och i skrivelsen uppges att Regeringskansliet arbetar med att ta fram en lagrådsremiss. Punkten är inte slutbehandlad men tillkännagivandet kan antas bli slutbehandlat under 2020.

Utskottet noterar i detta sammanhang att regeringen i september 2020 överlämnat propositionen 2019/20:200 En strängare syn på hantering av vapen och explosiva varor. I propositionen anför regeringen att man anser att förslagen i propositionen innebär att de här nämnda tillkännagivandena är slutbehandlade (s. 19).

En lokalt förankrad, närvarande och synlig polis i hela landet

Riksdagen har gjort ett tillkännagivande till regeringen om en lokalt förankrad, närvarande och synlig polis i hela landet (bet. 2017/18:JuU1, punkt 31, rskr. 2017/18:92).

I skrivelsen anför följande (s. 51 f.):

Ett av syftena med ombildningen av polisen har varit att säkerställa en lokalt förankrad och synlig polis i hela landet. Regeringen delar utskottets uppfattning att det är viktigt att på olika sätt säkerställa polisreformens intentioner rörande lokalt polisarbete och har därför under flera år begärt in återrapportering av olika slag. I regleringsbrevet för 2015 och 2016 ställde regeringen krav på Polismyndigheten att löpande hålla regeringen informerad om det fortsatta arbetet med ombildningen. Den löpande avrapporteringen skedde bl.a. på de månatliga mötena mellan rikspolischefen och statssekreteraren. I regleringsbrevet för 2016 fick Polismyndigheten också i uppdrag att i årsredovisningen för 2016 lägga särskild vikt vid redovisningen av genomförandet avseende en lokalt förankrad polisverksamhet. Av redovisningen framgick att Polismyndigheten under 2016 fortsatte arbetet med att stärka det lokala

polisarbetet utifrån inriktningen att mer än hälften av resurserna i en polisregion ska finnas i lokalpolisområdena. Genom att öka resurserna vid lokalpolisområdena har det skapats bättre förutsättningar för att bedriva polisverksamheten nära medborgarna. Numera finns även kommunpoliser i samtliga kommuner. I november 2017 redovisades att 49,4 procent av regionernas resurser finns på lokalpolisområdesnivå. Av myndighetens årsredovisning för 2018 framgår att andelen vid årets slut hade ökat till 50 procent. I regleringsbrevet för 2017 fick Polismyndigheten i uppdrag att analysera och bedöma hur långt myndigheten hade kommit i målsättningen med en mer närvarande och tillgänglig myndighet i lokalsamhället. Polismyndigheten skulle också bedöma hur väl myndigheten svarar upp mot behoven av polisiär närvaro i särskilt utsatta områden. Uppdragen redovisades i myndighetens årsredovisning för 2017. Genom den verksamhetsuppföljning som Polismyndigheten sedan ett par år tillbaka månatligen redovisar till Regeringskansliet har utvecklingen avseende bl.a. kompetensförsörjningen kunnat följas upp. I regleringsbrevet för 2018 ålade regeringen också Polismyndigheten att redovisa i vilken utsträckning det finns områdespoliser på lokalpolisområdesnivå och i vilken utsträckning dessa arbetar fredat med kontaktskapande, brottsförebyggande och trygghetsskapande arbete. Vidare skulle Polismyndigheten analysera i vilken utsträckning det finns likvärdiga möjligheter att få akut hjälp från polisen över hela landet samt bedöma i vilken utsträckning ingripandepersonalen kan arbeta brottsförebyggande och vidta långtgående förstahandsåtgärder. Återrapporteringen gjordes i årsredovisningen för 2018. För att säkerställa fortsatt återrapportering från Polismyndigheten avseende myndighetens arbete med att åstadkomma en långsiktig och tydlig polisiär närvaro i hela landet har regeringen gett Polismyndigheten fortsatta uppdrag i regleringsbreven för både 2019 och 2020.

Den 1 april 2014 fick Statskontoret i uppdrag att utvärdera ombildningen av polisen. Den 28 september 2018 lämnade Statskontoret sin slutrapport. Med utgångspunkt i slutrapporten fortsätter Polismyndigheten sitt utvecklingsarbete för att uppnå reformens intentioner, ett arbete som regeringen följer noga och får löpande information om.

Polismyndighetens behov av fler anställda, både poliser och civilanställda, har medfört att regeringen i en rad budgetar tillfört myndigheten mer resurser. Regeringens satsning på Polismyndigheten ska ge myndigheten förutsättningar att till 2024 ha ökat antalet anställda med sammanlagt 10 000 jämfört med hur många anställda som fanns vid ingången av 2016. Polismyndigheten har haft regeringens uppdrag att redovisa hur resursförstärkningarna ska användas för att på bästa sätt stärka och utveckla polisverksamheten. Polismyndigheten har genom uppdraget tagit fram en plan för hur myndigheten ska kunna öka antalet anställda med 10 000 till 2024.

Regeringen har även skapat förutsättningar för att utbilda fler poliser, bl.a. genom att utöka antalet lärosäten som kan tillhandahålla polisutbildning. Från och med 2019 finns det fem sådana lärosäten. Antagningen till polisutbildningen har mer än fördubblats jämfört med nivåerna för 2015. Vidtagna åtgärder redovisades för riksdagen i budgetpropositionen för 2020 (prop. 2019/20:1 utg.omr. 4 avsnitt 2.6) Punkten är inte slutbehandlad.

Skärpt straff för våldtäkt

Riksdagen gjorde ett tillkännagivande till regeringen om att höja straffminimum för våldtäkt av normalgraden från fängelse i två år till fängelse i tre år (bet. 2017/18:JuU29, punkt 4, rskr. 2017/18:302). Riksdagen har därefter gjort ett tillkännagivande om att regeringen skyndsamt bör återkomma till riksdagen med ett förslag som innebär att minimistrafvet för våldtäkt av normalgraden höjs till fängelse i tre år (bet. 2018/19:JuU11, punkt 13, rskr. 2018/19:181).

I skrivelsen anför att regeringen den 30 januari 2020 gav en särskild utredare i uppdrag att bl.a. se över straffskalorna för sexualbrotten i 6 kap. brottsbalken och lämna förslag på de förändringar som kan behövas för att dessa i tillräcklig mån ska spegla brottens allvar (dir. 2020:5) Uppdraget ska redovisas senast den 31 mars 2021. Punkten är inte slutbehandlad.

Köp av sexuell handling av barn

Riksdagen gjorde även ett tillkännagivande till regeringen om att om att straffskalan för köp av sexuell handling av barn bör skärpas dels genom att minimistrafvet höjs från böter till fängelse i lägst sex månader, dels genom att maximistrafvet höjs från fängelse i två år till fängelse i fyra år (bet. 2017/18:JuU29, punkt 8, rskr. 2017/18:302). Riksdagen har därefter gjort ett tillkännagivande om att höja straffminimum för utnyttjande av barn genom köp av sexuell handling från fängelse till fängelse i lägst sex månader (bet. 2019/20:JuU7, punkt 2, rskr. 2019/20:36).

Regeringen anför i skrivelsen att man den 11 juli 2019 beslutade propositionen Straffrättsliga åtgärder mot utnyttjande av barn genom köp av sexuell handling (prop. 2018/19:157) och föreslog bl.a. att straffskalan för köp av sexuell handling av barn skulle skärpas genom att maximistrafvet höjs till fängelse i fyra år. I propositionen bedömde regeringen att tillkännagivandet när det gäller maximistrafvet för köp av sexuell handling av barn därmed var tillgodosett.

Därefter har regeringen den 30 januari 2020 gett en särskild utredare i uppdrag att bl.a. se över straffskalan för utnyttjande av barn genom köp av sexuell handling (dir. 2020:5). Uppdraget ska redovisas senast den 31 mars 2021. Punkterna är inte slutbehandlade.

Skärpta straff för brott kopplade till kriminella uppgörelser

Riksdagen har tillkännagett för regeringen att straffen bör skärpas avsevärt för brott kopplade till kriminella uppgörelser (bet. 2018/19:JuU11, punkt 48, rskr. 2018/19:181)

I skrivelsen anför att regeringen avser att ge en särskild utredare i uppdrag att föreslå skärpta straff för brott kopplade till kriminella uppgörelser. Punkten är inte slutbehandlad.

Skärpt straff för den som överlåter narkotika

Riksdagen har tillkännaggett för regeringen det som utskottet anför om skärpt straff för den som överlåter narkotika till andra (bet. 2018/19:JuU11, punkt 52, rskr 2018/19:181).

Regeringen anför i skrivelsen att man avser att ge en särskild utredare i uppdrag att föreslå skärpta straff för den som överlåter narkotika till andra. Punkten är inte slutbehandlad.

Brottsofferportal

Riksdagen har gjort ett tillkännagivande till regeringen om att det ska inrättas en brottsofferportal för de som drabbas av bedrägerier och identitetskapningar (bet. 2018/19:JuU14, punkt 50, rskr 2018/19:182).

I skrivelsen anför följande (s. 80):

Polismyndigheten arbetar förbyggande mot bedrägerier genom sitt nationella bedrägericenter (NBC). NBC samverkar bl.a. med aktörer inom bank- och finanssektorn och e-handelsbranschen. NBC genomför också informationsinsatser för att öka kunskapen i samhället om hur man kan skydda sig mot brott. Exempelvis deltog NBC under 2018 i en nationell informationskampanj för att öka allmänhetens samt små- och medelstora företags kunskap om vilka grundläggande säkerhetsåtgärder som kan och bör vidtas för att skydda sig mot it-incidenter inklusive id-stöld. På regeringens uppdrag har en särskild utredare i mars 2019 lämnat förslag som syftar till att minska antalet bedrägerier som begås med hjälp av förfälskade id-handlingar. Utredaren föreslår ett nytt statligt id-kort som ska utfärdas av Polismyndigheten. Det nya id-kortet ska utfärdas på ett säkert sätt och vara lätt att kontrollera. På så sätt ska identitetsmissbruk och bedrägerier kunna motverkas. Förslagen finns i betänkandet Ett säkert statligt ID-kort – med e-legitimation (SOU 2019:14). Betänkandet har remitterats och förslagen bereds nu i Regeringskansliet.

Brottsoffer-myndigheten beviljades under våren 2017 närmare 2 miljoner kr från EU:s fond för inre säkerhet för att ta fram en ny webbplats med behovsanpassad information för brottsoffer. Brottsoffer ska kunna söka och få information bland annat utifrån vilken typ av brott som de utsatts för, var i rättsprocessen de befinner sig och var de är bosatta. Ett mål med webbplatsen är att brottsoffer ska kunna få relevant och överskådlig information för varje del av processen. De kommer även att kunna hitta information om vilka organisationer som erbjuder stöd för brottsoffer på deras bostadsort. Webbplatsen ska vara klar under 2020. Punkten är inte slutbehandlad.

Utskottets ställningstagande

När det gäller regeringens behandling av riksdagens tillkännagivanden har konstitutionsutskottet framhållit att utgångspunkten, i enlighet med den konstitutionella praxis som vuxit fram, bör vara att regeringen tillgodoser ett tillkännagivande. Om regeringen inte delar riksdagens mening i en fråga och inte har för avsikt att tillgodose riksdagens önskemål bör den underrätta riksdagen om detta inom den tidsgräns – när en sådan anges – som angetts i tillkännagivandet. Även skälen till att regeringen inte har tillgodosett

tillkännagivandet bör då redovisas. Regeringen bör också, särskilt om det gått ett flertal år sedan ett tillkännagivande gjordes, redovisa sin bedömning av när riksdagsskrivelser antas bli slutbehandlade (bet. 2015/16:KU21 s. 21 f.).

Utskottets huvudsakliga kritik ligger i att många äldre tillkännagivanden, flera från så långt tillbaka som riksdagsåret 2014/15, fortfarande inte är slutbehandlade. Det är enligt utskottets mening anmärkningsvärt att regeringen inte har vidtagit fler åtgärder med anledning av dessa tillkännagivanden. I några fall, t.ex. när det gäller inbrottsstöld, har riksdagen också gjort flera tillkännagivanden i frågan, och dessutom tillkännagett när dessa senast bör vara genomförda. Inte heller redovisas på ett tillfredsställande sätt när de olika tillkännagivandena beräknas vara slutbehandlade. Denna kritik när det gäller tillkännagivanden som är under beredning omfattar bl.a. följande tillkännagivanden:

- arbetet mot bostadsinbrott ska prioriteras (bet. 2014/15:JuU1, punkt 21, rskr. 2014/15:77)
- arbetet mot brott som begås av djurrättsaktivister ska prioriteras (bet. 2014/15:JuU1, punkt 22, rskr 2014/15:77)
- ett nytt brott – inbrottsstöld – bör införas med minimistrafket fängelse i ett år (bet. 2014/15:JuU14, punkt 26, rskr. 2014/15:138)
- regelverket för straffvärdesbestämning ska skärpas och ge uttryck för en strängare syn på flerfaldig brottslighet än vad som är fallet i dag. (bet. 2014/15:JuU14, punkt 48, rskr. 2014/15:138.)
- försök till häleri ska kriminaliseras (bet. 2014/15:JuU14, punkt 65, rskr 2014/15:138)
- polisens arbetsuppgifter ska renodlas (bet. 2014/15:JuU16, punkt 20, rskr. 2014/15:152)
- reglerna för villkorlig frigivning för de som återfallit i likartad brottslighet ska skärpas (bet. 2014/15:JuU17, punkt 15, rskr. 2014/15:153)
- de åtgärder som vidtagits mot missbruk av pass ska även gälla främlingspass och resedokument, och regelverket ska ses över för att motverka missbruk av uppehållstillståndskort (bet. 2015/16: JuU25, punkt 3, rskr 2015/16:158)
- det ska införas en skyldighet för personer som är dömda för våldsbrott, grova sexualbrott eller grova brott mot närstående att genomgå behandlingsprogram (bet. 2015/16:JuU21, punkt 12, rskr 2015/16:174)
- en ny brottsrubricering som tar sikte på systematiska stölder ska införas (bet. 2015/16:JuU18, punkt 30, rskr 2015/16:196)
- kravet på tillstånd för att få anordna offentliga danstillställningar ska tas bort (bet. 2015/16:JuU20, punkt 55, rskr. 2015/16:197)
- ett bättre straffrättsligt skydd för blåljuspersonal m.fl. ska införas (bet. 2016/17:JuU16, punkt 24, rskr 2016/17:211)
- tillträdesförbud till butiker (bet. 2016/17:JuU16, punkt 42, rskr 2016/17:211)

- tillträdesförbud till simhallar och andra anläggningar (bet. 2016/17:JuU16, punkt 43, rskr 2016/17:211)
- upprepade stölder ska ses i ett sammanhang, och påföljderna ska i större utsträckning ska stå i proportion till den samlade brottsligheten (bet. 2016/17:JuU13, punkt 8, rskr 2016/17:272)
- smugglingslagstiftningen ska ses över så att den skärpta synen på vapenbrott får genomslag även vad gäller vapensmuggling (bet. 2016/17:JuU18, punkt 45, rskr 2016/17:223)
- en lokalt förankrad, närvarande och synlig polis i hela landet (bet. 2017/18:JuU1 punkt 31, rskr. 2017/18:92)
- en brottsofferportal ska inrättas för de som drabbas av bedrägerier och identitetskapningar (bet. 2018/19:JuU14, punkt 50, rskr 2018/19:182).

Utskottet är även kritiskt till att regeringen i flera fall dröjt alldeles för länge med att tillsätta utredningar, vilket bl.a. fått till följd att den efterfrågade lagstiftningen inte kommer att vara på plats under denna valperiod. Det rör sig bl.a. om följande tillkännagivanden:

- en höjning av straffminimum för våldtäkt av normalgraden från fängelse i två år till fängelse i tre år (bet. 2017/18:JuU29, punkt 4, rskr. 2017/18:302)
- en skärpning av straffskalan för köp av sexuell handling av barn genom att minimistraftet höjs från böter till fängelse i lägst sex månader (bet. 2017/18:JuU29, punkt 8, rskr. 2017/18:302)
- en avsevärd skärpning av straffen för brott kopplade till kriminella uppgörelser (bet. 2018/19:JuU11, punkt 48, rskr 2018/19:181)
- en skärpning av straffen för den som överlåter narkotika till andra (bet. 2018/19:JuU11, punkt 52, rskr 2018/19:181).

När det gäller de två sist nämnda fanns dessa med i de 34-punktsprogram som regeringen presenterade september 2019 och skulle prioriteras. Trots detta har inga utredningar ännu tillsatts.

Vidare anser utskottet att vissa tillkännagivanden som redovisas som slutbehandlade inte bör anses vara det eftersom de åtgärder som vidtagits inte är tillräckliga för att tillgodose det som efterfrågas i tillkännagivandet.

Det gäller bl.a. tillkännagivandet om fler områdespoliser och kommunpoliser (bet. 2016/17:JuU1, punkt 12, rskr. 2016/17:90). Den ökning som regeringen hänvisar till är väldigt liten och gäller för 2018. Det framgår inte hur utvecklingen ser ut därefter.

Inte heller de åtgärder som regeringen redovisar när det gäller tillkännagivandet om mer praktik i polisutbildningen (bet. 2016/17:JuU1, punkt 21, rskr. 2016/17:90) tillgodoser vad riksdagen efterfrågat. Den omständigheten att Polismyndigheten på eget initiativ ska pröva om det råder balans mellan teori och praktik innebär inte att utbildningen innehåller mer praktik än tidigare. Tillkännagivandet bör därför inte stå som slutbehandlat utan som öppet.

När det gäller tillkännagivandet om brott mot äldre (bet. 2016/17:JuU1, punkt 35, rskr. 2016/17:90) framgår av tillkännagivandet dels att Polismyndigheten bör få i uppdrag att vidta åtgärder för att säkerställa att brott mot äldre förebyggs och utreds effektivt i hela landet, dels att arbetet bör redovisas årligen till regeringen. Av regeringens redovisning framgår dock inte att någon sådan årlig redovisning har skett, inte heller varför regeringen inte efterfrågat detta. Tillkännagivandet kan därför inte anses slutbehandlat.

Tillkännagivandet avseende åtgärder mot bedrägeribrott (bet. 2016/17:JuU1, punkt 49, rskr. 2016/17:90) innebar bl.a. att en utredning borde tillsättas för att nå en ökad samordning och information mellan myndigheter i arbetet mot id-intrång. Regeringen tillsatte en utredning (2017 års ID-kortsutredning) som i mars 2019 överlämnade betänkandet Ett säkert statligt id-kort – med e-legitimation (SOU 2019:14). I betänkandet föreslås bl.a. att det införs ett statligt id-kort, vilket skulle kunna minska antalet bedrägerier som begås med hjälp av identitetshandlingar. Enligt utskottet kan tillkännagivandet inte anses slutbehandlat förrän de åtgärder som föreslås i betänkandet är genomförda.

Slutligen anser utskottet att det finns ett flertal tillkännagivande som regeringen felaktigt anser som slutbehandlade genom att en utredning tillsatts. Dessa tillkännagivanden kan enligt utskottets mening dock inte anses slutbehandlade förrän utredningen är klar, inte minst mot bakgrund av att regeringen vid tidigare tillfällen lagt ner utredningar. De tillkännagivanden som i detta sammanhang inte bör redovisas som slutbehandlade är följande:

- bestämmelsen om kränkande fotografering bör utvärderas i syfte att säkerställa att den omfattar alla situationer som den rimligtvis bör omfatta (bet. 2016/17:JuU16, punkt 9, rskr. 2016/17:211)
- utvärdering av de sekretessbrytande bestämmelser som infördes 2013 för information om unga (bet. 2017/18:JuU18, punkt 6, rskr. 2017/18:175)
- utvärdering av möjligheterna att drogtesta barn under 15 år i syfte att säkerställa att sådana tester kan genomföras i tillräcklig omfattning (bet. 2017/18:JuU18, punkt 8, rskr. 2017/18:175)
- ett system med kronvittnen ska utredas (bet. 2018/19:JuU12, punkt 26, rskr. 2018/19:169)
- ett system med anonyma vittnen bör utredas (bet. 2018/19:JuU12, punkt 27, rskr. 2018/19:169)
- översyn av systemet med bevistalan (bet. 2018/19:JuU15, punkt 7, rskr. 2018/19:170).

Stockholm den 17 september 2020

På justitieutskottets vägnar

Fredrik Lundh Sammeli

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Fredrik Lundh Sammeli (S), Andreas Carlson (KD), Petter Löberg (S), Adam Marttinen (SD), Maria Strömkvist (S), Johan Hedin (C), Linda Westerlund Snecker (V), Ellen Juntti (M), Katja Nyberg (SD), Carina Ödebrink (S), Johan Pehrson (L), Bo Broman (SD), Ingemar Kihlström (KD), Mikael Damsgaard (M), Sten Bergheden (M), Johanna Öfverbeck (MP) och Inga-Lill Sjöblom (S).

Avvikande meningar

1. Riksdagens skrivelser till regeringen - åtgärder under 2019 (S, V, MP)

Fredrik Lundh Sammeli (S), Petter Löberg (S), Maria Strömkvist (S), Linda Westerlund Snecker (V), Carina Ödebrink (S), Johanna Öfverbeck (MP) och Inga-Lill Sjöblom (S) anför:

När det gäller regeringens behandling av riksdagens tillkännagivanden har konstitutionsutskottet framhållit att utgångspunkten, i enlighet med den konstitutionella praxis som vuxit fram, bör vara att regeringen tillgodoser ett tillkännagivande. Om regeringen inte delar riksdagens mening i en fråga och inte har för avsikt att tillgodosäkra riksdagens önskemål bör den underrätta riksdagen om detta inom den tidsgräns – när en sådan anges – som angetts i tillkännagivandet. Även skälen till att regeringen inte har tillgodosett tillkännagivandet bör då redovisas. Regeringen bör också, särskilt om det gått ett flertal år sedan ett tillkännagivande gjordes, redovisa sin bedömning av när riksdagsskrivelser antas bli slutbehandlade (bet. 2015/16:KU21 s. 21 f.).

Vi utgår från att regeringen respekterar riksdagens skrivelser och hanterar dem på ett skyndsamt sätt för att undvika onödig tidsåtgång när det gäller att behandla riksdagens tillkännagivanden. Samtidigt inser vi att en grundlig beredning av ett ärende kan ta tid.

Enligt vår bedömning har regeringen i huvudsak uppfyllt de krav som kan ställas på en redovisning av vilka åtgärder som man vidtagit med anledning av de riksdagsskrivelser som har beretts av justitieutskottet. När det gäller vissa av de äldre tillkännagivandena, som i några fall gjordes för över fyra år sedan, kan det dock finnas visst utrymme för förbättringar i redovisningen. I dessa fall bör regeringen, i enlighet med det som konstitutionsutskottet tidigare uttalat, tydligare ange när tillkännagivandena kan förväntas bli slutbehandlade.

Vi delar inte uppfattningen att ett tillkännagivande inte kan anses vara slutbehandlat förrän de uppdrag som regeringen beslutat om med anledning av tillkännagivandet har slutredovisats. Enligt flera av de aktuella tillkännagivandena ska regeringen utvärdera eller utreda en viss fråga. Regeringen kan därvid enligt vår mening redan genom att t.ex. ge en myndighet i uppdrag att utvärdera eller redovisa en fråga uppfylla den begäran som ett tillkännagivande avser.

Den omständigheten att regeringen inte delar riksdagens mening i en fråga och inte har för avsikt att tillgodosäkra riksdagens önskemål innebär inte heller att en punkt inte kan anses som slutbehandlad. Den skyldighet som regeringen har är, som framgår ovan, att underrätta riksdagen om man inte har för avsikt

att tillgodose riksdagens önskemål samt om skälen till detta. Dessutom noterar vi att regeringen i budgetpropositionen för 2020 redovisade flera av de nu aktuella tillkännagivandena som slutbehandlade och att det inte riktades några anmärkningar mot detta vid utskottets beredning av ärendet.

2. Riksdagens skrivelser till regeringen - åtgärder under 2019 (C, L)

Johan Hedin (C) och Johan Pehrson (L) anför:

Vi kan instämma i mycket av den kritik som utskottet uttalar när det gäller att flera äldre tillkännagivanden fortfarande inte är slutbehandlade. Däremot är vi tveksamma till den kritik som framförs mot dröjsmål med tillsättande av utredningar. Rör det sig om ett icke tidsatt tillkännagivande som riksdagen gjort riksdagsåret 2018/19 menar vi att det inte objektivt kan ses som ett orimligt dröjsmål om regeringen tillsätter en utredning nästföljande riksdagsår. Detta är inte en fråga som bör tas upp i samband med skrivelse 75 utan en fråga för mer allmän politisk debatt.

Vidare är även vi kritiska till att vissa tillkännagivande redovisas som slutbehandlade trots att de utredningar som tillsatts med anledning av tillkännagivandena ännu inte är klara. Det rör sig om följande tillkännagivanden:

- utvärdering av de sekretessbrytande bestämmelser som infördes 2013 för information om unga (bet. 2017/18:JuU18, punkt 6, rskr. 2017/18:175)
- utvärdering av möjligheterna att drogtesta barn under 15 år i syfte att säkerställa att sådana tester kan genomföras i tillräcklig omfattning (bet. 2017/18:JuU18, punkt 8, rskr. 2017/18:175)
- ett system med kronvittnen ska utredas (bet. 2018/19:JuU12, punkt 26, rskr. 2018/19:169)
- ett system med anonyma vittnen bör utredas (bet. 2018/19:JuU12, punkt 27, rskr. 2018/19:169)
- översyn av systemet med bevistalan (bet. 2018/19:JuU15, punkt 7, rskr. 2018/19:170).

BILAGA 4

Civilutskottets yttrande 2020/21:CU1y

Riksdagens skrivelser till regeringen –
åtgärder under 2019

Till konstitutionsutskottet

Konstitutionsutskottet gav den 12 mars 2020 övriga utskott tillfälle att yttra sig över regeringens skrivelse 2019/20:75 Riksdagens skrivelser till regeringen – åtgärder under 2019 och eventuella följdmotioner. Ingen motion har väckts med anledning av skrivelsen.

I yttrandet redovisar civilutskottet de kommentarer som utskottets granskning av regeringens redogörelse för skrivelser inom utskottets beredningsområde ger anledning till. Utskottet har inget att invända mot regeringens bedömning i fråga om de tillkännagivanden som i skrivelsen redovisas som slutbehandlade. Däremot har utskottet synpunkter på tidsaspekten i fråga om vissa äldre tillkännagivanden som regeringen i skrivelsen redovisar som inte slutbehandlade.

Utskottets överväganden

Regeringens skrivelse

I skrivelsen lämnar regeringen en redovisning av de åtgärder som den vidtagit med anledning av de riksdagsbeslut som meddelats i riksdagens skrivelser till regeringen. Redovisningen omfattar huvudsakligen åtgärder under tiden den 1 januari–31 december 2019. Dessutom lämnar regeringen vissa uppgifter om antalet gällande författningar.

Av de riksdagsbeslut som redovisas i årets skrivelse faller sammanlagt 36 skrivelser under civilutskottets beredningsområde, varav 16 anges som slutbehandlade.

Utskottets ställningstagande

Civilutskottets granskning av regeringens redogörelse för skrivelser inom utskottets beredningsområde ger anledning till följande kommentarer från utskottets sida.

Utskottet har ingen annan uppfattning än regeringen när det gäller de tillkännagivanden som i skrivelsen redovisas som slutbehandlade. När det däremot gäller de tillkännagivanden som i skrivelsen redovisas som inte slutbehandlade noterar utskottet att det bland dessa finns ett tiotal äldre tillkännagivanden (från riksmötet 2016/17 och äldre). Av dessa äldre tillkännagivanden saknar flera en redovisning av när de bedöms kunna bli slutbehandlade. Detta gäller bl.a. tillkännagivanden om

- snabbare betalningar (bet. 2012/13:CU6, rskr. 2012/13:144, punkt Ju 1 i regeringens skrivelse)
- betalningstider i näringslivet (bet. 2013/14:CU20, rskr. 2013/14:201, punkt Ju 2 i regeringens skrivelse)
- omvandling till ägarlägenheter (bet. 2015/16:CU14, rskr. 2015/16:187, punkt Ju 16 i regeringens skrivelse).

Utskottet är medvetet om att handläggningstiden för slutbehandlingen av ett enskilt tillkännagivande är beroende av tillkännagivandets innehåll och de beredningsåtgärder som förutsätts för en sådan slutbehandling. Utskottet vill dock understryka vikten av att regeringen gör ansträngningar för att undvika onödig tidsåtgång i sin behandling av riksdagens skrivelser. Som konstitutionsutskottet påpekat (bet. 2015/16:KU21 s. 30) vill civilutskottet också framhålla att det inte bör förekomma att tillkännagivanden inte är slutbehandlade efter flera år utan att det redovisas en bedömning av när de kan bli slutbehandlade.

Stockholm den 17 september 2020

På civilutskottets vägnar

Larry Söder

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Larry Söder (KD), Johan Löfstrand (S), Elin Lundgren (S), Cecilie Tenfjord Toftby (M), Mikael Eskilandersson (SD), Leif Nysmed (S), Ola Johansson (C), Lars Beckman (M), Roger Hedlund (SD), Sanne Lennström (S), Joakim Järrebring (S), Angelica Lundberg (SD), David Josefsson (M), Jon Thorbjörnson (V), Malin Danielsson (L), Josefin Malmqvist (M) och Karolina Skog (MP).

BILAGA 5

Utrikesutskottets yttrande 2019/20:UU3y

Riksdagens skrivelser till regeringen - åtgärder under 2019

Till konstitutionsutskottet

Konstitutionsutskottet anmodade den 12 mars 2020 övriga utskott att yttra sig över skrivelse 2019/20:75 Riksdagens skrivelser till regeringen – åtgärder under 2019 och eventuella följdmotioner i de delar som berör respektive utskotts beredningsområde. För utrikesutskottet gäller detta även riksdagsstyrelsens redogörelse 2019/20:RS4. Den 24 mars beslutade konstitutionsutskottet att förlänga tiden för övriga utskott att yttra sig till den 17 september 2020. I skrivelsen lämnar regeringen en redovisning av vilka åtgärder den har vidtagit med anledning av de riksdagsskrivelser som överlämnats till regeringen. Inga följdmotioner har väckts med anledning av skrivelsen.

Utrikesutskottet har beslutat att yttra sig över de skrivelser som inte är slutbehandlade och över riksdagsstyrelsens redogörelse 2019/20:RS4.

Utskottet anser att den redogörelse som har lämnats av regeringen i skrivelse 75 synes ge en rättvisande av hur riksdagens skrivelser från utrikesutskottet har behandlats.

Utskottets överväganden

Skrivelsen och redogörelsen

I skrivelse 2019/20:75 Riksdagens skrivelser till regeringen – åtgärder under 2019 redovisar regeringen de åtgärder den har vidtagit med anledning av de riksdagsskrivelser som överlämnats till regeringen. Redogörelsen omfattar huvudsakligen regeringsbeslut under tiden den 1 januari–31 december 2019.

Skrivelse 2019/20:75 inkom till riksdagen den 10 mars 2020 och hänvisades till konstitutionsutskottet den 11 mars. Den 12 mars beslutade konstitutionsutskottet att ge övriga utskott möjlighet att yttra sig i de delar som faller inom respektive utskotts beredningsområde, inklusive eventuella följdmotioner. Inga följdmotioner inom utrikesutskottets beredningsområde har väckts med anledning av skrivelse 2019/20:75. Den 24 mars beslutade konstitutionsutskottet att förlänga tiden för övriga utskott att yttra sig till den 17 september 2020.

Inom utrikesutskottets och sammansatta utrikes- och försvarsutskottets beredningsområde finns totalt 17 skrivelser upptagna, varav 14 anges som slutbehandlade och resterande tre som inte slutbehandlade (se tabell 1 nedan) I utskottets överväganden behandlas de tre som inte är slutbehandlade närmare.

I detta yttrande behandlas även redogörelse 2019/20:RS4 för behandlingen av riksdagens skrivelser till riksdagsstyrelsen. Sedan slutet av 1990-talet har behandlingen av riksdagens skrivelser till riksdagsstyrelsen redovisats för riksdagen. Riksdagsstyrelsen ska enligt tilläggsbestämmelse 9.17.3 riksdagsordningen årligen i en redogörelse redovisa vilka åtgärder den har vidtagit med anledning av de riksdagsskrivelser som överlämnats till styrelsen. Kammarerna hänvisar riksdagsstyrelsens redogörelse till konstitutionsutskottet för beredning. Utrikesutskottet gavs den 12 mars även möjlighet att yttra sig över riksdagsstyrelsens redogörelse, i de delar som berör utskottets beredningsområde.

Översikt UU:s och UFöU:s skrivelser:

<i>Riksmöte</i>	<i>Rskr. nr</i>	<i>Utskott</i>	<i>Bet. nr</i>	<i>Skrivelsen är slutbehandlad (X)</i>	<i>Skrivelsen är inte slutbehandlad (X)</i>
2015/16	288	UU	UU15	X	
2016/17	107	UFöU	UFöU2	X	
	108	UFöU	UFöU1	X	
2017/18	134	UFöU	UFöU2	X	
2018/19	197	UU	UU13	X	
	231	UU	UU10	X	

	251	UU	UU14	X	
	263	UU	UU9	X	
	302	UU	UU8		X
	255	UFöU	UFöU3	X	
2019/20	51	UU	UU3	X	
	95	UU	UU1	X	
	104	UU	UU2		X
	118	UU	UU4	X	
	93	UFöU	UFöU1	X	
	94	UFöU	UFöU3	X	
	119	UFöU	UFöU2		X

Tabell 1

Utskottets ställningstagande

Utskottets granskning av regeringens redogörelse för hanteringen av riksdagens skrivelser inom utskottets beredningsområde ger anledning till följande kommentarer från utskottets sida.

Utrikesutskottet har tre skrivelser som regeringen anger som inte slutbehandlade. Två av dessa hör till utrikesutskottet och en hör till sammansatta utrikes- och försvarsutskottet. Skrivelserna är 2018/19:UU8, Sveriges medlemskap i FN:s säkerhetsråd 2017–2018, 2019/20:UU2, Utgiftsområde 7 Internationellt bistånd samt 2019/20:UFöU2, Fortsatt svenskt deltagande i den militära utbildningsinsatsen i Irak.

Vad gäller betänkande 2018/19:UU8, Sveriges medlemskap i FN:s säkerhetsråd 2017–2018, punkt 2 om utvärdering av kampanjen och medlemskapet, noterar utskottet att Försvarshögskolan fått i uppdrag att genomföra en utvärdering av resultatet av Sveriges medlemskap i FN:s säkerhetsråd 2017–2018, att uppdraget ska redovisas till Regeringskansliet senast den 15 december 2020 och att punkten därmed inte är slutbehandlad. Utskottet emotser utredningens resultat.

I och med betänkande 2019/20:UU2, Utgiftsområde 7 Internationellt bistånd, punkt 2, noterar utskottet att delpunkterna a (biståndsramen) och b (anslagen och anslagsvillkoren inom utgiftsområde 7) anges som slutbehandlade i och med beslutade regleringsbrev. Delpunkterna 2. c) 3. (gäller svensk kapitalhöjning i Afrikanska utvecklingsbanken) och c) 4. (utställande av statliga garantier till afrikanska utvecklingsbanken) anges som inte slutbehandlade. Utskottet avser följa frågan.

Angående betänkande 2019/20:UFöU2, Fortsatt svenskt deltagande i den militära utbildningsinsatsen i Irak, punkt 2 om återrapportering till riksdagen, skrivs att regeringen avser att återkomma till riksdagens utrikesutskott i frågan under 2020 och att punkten inte är slutbehandlad. Första återrapporteringen

till utskottet gjordes den 9 januari 2020, i linje med riksdagens önskemål. UU beslutade den 19 mars att tillfälligt överlåta uppgiften om att ta emot information till UFöU. UFöU beslutade den 26 mars att tillfälligt ta emot informationen. Regeringen informerade i UFöU den 26 mars 2020 och utskottet avser följa frågan.

Redogörelse 2019/20:RS4 för behandlingen av riksdagens skrivelser till riksdagsstyrelsen inkom till riksdagen den 20 februari 2020 och hänvisades till konstitutionsutskottet den 21 februari. Utrikesutskottet anmodades den 12 mars att yttra sig till konstitutionsutskottet över redogörelsen. Inga följdmotioner inom utrikesutskottets beredningsområde har väckts med anledning av redogörelsen. Riksdagsstyrelsen uppger i sin redogörelse att riksdagsskrivelse 190 (PA-UfM) och riksdagsskrivelse 198 (IPU) på utrikesutskottets beredningsområde från riksmötet 2018/19 har slutbehandlats. De två riksdagsskrivelserna lämnades till riksdagsstyrelsen med anledning av betänkanden från utrikesutskottet. Utrikesutskottet noterar att riksdagsskrivelserna slutbehandlats.

I övrigt har utskottet inget att anföra med anledning av regeringens skrivelse och riksdagsstyrelsens redogörelse.

Stockholm den 7 maj 2020

På utrikesutskottets vägnar

Kenneth G Forslund

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Kenneth G Forslund (S), Kerstin Lundgren (C), Håkan Svenneling (V), Lars Adaktusson (KD), Fredrik Malm (L), Kristina Axén Olin (M), Karin Enström (M), Maria Stockhaus (M), Ulrika Heie (C), Hans Ekström (S), Isak From (S), Lawen Redar (S), Leif Nysmed (S), Angelika Bengtsson (SD), Mikael Strandman (SD), Robert Stenkvist (SD) och Karolina Skog (MP).

BILAGA 6

Försvarsutskottets yttrande 2019/20:FöU7y

Riksdagens skrivelser till regeringen – åtgärder under 2019

Till konstitutionsutskottet

Den 12 mars 2020 beslutade konstitutionsutskottet att ge övriga utskott tillfälle att yttra sig över regeringens skrivelse 2019/20:75 Riksdagens skrivelser till regeringen – åtgärder under 2019 jämte eventuella följdmotioner i de delar som berör respektive utskotts beredningsområde. Inga följdmotioner har väckts med anledning av skrivelsen.

Utskottet begränsar sitt yttrande till tre områden och vill med anledning av utbrottet av coronapandemin särskilt understryka vikten av att regeringen beaktar vad utskottet anförde i tillkännagivandet om krisberedskapen inom sjukvården. För utgiftsområde 6 vill utskottet framhålla vad konstitutionsutskottet tidigare anfört om riksdagsskrivelser som rör riksdagens budgetbeslut (bet. 2018/19:KU21). Utskottet påminner även om vikten av att regeringen är tydlig i sin återslagrapportering när det gäller på vilket sätt beslutsprocesserna för miljöprövningen av övnings- och skjutfält setts över i syfte att förkorta handläggningstiderna.

Utskottet har inte något att invända mot regeringens bedömningar av vilka skrivelser som bedömts vara slutbehandlade.

Utskottets överväganden

Skrivelsen

I skrivelsen ger regeringen en övergripande beskrivning av beredningsåtgärder med anledning av tillkännagivanden och andra riksdagsbeslut inom försvarsutskottets beredningsområde. Regeringen bereder frågorna inom sex olika departement (Försvarsdepartementet, Justitiedepartementet, Infrastrukturdepartementet, Finansdepartementet, Miljödepartementet och Socialdepartementet).

Regeringen tar i redogörelsen upp samtliga riksdagsskrivelser från det senaste kalenderåret som är ställda till regeringen och äldre sådana som inte rapporterats som slutbehandlade. Vissa av riksdagsskrivelserna avser ett eller fler tillkännagivanden eller andra riksdagsbeslut. Regeringen redovisar tio ärenden som slutbehandlade och dessa avser hemvärnets insatsberedskap, skydd för geografisk information, försvarsmusiken, ett moratorium för övnings- och skjutfält, länsstyrelsernas övningsverksamhet och beredskap, medaljer för internationella insatser, reviderade investeringsplaner för Försvarsmakten, livscykelkostnaden av det medelräckviddiga luftvärnssystemet Patriot samt anslagsbeslutet för 2020 inklusive Försvarsmaktens investeringsplaner.

Utskottets ställningstagande

Konstitutionsutskottet har konstaterat att regeringen ska kunna utgå från att riksdagen inte har invändningar mot regeringens hantering av ett ärende om regeringen har redovisat sin syn för riksdagen i en proposition eller skrivelse och inte mött invändningar inför framtagandet av skrivelse 75 (bet. 2016/17:KU21). I budgetbetänkandet för 2020 (2019/20:FöU1) har utskottet uttalat att det inte haft några invändningar mot regeringens bedömning att de tillkännagivanden som regeringen då redovisade skulle vara slutbehandlade.

Utskottet har följaktligen inte heller nu något att anföra med anledning av regeringens bedömningar av vilka skrivelser som bedömts vara slutbehandlade. Samtidigt vill utskottet framhålla att när riksdagen beslutar om statens budget har Konstitutionsutskottet framhållit att anslagen inte får användas på annat sätt än riksdagen har bestämt (Bet. 2018/19:KU21). Konstitutionsutskottet framhöll även i samma betänkande att riksdagsskrivelser som rör riksdagens budgetbeslut inte per automatik kan avskrivas med regleringsbrevet i december. En bedömning behöver enligt konstitutionsutskottet göras i varje enskilt fall. Inte förrän alla delar av budgetbeslutet är genomförda kan riksdagsskrivelsen ses som slutbehandlad. Av regeringens redogörelse bör då också framgå vad som ligger till grund för att riksdagsskrivelsen anses slutbehandlad. Utskottet utgår därmed från att

regeringen inom ramen för resultatredovisningen i kommande budgetproposition kommer att redogöra för att alla delar av budgetbeslutet genomförts och att anslagen använts på det sätt som riksdagen beslutat.

Utskottet kan konstatera att regeringen för vissa tillkännagivanden som ännu inte slutbehandlats anför att man har för avsikt att återkomma till riksdagen i den kommande försvarspolitiska inriktningspropositionen. Det gäller bl.a. tillkännagivandet om långräckviddiga bekämpningssystem (bet. 2015/15:FöU3). Eftersom den parlamentariskt sammansatta försvarsberedningen svarat för samråd mellan regeringen och riksdagspartierna om den långsiktiga inriktningen av försvarspolitiken ser utskottet det som naturligt att frågorna lyfts där innan regeringen överlämnar sin inriktningsproposition.

I fråga om tillkännagivandet om miljöprovning av övnings- och skjutfält underströk utskottet i betänkandet Militära frågor (2019/20:FöU9) vikten av att regeringen är tydlig i sin återrapportering när det gäller på vilket sätt beslutsprocesserna för miljöprovningen av övnings- och skjutfält setts över i syfte att förkorta handläggningstiderna (bet. 2015/16:FöU3, rskr. 2015/16:50). Utskottet delade regeringens bedömning att handläggningen bör ske snabbt och effektivt enligt åldersprincipen och utan att rättssäkerheten eftersätts. Med den grundläggande utgångspunkten förutsatte utskottet att de fyra överklagade tillståndsbeslut som inkommit till regeringen under åren 2012–2014 gavs hög prioritet av regeringen (bet. 2019/20:FöU9). Utskottet anser dock att regeringen bör redovisa vilka särskilda omständigheter som gjort att ärenden som getts hög prioritet ändå har handläggningstider på 6-8 år.

Även när det gäller tillkännagivandet om att utan dröjsmål vidta åtgärder i syfte att åstadkomma en utvecklad och säker kommunikationslösning för aktörer inom allmän ordning, säkerhet, hälsa och försvar menar utskottet att det är angeläget att regeringen snarast vidtar åtgärder som underlättar delandet av sekretessbelagd information mellan blåljusaktörer (bet. 2017/18:FöU7). Initiativet togs mot bakgrund av utredningen Kommunikation för vår gemensamma säkerhet (Ds 2017:7) och utskottets bedömning att åtgärder behövde vidtas utan dröjsmål framstår som än mer angeläget när coronapandemin skapat nya utmaningar även för blåljusaktörernas arbete.

Med anledning av utbrottet av nya coronaviruset som orsakar sjukdomen covid-19 vill utskottet särskilt understryka vikten av att regeringen beaktar vad utskottet anförde i tillkännagivandet om krisberedskapen inom sjukvården (bet. 2016/17:FöU7, rskr. 2016/17:225). Utskottet kan konstatera att Sverige vid tidpunkten för tillkännagivandet hade begränsad erfarenhet av mer långvariga och geografiskt mer omfattande samhällsstörningar som påverkat hälso- och sjukvården. Utskottet kan konstatera att coronaviruset medfört en större belastning på samhällets vårdresurser än någon hade kunnat ana när riksdagen tillkännagav för regeringen att man måste analysera vilka konsekvenserna av resursbristen inom svensk sjukvård blir vid en extraordinär händelse. Coronapandemin är utan tvekan en sådan extraordinär händelse. Tillgången till intensivvårdsplatser är central för hälso- och sjukvårdens arbete

med att behandla de allra svårast sjuka i covid-19. Det är av stor vikt att försörjningsberedskapen för svenskt vidkommande säkerställs när det gäller läkemedel och sjukvårdsmateriel inför höjd beredskap eller krig, men också inför en fredstida samhällskris, vilket inte minst coronapandemin visar på. Det blev också tydligt när brister uppstod under 2019 i samband med att en ny leverantörskedja infördes till sjukhusen. Utskottet kan konstatera att olika situationer när hälso- och sjukvården utsätts för störningar också leder till olika kritiska lägen. Utskottet vill därför betona vikten sjukvårdens resiliens, d.v.s. förmågan att producera vård under varierande omständigheter, och kan konstatera att den förmågan bl.a. kan bedömas genom att skapa en överblick över kapaciteten, genom att respondera på variationer och att lära sig av erfarenheter. Utskottet kan konstatera att regeringen följer utvecklingen noga med anledning av det nya coronaviruset och välkomnar att regeringen har löpande kontakt med ansvariga myndigheter. Utskottet utgår därför även från att regeringen särskilt beaktar dagens erfarenheter av en pandemi för det fortsatta arbetet att verka för en ökad resiliens inom svensk sjukvård.

Avslutningsvis kan utskottet konstatera att regeringen redovisar såväl åtgärder som översynen med anledning av tillkännagivandet om en översyn av civil-militär samverkan och stödet till samhället (2016/17:FöU6). Regeringen har inte bedömt att ärendet är slutbehandlat och utskottet vill därför framhålla att man skulle välkomna en djupare redovisning av regeringens åtgärder när det gäller stöd till samhället. De behov som framträtt under såväl skogsbränder som coronapandemi får stödet till samhället att framstå som än mer angeläget.

Stockholm den 4 juni 2020

På försvarsutskottets vägnar

Karin Enström

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Karin Enström (M), Daniel Bäckström (C), Janine Alm Ericson (MP), Helena Antoni (M), Lotta Finstorp (M), Hans Wallmark (M), Arman Teimouri (L), Helene Hellmark Knutsson (S), Ida Karkiainen (S), Isak From (S), Joakim Sandell (S), Olle Thorell (S), Camilla Brodin (KD), Angelika Bengtsson (SD), Ebba Hermansson (SD) och Fredrik Lindahl (SD).

BILAGA 7

Socialförsäkringsutskottets yttrande 2020/21:SfU1y

Riksdagens skrivelser till regeringen – åtgärder under 2019

Till konstitutionsutskottet

Konstitutionsutskottet beslutade den 12 mars 2020 att uppmana övriga utskott att yttra sig över regeringens skrivelse 2019/20:75 Riksdagens skrivelser till regeringen – åtgärder under 2019 och eventuella följdmotioner. I skrivelsen lämnar regeringen en redovisning av vilka åtgärder den har vidtagit med anledning av de riksdagsskrivelser som överlämnats till regeringen. Inga motioner har väckts med anledning av skrivelsen.

Socialförsäkringsutskottet redovisar i detta yttrande sina överväganden i fråga om behandlingen av de riksdagsskrivelser som gäller utskottets beredningsområde.

Utskottet anser att regeringens redovisning i allt väsentligt ger en rättvisande bild av hur riksdagens skrivelser har behandlats och delar regeringens bedömningar när det gäller de tillkännagivanden som berör utskottet.

I yttrandet finns två avvikande meningar (M, SD, KD).

Utskottets överväganden

Skrivelsen

I regeringens skrivelse 2019/20:75 Riksdagens skrivelser till regeringen – åtgärder under 2019 redovisar regeringen behandlingen av 27 riksdags-skrivelser i ärenden som har beretts av socialförsäkringsutskottet. Följande 9 riksdagsskrivelser har enligt redogörelsen inte slutbehandlats:

- 2016/17:144 om felaktiga utbetalningar inom socialförsäkringen
- 2016/17:236 om förstärkt arbete mot missbruk av reglerna för arbetskrafts-invandring
- 2016/17:318 om ytterligare åtgärder för arbetskraftsinvandringen
- 2017/18:41 om möjlighet att avstå från återkallelse av uppehållstillstånd för arbete vid mindre avvikelser
- 2017/18:124 om stärkt rehabiliteringskedja i sjukförsäkringen
- 2017/18:208 om att förkorta handläggningstiderna för arbetsstillstånd och om förstärkt arbete mot missbruk av reglerna för arbetskraftsinvandring
- 2017/18:329 om att skärpa regelverket för efterlevandestöd
- 2018/19:145 om översyn av det försäkringsmedicinska beslutsstödet och Försäkringskassans modell för försäkringsmedicinsk analys
- 2018/19:177 om utvisning på grund av brott.

Utskottets ställningstagande

Utskottet konstaterar att regeringen lämnar utförliga redogörelser för sin behandling av riksdagens tillkännagivanden. När det gäller frågan om regeringens handläggningstider kan utskottet notera att det finns ett antal tillkännagivanden som har beretts under lång tid. Även om en längre handläggningstid kan vara motiverad till följd av tillkännagivandets innehåll vill utskottet påminna om att det är av stor vikt att regeringen behandlar riksdagens tillkännagivanden med den skyndsamhet som krävs samt att regeringen så långt det går redovisar planerade åtgärder och när ett tillkännagivande kan antas vara slutbehandlat. Samtidigt har utskottet förståelse för att den pågående pandemin och dess följdverkningar har inneburit en ökad arbetsbörda för regeringen. Utskottet har i övrigt inget att anföra med anledning av regeringens skrivelse.

Stockholm den 17 september 2020

På socialförsäkringsutskottets vägnar

Maria Malmer Stenergard

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Maria Malmer Stenergard (M), Rikard Larsson (S), Carina Ohlsson (S), Katarina Brännström (M), Linda Lindberg (SD), Teresa Carvalho (S), Solveig Zander (C), Elisabeth Björnsdotter Rahm (M), Julia Kronlid (SD), Emilia Töyrä (S), Hans Eklind (KD), Björn Petersson (S), Bengt Eliasson (L), Jonas Andersson i Skellefteå (SD), Arin Karapet (M), Christina Høj Larsen (V) och Annika Hirvonen Falk (MP).

Avvikande meningar

1. Riksdagens skrivelser till regeringen – åtgärder under 2019 (M, KD)

Maria Malmer Stenergard (M), Katarina Brännström (M), Elisabeth Björnsdotter Rahm (M), Hans Eklind (KD) och Arin Karapet (M) anför:

I regeringens skrivelse 2019/20:75 Riksdagens skrivelser till regeringen – åtgärder under 2019, den s.k. skrivelse 75, redovisas ett antal tillkännagivanden om arbetskraftsinvandring som inte slutbehandlade. Vi har när det gäller flera av dessa ärenden tidigare understrukit vikten av att regeringen snarast vidtar konkreta beredningsåtgärder och tillgodoser tillkännagivandena (se yttr. 2018/19:SfU3y).

Som exempel kan nämnas riksdagens tillkännagivande om att regeringen bör säkerställa att det görs en helhetsbedömning vid handläggningen av uppehållstillstånd för arbete (rskr. 2016/17:318). Regeringen anger i fråga om tillkännagivandet att en sådan ordning redan gäller. I den sakpolitiska överenskommelse som slöts i januari 2019 mellan Socialdemokraterna, Centerpartiet, Liberalerna och Miljöpartiet uttalas emellertid att problemet med kompetensutvisningar, dvs. utvisningar på grund av brister eller avvikelser som är försumbara och ursäktliga, måste lösas. Redan mot den bakgrunden finns det anledning att ifrågasätta regeringens bedömning i denna del.

Regeringen anger vidare att en särskild utredare den 6 februari 2020 fick i uppdrag att se över delar av regelverket för arbetskraftsinvandring och överväga om ytterligare åtgärder bör vidtas (dir. 2020:8). Utredningsdirektiven, som alltså beslutades över två år efter riksdagens beslut, omfattade dock inte den för tillkännagivandet centrala frågan om att författningsförslag ska lämnas för att få kompetensutvisningarna att upphöra. Det var inte förrän riksdagen, med anledning av ett initiativ från utskottets sida, i ett tillkännagivande uppmanade regeringen att besluta om nya direktiv som frågan lyftes in i utredningen (bet. 2019/20:SfU25, rskr. 2019/20:198). I tillkännagivandet angavs att tilläggsdirektiven skulle meddelas senast den 1 maj 2020. Beslutet om tilläggsdirektiv (dir. 2020:69) fattades först den 25 juni 2020 och efter att en granskning begärts av om det ansvariga statsrådet brustit i sin skyldighet att följa riksdagens tillkännagivande och återrapportera till riksdagen (KU-anmälan 2019/20:37, dnr 2095-2019/20). För den händelse att regeringen inte avser att tillgodose ett tillkännagivande inom en angiven tidsgräns bör den underrätta riksdagen och ange skälen för detta (se bet. 2015/16:KU21 s. 7). Även med beaktande av den pågående pandemin finner vi det anmärkningsvärt att en sådan underrättelse inte kunde lämnas före fristens utgång. Frågan om

regelverket för arbetskraftsinvandring och kompetensutvisningar behandlas även i ett annat icke slutbehandlat ärende, riksdagsskrivelse 2017/18:41.

I såväl riksdagsskrivelse 2016/17:236 om förstärkt arbete mot missbruk av reglerna för arbetskraftsinvandring som riksdagsskrivelse 2016/17:318 om ytterligare åtgärder för arbetskraftsinvandringen återfinns tillkännagivanden om att införa direktåtkomst för Migrationsverket till vissa uppgifter hos andra myndigheter. När det gäller denna fråga anger regeringen att en dialog har förts med Migrationsverket för att uppnå syftet att informationsutbytet mellan myndigheterna ska fungera på ett tillfredsställande sätt. I en hemställan från Migrationsverket som kom in till regeringen under 2019 angav verket bl.a. att det är möjligt att konstruera informationsöverföringen som ett utlämnande på medium för automatiserad behandling i stället för direktåtkomst, och att såväl Migrationsverket som de utlämnande myndigheterna anser att det är den konstruktion som bör väljas för den nu aktuella informationsöverföringen. De efterfrågade förordningsändringarna beslutades av regeringen den 20 februari 2020. Regeringen hänvisar även till utredningen som tillsattes den 6 februari 2020 (dir. 2020:8).

Redan i fjolårets yttrande över skrivelse 75 (yttr. 2018/19:SfU3y) framhöll utskottet att det är angeläget att regeringen slutligen verkställer riksdagens båda beslut. Att i lag ge Migrationsverket möjlighet att ha direktåtkomst är något som även har föreslagits av flera utredningar (se bl.a. SOU 2017:37 och Ds 2017:3). Eftersom regeringen, trots att det har gått drygt tre år sedan riksdagen beslutade om det första tillkännagivandet inte har tagit fram något sådant förslag om direktåtkomst för Migrationsverket har utskottet under 2020 beslutat att inleda beredningen av ett förslag till utskottsinitiativ med skarpa lagförslag om direktåtkomst för Migrationsverket hos vissa andra myndigheter.

I ett relativt nytt ärende från riksmötet 2018/19 som gäller utvisning på grund av brott (rskr. 2018/19:177) har regeringen efter ett drygt år beslutat om utredningsdirektiv (dir. 2020:44). Med hänsyn till att frågan är mycket angelägen är det alltför lång tid. Vi ser dock positivt på att en utredning har tillsatts och ser fram emot att ta del av utredningens resultat.

Riksdagsskrivelse 2017/18:208 om att förkorta Migrationsverkets handläggningstider för arbetstillstånd har också den redovisats som inte slutbehandlad (se även rskr. 2016/17:318 som behandlar liknande frågor). Trots att de tillkännagivanden som omfattas av nämnda beslut till sin karaktär är sådana att de svårligen kan tillgodoses omgående anser vi att regeringen under de gångna åren borde ha gjort större ansträngningar för att nå målet om kortast möjliga handläggningstider utifrån ärendets beskaffenhet.

På socialförsäkringsområde ska ytterligare två ärenden nämnas särskilt: dels riksdagsskrivelse 2016/17:144 om felaktiga utbetalningar inom socialförsäkringen, dels riksdagsskrivelse 2017/18:124 om stärkt rehabiliteringskedja. För det förstnämnda ärendet anges att ett utredningsuppdrag slutredovisades den 12 december 2019 genom betänkandet Samlade åtgärder för korrekta utbetalningar från välfärdssystemen (SOU 2019:59) och att

ärendet fortfarande är föremål för beredning i Regeringskansliet. Vi anser att det hade varit önskvärt om regeringen kunnat ange en närmare plan för ärendets fortsatta behandling och när det kan väntas vara slutbehandlat. För det andra ärendet om stärkt rehabiliteringskedja anger regeringen endast att den ska återkomma i frågan i en kommande budgetproposition. Vi finner det anmärkningsvärt att regeringen ännu inte vidtagit någon konkret beredningsåtgärd trots att mer än två år har gått sedan riksdagens beslut. Motsvarande gäller för riksdagsskrivelse 2017/18:329 om att skärpa regelverket för efterlevandestöd.

2. Riksdagens skrivelser till regeringen – åtgärder under 2019 (SD)

Linda Lindberg (SD), Julia Kronlid (SD) och Jonas Andersson i Skellefteå (SD) anför:

Regeringen har i skrivelse 2019/20:75 redovisat hur man hanterat riksdagens tillkännagivanden. Av skrivelsen framgår att ett flertal tillkännagivanden har lämnats utan åtgärd från regeringens sida under flera år. Regeringen har i vissa fall, som också utskottsmajoriteten framför, redogjort för vad avsaknaden av åtgärder berott på. Det är dock ostridigt att exempelvis tillkännagivandena om direktåtkomst för Migrationsverket till vissa uppgifter hos andra myndigheter (rskr. 2016/17:236 och rskr. 2016/17:318) har varit bindande för regeringen ända sedan april 2017. Först i februari 2020 vidtog regeringen vissa åtgärder, och det efter en särskild hemställan från Migrationsverket samt ett förslag till utskottsinitiativ i socialförsäkringsutskottet.

Regeringens senfärdighet med att tillgodose riksdagens beslut kan inte anses vara förenligt med principen om regeringens ansvar inför riksdagen. Det måste naturligtvis finnas rimliga möjligheter för regeringen att bereda ärenden och invänta utredningar innan formella beslut fattas. Regeringens skrivelse visar dock att regeringen har gått utöver vad som kan anses vara en rimlig handläggningstid. Det gäller inte minst i fråga om riksdagens tillkännagivanden rörande den utomordentligt viktiga frågan om kompetensutvisningar (rskr. 2016/17:318 och rskr. 2017/18:41).

På det socialförsäkringspolitiska området anser vi det vara mycket angeläget att regeringen skyndsamt återkommer med en tydlig plan på åtgärder i ärendet som rör riksdagsskrivelse 2016/17:144 om felaktiga utbetalningar. Regeringen har tagit för lång tid på sig att utreda denna fråga, som är av stor vikt eftersom de felaktiga utbetalningarna uppgår till stora belopp varje år. Detsamma gäller riksdagsskrivelse 2017/18:329 i den del som avser efterlevandestöd som lämnas till barn som bor i hem för vård eller boende (HVB) eller liknande, där regeringen endast framför att en promemoria med förslag på åtgärder ska tas fram under 2020.

Riksdagsskrivelse 2018/19:145 avser den mycket angelägna frågan om översyn av det försäkringsmedicinska beslutsstödet. Vi anser att regeringen

bör se över möjligheten att tidigarelägga slutredovisningen av ärendet, som i nuläget inte beräknas vara klar förrän i oktober 2021.

BILAGA 8

Socialutskottets yttrande 2019/20:SoU5y

Riksdagens skrivelser till regeringen –
åtgärder under 2019

Till konstitutionsutskottet

Konstitutionsutskottet beslutade den 12 mars 2020 att uppmana övriga utskott att yttra sig över skrivelse 2019/20:75 Riksdagens skrivelser till regeringen – åtgärder under 2019 och eventuella följdmotioner. Ingen motion har väckts med anledning av skrivelsen.

Socialutskottet delar regeringens bedömning när det gäller de ärenden som anses slutbehandlade. När det gäller de ärenden som fortfarande är under beredning noterar utskottet att en tidsplan för planerade åtgärder i vissa fall saknas eller är bristfällig. Utskottet uttalar att regeringen i budgetpropositionen för 2021 bör redovisa en tidsplan för planerade åtgärder för ett antal angivna tillkännagivanden.

Utskottets överväganden

Skrivelsen

I skrivelsen lämnar regeringen en redovisning av vilka åtgärder regeringen har vidtagit under 2019 med anledning av de riksdagsskrivelser som har överlämnats till regeringen. Redovisningen tar upp samtliga riksdagsskrivelser från det senaste kalenderåret och äldre riksdagsskrivelser som inte tidigare har rapporterats som slutbehandlade av regeringen. Det har inte väckts några motioner med anledning av skrivelsen.

Totalt redovisar regeringen 40 riksdagsskrivelser med beslut som riktats till regeringen med anledning av socialutskottets betänkanden. Av dessa redovisas 15 som slutbehandlade. 25 skrivelser redovisas som ännu inte slutbehandlade: en från riksmötet 2011/12, en från riksmötet 2015/16, fyra från riksmötet 2016/17, tolv från riksmötet 2017/18 och sju från riksmötet 2018/19.

Utskottets ställningstagande

Utskottet ser positivt på att regeringen redovisar en tidsplan för planerade åtgärder när det gäller flertalet av de tillkännagivanden som riktats till regeringen med anledning av socialutskottets betänkanden och som ännu inte har slutbehandlats. Samtidigt kan utskottet konstatera att tidsplan saknas eller är bristfällig för vissa tillkännagivanden. Utskottet vill särskilt peka på följande tillkännagivanden:

- utveckla patientlagen och utveckla vårdvalet i den specialiserade öppenvården (rskr. 2016/17:254, bet. 2016/17:SoU10 punkterna 5 och 15, samt rskr. 2018/19:233, bet. 2018/19:SoU8 punkt 19)
- en bortre tidsgräns för nya riktade statsbidrag (rskr. 2016/17:346, bet. 2016/17:SoU19 punkt 1)
- ett samlat helhetsgrepp om funktionshinderspolitiken och att alla personer med funktionsnedsättning som har beviljats en insats ska få möjlighet att välja utförare (rskr. 2017/18:86, bet. 2017/18:SoU5 punkterna 2 och 12),
- att returrätten även bör omfatta läkemedel som kräver kyl- eller frysförvaring (rskr. 2017/18:353, bet. 2017/18:SoU24 punkt 3)
- generisk klassificering (rskr. 2017/18:354, bet. 2017/18:SoU27 punkt 2)
- bastjänstgöring på Åland (rskr. 2018/19:50, bet. 2018/19:SoU 5 punkt 5)
- ny utredning om tolktjänst (rskr. 2018/19:156, bet. 2018/19:SoU12 punkt 16)
- tillsyn och uppföljning av barn- och ungdomspsykiatri och ansvar för vård vid samsjuklighet i form av psykisk ohälsa i kombination med beroendesjukdom m.m. (rskr. 2018/19:193, bet. 2018/19:SoU15 punkterna 7 och 18).

Utskottet vill påminna om att utgångspunkten är att regeringen tillgodoser ett tillkännagivande. Det är likaså angeläget att regeringen undviker onödig tidsåtgång i sin behandling av riksdagens skrivelser. Utskottet har emellertid förståelse för att regeringen för närvarande måste prioritera det arbete som den pågående pandemin till följd av covid-19-utbrottet innebär. Enligt utskottet bör regeringen i budgetpropositionen för 2021 redovisa en tidsplan för planerade åtgärder när det gäller de ovan nämnda tillkännagivandena.

Stockholm den 11 juni 2020

På socialutskottets vägnar

Acko Ankarberg Johansson

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Acko Ankarberg Johansson (KD), Johan Hultberg (M), Karin Rågsjö (V), Dag Larsson (S), Ann-Christine From Utterstedt (SD), Mikael Damsgaard (M), Erik Ottoson (M), Malin Danielsson (L), Martina Johansson (C), Caroline Helmersson Olsson (S), Fredrik Lundh Sammeli (S), Jörgen Hellman (S), Leif Nysmed (S), David Lång (SD), Julia Kronlid (SD), Mats Berglund (MP) och Larry Söder (KD).

BILAGA 9

Kulturutskottets yttrande 2020/21:KrU1y

Riksdagens skrivelser till regeringen - åtgärder under 2019

Till konstitutionsutskottet

Konstitutionsutskottet har bitt övriga utskott att yttra sig över skrivelse 2019/20:75 Riksdagens skrivelser till regeringen – åtgärder under 2019 och eventuella följdmotioner i de delar som berör respektive utskotts beredningsområde. Ingen motion har väckts i ärendet.

I detta yttrande redovisar kulturutskottet sina överväganden i fråga om behandlingen av de riksdagsskrivelser som gäller utskottets ämnesområde.

I yttrandet finns tre avvikande meningar (M, SD, KD).

Utskottets överväganden

Skrivelsen

I skrivelse 2019/20:75 Riksdagens skrivelser till regeringen – åtgärder under 2019 lämnar regeringen en redovisning av de åtgärder som regeringen vidtagit med anledning av de riksdagsskrivelser som överlämnats till regeringen.

Totalt redovisar regeringen 18 riksdagsskrivelser med beslut som riktats mot regeringen med anledning av kulturutskottets betänkanden, varav 8 anges vara slutbehandlade.

Utskottets ställningstagande

Kulturutskottets genomgång av regeringens redogörelse för skrivelser inom utskottets ämnesområde ger anledning till följande kommentarer från utskottets sida.

Utskottet noterar att det finns flera tillkännagivanden inom utskottets beredningsområde som ännu inte är tillgodosedda, och understryker att det är av stor vikt att regeringen gör ansträngningar för att undvika onödig tidsåtgång när det gäller att behandla riksdagens tillkännagivanden. Om åtgärderna drar ut på tiden är det angeläget att regeringen är utförlig i sin redogörelse för orsakerna till fördröjningen. Utskottet vill också peka på att stor tidsåtgång kan skapa en osäkerhet som kan leda till att ämnet för ett tillkännagivande kommer upp på nytt i olika sammanhang. Slutligen vill utskottet poängtera vikten av att regeringen behandlar riksdagsskrivelser med tillkännagivanden skyndsamt och utskottet förutsätter nu att regeringen vidtar åtgärder för att verkställa riksdagens tillkännagivanden.

Stockholm den 17 september 2020

På kulturutskottets vägnar

Christer Nylander

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Christer Nylander (L), Vasiliki Tsouplaki (V), Lotta Finstorp (M), Lawen Redar (S), Hans Hoff (S), Annicka Engblom (M), Aron Emilsson (SD), Lars Mejern Larsson (S), Per Lodenius (C), Ann-Britt Åsebol (M), Angelika Bengtsson (SD), Anna Wallentheim (S), Roland Utbult (KD), Åsa Karlsson (S), Jonas Andersson i Linköping (SD), Anna Sibinska (MP) och Viktor Wärmick (M).

Avvikande meningar

1. Riksdagens skrivelser till regeringen - åtgärder under 2019 (M)

Lotta Finstorp (M), Annicka Engblom (M), Ann-Britt Åsebol (M) och Viktor Wärnick (M) anför:

Vi vill lyfta fram sex tillkännagivanden. De fem första gäller tillsättande av en bred parlamentarisk filmutredning (bet. 2015/16:KrU11, rskr. 2015/16:289), bejakande av varje museums särart utifrån dess samlingar och museernas uppgift att tillgängliggöra dessa, en utredning av förutsättningarna för statliga museer att kunna donera föremål genom gåvor även utanför det allmänna museiväsendet, framtagande av lagstiftning till skydd för det rörliga kulturarvet (bet. 2016/17:KrU9, rskr. 2016/17:281), hedersrelaterade brott och att offentliga bidrag inte ska ges till organisationer som accepterar hedersrelaterad brottslighet (bet. 2017/18:KrU3, rskr. 2017/18:242) samt tillsättande av en utredning som ser över möjligheterna till en ordning för förhandsprövning av nya tjänster där regeringen inte utgör sista instans (bet. 2019/20:KrU2, rskr. 2019/20:20). Vi anser att regeringens hantering av dessa tillkännagivandena inte är tillfredsställande; den är alltför långsam. Vi förutsätter att regeringen snarast omhändertar dessa tillkännagivandena och skyndsamt vidtar åtgärder för att verkställa riksdagens beslut. När det gäller tillkännagivandet om att överväga en förändring som gör det möjligt för programföretagen att inom ramen för nuvarande reglering i praktiken få tillgodoräkna sig verksamhet på internet som en del av public serviceuppdraget (bet. 2013/14:KrU3, rskr. 2013/14:60), har regeringen angett att skrivelsen är slutbehandlad. Regeringen anger som skäl att regeringen den 5 juni 2019 i proposition 2018/19:136 bl.a. föreslog att programföretagen ska ges möjlighet att tillgodoräkna sig en viss andel av programverksamheten på internet vid uppfyllandet av public service-uppdraget. Vi delar inte regeringens bedömning att tillkännagivandet är slutbehandlat.

2. Riksdagens skrivelser till regeringen - åtgärder under 2019 (SD)

Aron Emilsson (SD), Angelika Bengtsson (SD) och Jonas Andersson i Linköping (SD) anför:

Vi vill lyfta fram sju tillkännagivanden. Det två första gäller filmpolitiken dels tillsättande av en bred parlamentarisk filmutredning, dels tillsättande av en

utredning om en alternativ finansiering av filmpolitiken (bet. 2015/16:KrU11, rskr. 2015/16:289). Här vill vi särskilt betona följande: Regeringen uttrycker sig om de filmpolitiska tillkännagivandena som om riksdagens avsikt vore en annan än vad den faktiskt var. Riksdagen motsatte sig den helförstatligade filmpolitiken inklusive den finansieringsmodell som regeringen ändå valde att genomföra. Tiden som gått sedan den helförstatligade filmpolitikens införande är, anser vi, inte ett skäl att vänta med att utreda en ny filmpolitisk modell med en bättre balans mellan det konstnärliga oberoendet och statlig inblandning. Det tredje tillkännagivandet gäller att offentliga bidrag inte ska ges till organisationer som accepterar hedersrelaterad brottslighet (bet. 2017/18:KrU3, rskr. 2017/18:242). Här vill vi påtala följande: Trots att Utredningen om översyn av statens stöd till trossamfund presenterade sitt betänkande (SOU 2018:18) för flera år sedan, och att Demokrativillkorsutredningens lämnat sitt betänkande Demokrativillkor för bidrag till civilsamhället (SOU 2019:35), har inte regeringen lämnat några skarpa förslag till riksdagen som gör att vi kan komma åt och stoppa de offentliga bidragen till extremistiska organisationer som accepterar hedersrelaterad brottslighet. Detta är inte acceptabelt. De övriga fyra tillkännagivandena gäller: bejakande av varje museums särart utifrån dess samlingar och museernas uppgift att tillgängliggöra dessa, en utredning av förutsättningarna för statliga museer att kunna donera föremål genom gåvor även utanför det allmänna museiväsendet, framtagande av lagstiftning till skydd för det rörliga kulturarvet (bet. 2016/17:KrU9, rskr. 2016/17:281) samt tillsättande av en utredning som ser över möjligheterna till en ordning för förhandsprövning av nya tjänster där regeringen inte utgör sista instans (bet. 2019/20:KrU2, rskr. 2019/20:20). Vi anser att regeringens hantering av samtliga tillkännagivandena ovan är alltför långsam och inte tillfredsställande. Vi förutsätter att regeringen snarast omhändertar dessa tillkännagivanden och skyndsamt vidtar åtgärder för att verkställa riksdagens beslut.

3. Riksdagens skrivelser till regeringen - åtgärder under 2019 (KD)

Roland Utbult (KD) anför:

Jag vill lyfta fram tre tillkännagivanden. De gäller: tillsättande av en bred parlamentarisk filmutredning (bet. 2015/16:KrU11, rskr. 2015/16:289), hedersrelaterade brott och att offentliga bidrag inte ska ges till organisationer som accepterar hedersrelaterad brottslighet (bet. 2017/18:KrU3, rskr. 2017/18:242) samt tillsättande av en utredning som ser över möjligheterna till en ordning för förhandsprövning av nya tjänster där regeringen inte utgör sista instans (bet. 2019/20:KrU2, rskr. 2019/20:20). När det gäller det första tillkännagivandet delar jag inte regeringens bedömning att det för närvarande inte är möjligt att genomföra en större utredning av filmpolitiken. Jag anser

vidare att regeringen är alltför saktfärdig när det gäller dels att komma med förslag som stoppar bidrag till organisationer som accepterar hedersrelaterad brottslighet, dels att tillsätta en utredning om förhandsprövning av nya tjänster där regeringen inte utgör den sista instansen. Detta är inte acceptabelt och jag förutsätter att regeringen skyndsamt vidtar åtgärder för att verkställa riksdagens beslut.

BILAGA 10

Utbildningsutskottets yttrande 2019/20:UbU5y

Riksdagens skrivelser till regeringen – åtgärder under 2019

Till konstitutionsutskottet

Konstitutionsutskottet beslutade den 12 mars 2020 att anmoda utbildningsutskottet och övriga utskott att yttra sig över regeringens skrivelse 2019/20:75 Riksdagens skrivelser till regeringen – åtgärder under 2019 och eventuella följdmotioner i de delar de berör utskottets beredningsområde.

Ingen motion har väckts i ärendet.

Utskottet har granskat regeringens redogörelse för de riksdagsskrivelser som avser utbildningsutskottets beredningsområde. Utskottet anser att regeringens redovisning i allt väsentligt är korrekt och delar regeringens bedömningar när det gäller de tillkännagivanden som berör utskottet.

I yttrandet finns en avvikande mening (M, SD, KD).

Utskottets överväganden

Skrivelsen

Regeringen redovisar årligen i en skrivelse till riksdagen vilka åtgärder regeringen har vidtagit med anledning av riksdagens beslut. Redogörelsen är knuten till de riksdagsskrivelser i vilka riksdagen meddelar regeringen sina beslut. Regeringens skrivelse har alltid nummer 75.

Regeringens skrivelse omfattar huvudsakligen alla riksdagsskrivelser till regeringen den 1 januari–31 december 2019. Redovisningen omfattar dessutom de riksdagsskrivelser från tidigare riksmöten som inte tidigare har redovisats som slutbehandlade.

Inom utbildningsutskottets beredningsområde redovisas sammanlagt 35 riksdagsskrivelser till regeringen med anledning av utskottets betänkanden. Riksdagsskrivelserna innehåller 27 tillkännagivanden. Regeringen redovisar att 3 tillkännagivanden har slutbehandlats sedan förra årets skrivelse och att resterande 24 tillkännagivanden inte är slutbehandlade.

Slutbehandlade tillkännagivanden

Nedan följer en redovisning av det arbete som regeringen har utfört med anledning av de tillkännagivanden som enligt regeringen är slutbehandlade, varav ett är ett nytt tillkännagivande som inte tidigare har redovisats i skrivelse 75: Utveckling av Skolinspektionens arbete med uppföljning av tillsynsbeslut.

Grundläggande högskolebehörighet för elever i gymnasieskolan

Riksdagsskrivelse 2014/15:162 innehåller ett tillkännagivande om att det även i fortsättningen ska vara en rättighet och inte en skyldighet för elever på gymnasieskolans yrkesprogram att läsa in grundläggande behörighet till högskolan.

Regeringen redovisar i skrivelse 75 att den i mars 2015 beslutade om att ge en särskild utredare i uppdrag att, efter att ha analyserat olika alternativ, bl.a. föreslå hur elevens rättighet att läsa de kurser som leder till grundläggande behörighet till högskolan kan stärkas (U 2015:01, dir. 2015:31). Regeringen anför vidare att den i juli och december 2015 beslutade om tilläggsdirektiv till utredningen (dir. 2015:82 och dir. 2015:141). Utredningen redovisade sitt uppdrag den 31 oktober 2016 i betänkandet En gymnasieutbildning för alla – åtgärder för att alla unga ska påbörja och fullfölja en gymnasieutbildning (SOU 2016:77). Utredningen föreslog att det även i fortsättningen ska vara en rättighet, inte en skyldighet, att läsa de kurser som leder till grundläggande behörighet till högskolan. Den 6 september 2017 remitterades promemorian Ökade möjligheter till grundläggande behörighet på yrkesprogram och ett estetiskt ämne i alla nationella program (U2017/03537/GV). Regeringen

betonar att även förslaget i den promemorian innebar att det ska fortsätta att vara en rättighet, inte en skyldighet, att läsa de kurser som leder till grundläggande behörighet till högskolan. Den 15 mars 2018 beslutade regeringen om propositionen Ökade möjligheter till grundläggande behörighet på yrkesprogram och ett estetiskt ämne i alla nationella program (prop. 2017/18:184). Regeringen framhåller att det inte heller i propositionen föreslogs att det skulle bli en skyldighet för elever på gymnasieskolans yrkesprogram att läsa de kurser som leder till grundläggande behörighet i högskolan. I stället föreslogs att rätten skulle stärkas. Riksdagen avlog förslaget i propositionen (rskr. 2017/18:429). Regeringen har lagt riksdagens skrivelse om detta till handlingarna och angav i budgetpropositionen för 2020 att tillkännagivandet får anses slutbehandlat.

Obligatorisk förskola med språkutveckling

I riksdagsskrivelse 2018/19:104 finns ett tillkännagivande om att regeringen bör tillsätta en utredning för att undersöka hur en obligatorisk förskola med språkutveckling kan införas.

Regeringen redovisar i skrivelse 75 att den i oktober 2019 beslutade att en särskild utredare ska lämna förslag som syftar till att öka deltagandet i förskolan bland barn i åldern tre till fem år och föreslå hur förskolans arbete med barnens språkutveckling i svenska kan stärkas, bl.a. när det gäller nyanlända barn. I uppdraget ingår att analysera de rättsliga förutsättningarna för och undersöka hur nyanländas barn, enligt lämplig definition, ska ha rätt till en obligatorisk språkförskola från tre års ålder med minst 15 timmar i veckan inom ramen för den vanliga förskolan med fokus på språkutveckling i svenska samt utreda och föreslå hur ett obligatorium kan utformas (dir. 2019:71).

Regeringen anser därmed att tillkännagivandet är slutbehandlat.

Utveckling av Skolinspektionens arbete med uppföljning av tillsynsbeslut

I riksdagsskrivelse 2019/20:40 finns ett tillkännagivande om att regeringen ska ge Skolinspektionen i uppdrag att prioritera och utveckla uppföljningsarbetet.

Regeringen redovisar i skrivelse 75 att den genom beslut i Skolinspektionens regleringsbrev för 2020 gett myndigheten i uppdrag att prioritera och utveckla arbetet med att följa upp tillsynsärenden så att myndigheten säkerställer att brister har åtgärdats. Myndigheten ska senast den 15 oktober 2020 och den 15 oktober 2021 redovisa till regeringen hur arbetet har genomförts och vilka resultat som har nåtts (U2019/04373/GV).

Regeringen anser därmed att tillkännagivandet är slutbehandlat.

Ej slutbehandlade tillkännagivanden

I skrivelse 75 redovisar regeringen också det arbete som regeringen utfört hittills med anledning av de 24 tillkännagivanden som ännu inte är slutbehandlade, varav 3 är nya tillkännagivanden som inte tidigare har redovisats i skrivelse 75:

- Tvåårig yrkesskola på gymnasial nivå (rskr. 2018/19:171)
- Skriftligt ordningsomdöme i terminsbetygen på högstadiet och gymnasiet (rskr. 2018/19:194)
- Möjligheter att kombinera gymnasieutbildning med elitsatsning i idrott (rskr. 2018/19:269)

Utskottets ställningstagande

Efter att ha granskat regeringens skrivelse 75 kan utskottet konstatera att regeringens redogörelse i allt väsentligt är korrekt. Utskottet delar regeringens bedömning av de tre tillkännagivandena som redovisats som slutbehandlade samt regeringens bedömning av övriga ej slutbehandlade tillkännagivanden.

Moderaterna, Sverigedemokraterna och Kristdemokraterna understryker i sin avvikande mening betydelsen av att regeringen behandlar riksdagsskrivelser med tillkännagivanden skyndsamt och att tillräckliga åtgärder vidtas för att följa riksdagens beslut och nämner som exempel två tillkännagivanden i riksdagsskrivelserna 2015/16:228 och 2017/18:221.

Vad gäller tillkännagivandet i riksdagsskrivelse 2015/16:228 om att regeringen ska utreda frågan om att införa ett nationellt digitalt lärarlyft vill utskottet lyfta fram att ett flertal åtgärder redan har vidtagits.

Den 9 juli 2015 gav regeringen Skolverket i uppdrag att ta fram och genomföra nationella skolutvecklingsprogram som riktar sig till huvudmän och skolor. Insatserna inom de nationella skolutvecklingsprogrammen ska enligt uppdraget bestå av olika kompetensutvecklings- och stödinsatser riktade till huvudmän och skolor, bl.a. när det gäller it som såväl pedagogiskt som administrativt verktyg. Uppdraget innefattar att ta fram förslag till nödvändiga kompetensutvecklingsinsatser i fråga om digitala läresurser och verktyg för att stärka den digitala kompetensen i undervisningssituationen samt för en effektivare administration. Dessa insatser ingår i skolutvecklingsprogrammen sedan 2016. Kompetensutvecklingsinsatserna i fråga om digitala verktyg och läresurser ska enligt uppdraget vara långsiktiga och ta tillvara de möjligheter till pedagogisk utveckling och administrativa vinster som utvecklingen på området medför.

Regeringen bedömde i budgetpropositionen för 2018 att det finns ett behov av ett förstärkt stöd för deltagande i kompetensutvecklingsinsatser för att underlätta och säkerställa införandet av programmering i undervisningen och att medel därför bör tillföras för detta ändamål.

Den 19 oktober 2017 beslutade regeringen om en nationell digitaliseringsstrategi för skolväsendet (U2017/04119/S). Ett av de delmål som fastslås i

strategin är att förskolechefer, rektorer och huvudmän ska ha förmåga att strategiskt leda digitalt utvecklingsarbete i verksamheterna. Ett annat delmål är att personal som arbetar med barn och elever ska ha kompetens att välja och använda ändamålsenliga digitala verktyg i utbildningen. Förskolechefer, rektorer och huvudmän behöver enligt strategin skapa förutsättningar för personalens kompetensutveckling så att eleverna ges möjligheter att stärka dessa kompetenser. I strategin anges att regeringen i syfte att genomföra de övergripande målen i strategin tillsammans med dåvarande Sveriges Kommuner och Landsting (numera Sveriges Kommuner och Regioner, SKR) kommer att bryta ned strategins delmål till initiativ och aktiviteter.

Regeringen bedömde i skrivelsen Riksrevisionens rapport om samisk utbildning (skr. 2017/18:68) att ovan nämnda åtgärder är de mest ändamålsenliga med anledning av riksdagens tillkännagivande och att tillkännagivandet därmed fick anses slutbehandlat. Utskottet ansåg däremot i sitt yttrande till konstitutionsutskottet (yttr. 2017/18:UbU5y) att ytterligare insatser behövdes på området och att tillkännagivandet därmed inte var tillgodosett. Regeringen konstaterade därefter i budgetpropositionen för 2019 att punkten åter var öppen.

SKR lämnade i mars 2019 rapporten om digitaliseringens möjligheter för att främja kunskapsutveckling och likvärdighet i skolväsendet (U2019/01776/S). Rapporten innehåller dels en kartläggning och analys av uppmärksammade och övergripande behov hos huvudmännen, dels en kartläggning och analys av pågående initiativ och aktiviteter. Rapporten innehåller även en plan för fortsatt arbete och förslag på nya initiativ och aktiviteter. Exempel på initiativ som rör kompetensutveckling är ett breddat och förstärkt uppdrag till Skolverket när det gäller fortbildning och kompetensutvecklande insatser inom digitaliseringsområdet och att utveckla rektorsprogrammet och fortbildningen av rektorer så att rektorerna bättre förbereds på att strategiskt leda digitalt utvecklingsarbete.

Vad gäller tillkännagivandet i riksdagsskrivelse 2017/18:221 om att regeringen ska ta fram kunskapsunderlag och göra en konsekvensanalys av användandet av kvalificerade lärare med utländsk lärarutbildning utan lärarlegitimation för viss undervisning i skolan framhåller regeringen i skrivelsen att den avser att påbörja analysen under året. Utskottet ser fram emot att ta del av analysen.

Utskottet vill understryka att handläggningstiden för ett tillkännagivande beror på tillkännagivandets innehåll, men vill samtidigt påminna om att det är av stor betydelse att regeringen behandlar riksdagens tillkännagivanden skyndsamt och gör ansträngningar för att undvika onödig tidsåtgång i sin behandling.

Stockholm den 4 juni 2020

På utbildningsutskottets vägnar

Gunilla Svantorp

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Gunilla Svantorp (S), Roger Haddad (L), Daniel Riazat (V), Ebba Hermansson (SD), Per Lodenius (C), Karin Enström (M), Lotta Finstorp (M), Hans Wallmark (M), Arman Teimouri (L), Helene Hellmark Knutsson (S), Ida Karkiainen (S), Isak From (S), Olle Thorell (S), Angelika Bengtsson (SD), Fredrik Lindahl (SD), Janine Alm Ericson (MP) och Hans Eklind (KD).

Avvikande mening

Riksdagens skrivelser till regeringen – åtgärder under 2019 (M, SD, KD)

Ebba Hermansson (SD), Karin Enström (M), Lotta Finstorp (M), Hans Wallmark (M), Angelika Bengtsson (SD), Fredrik Lindahl (SD) och Hans Eklind (KD) anför:

I skrivelsen finns information om 24 tillkännagivanden som ännu inte är slutbehandlade, varav endast 3 är nya tillkännagivanden som inte tidigare har redovisats i skrivelse 75.

Bland dessa tillkännagivanden ryms exempelvis tillkännagivandet om att regeringen ska utreda frågan om att införa ett nationellt digitalt lärarlyft, som riksdagen fattade beslut om den 12 maj 2016 (bet. 2015/16:UbU14 Skolväsendet punkt 14 om nationellt digitalt lärarlyft, rskr. 2015/16:228). Det är ett exempel på tillkännagivande som fortfarande inte är genomfört, trots att det gått fyra år sedan riksdagens uppmaning och trots att behovet av kompetensutveckling om digitala verktyg m.m. i skolan är större än någonsin.

Ett annat exempel är tillkännagivandet om användandet av kvalificerade lärare med utländsk lärarutbildning som riksdagen fattade beslut om den 18 april 2018 (bet. 2017/18:UbU19 Lärare och elever punkt 18 om kunskapsunderlag och konsekvensanalys i fråga om användandet av kvalificerade lärare med utländsk utbildning, rskr. 2017/18:221) och där utskottet önskade en skyndsamt beredning. Två år senare har regeringen ännu inte återkommit i frågan, trots dess brådskande natur.

Sammantaget innefattar skrivelsen ett tillkännagivande från 2013, två från 2015, sex från 2016, fem från 2017, sju från 2018 och tre från 2019 som ännu inte är slutbehandlade. Vi vill därför understryka betydelsen av att regeringen behandlar riksdagsskrivelser med tillkännagivanden skyndsamt och att tillräckliga åtgärder vidtas för att följa riksdagens beslut.

BILAGA 11

Trafikutskottets yttrande 2019/20:TU7y

Riksdagens skrivelser till regeringen – åtgärder under 2019

Till konstitutionsutskottet

Konstitutionsutskottet anmodade den 12 mars 2020 övriga utskott att yttra sig över skrivelse 2019/20:75 Riksdagens skrivelser till regeringen – åtgärder under 2019 och eventuella följdmotioner i de delar som berör respektive utskotts beredningsområde. Konstitutionsutskottet beslutade den 24 mars 2020 att förlänga tiden för övriga utskott att yttra sig till den 17 september 2020. Trafikutskottet har vid behandlingen koncentrerat sig på de riksdags-skrivelser som har riktats till regeringen med anledning av utskottets betänkanden.

Utskottet anser att den redogörelse som har lämnats av regeringen i allt väsentligt verkar ge en formellt korrekt och rättvisande bild av hur riksdagens skrivelser inom trafikutskottets beredningsområde har behandlats. Utskottet konstaterar att regeringen lämnar utförliga redogörelser för sin behandling av riksdagens tillkännagivanden. Utskottet konstaterar även att det finns ett antal tillkännagivanden som har beretts under en lång tid. Utskottet påminner om att det är av stor vikt att regeringen behandlar riksdagens tillkännagivanden med den skyndsamhet som krävs.

Utskottets överväganden

Skrivelsen

I skrivelsen lämnar regeringen en redovisning av vilka åtgärder som regeringen har vidtagit med anledning av de riksdagsskrivelser som har överlämnats till regeringen. Redovisningen omfattar huvudsakligen åtgärder under tiden den 1 januari–31 december 2019.

Inom trafikutskottets beredningsområde redovisas beslut och beredningsläge för sammanlagt 40 riksdagsskrivelser till regeringen med anledning av utskottets betänkanden. Dessa skrivelser innehåller sammanlagt 32 tillkännagivanden. Regeringen redovisar att 17 riksdagsskrivelser har slutbehandlats under det gångna året, medan 23 skrivelser bereds vidare.

Riksdagsskrivelser till regeringen med anledning av trafikutskottets betänkanden

Riksmöte	Antal skrivelser	Slutbehandlade	Bereds vidare
2004/05	1	0	1
2005/06	1	0	1
2012/13	1	0	1
2013/14	7	5	2
2014/15	5	2	3
2015/16	1	0	1
2016/17	5	0	5
2017/18	4	1	3
2018/19	11	6	5
2019/20*	4	3	1
<i>Summa</i>	<i>40</i>	<i>17</i>	<i>23</i>

*Gäller endast första delen av riksmötet.

Slutbehandlade tillkännagivanden

Inom trafikutskottets beredningsområde redovisas åtta tillkännagivanden som slutbehandlade. Nedan följer en redovisning över det arbete som regeringen har utfört med anledning av tillkännagivandena.

Tillkännagivanden som redovisas som slutbehandlade

Riksdagsskrivelse	Tillkännagivande
2013/14:168	It och miljö
2013/14:217, 218	Säkra uppställningsplatser
2013/14:374	Åtgärder inom sjöfarten
2013/14:375	Redovisningscentraler för taxi
2014/15:24	Beställaransvar
2014/15:123	Trafikregler för cykling
2017/18:263	Ett fossiloberoende transportsystem

It och miljön

I riksdagsskrivelse 2013/14:168 finns ett tillkännagivande om att regeringen bör upprätta en särskild strategi för hur man med olika it-lösningar kan minska transportbehovet liksom koldioxidutsläppen och även verka för att en motsvarande strategi tas fram på EU-nivå samt ställa särskilda krav på att offentliga myndigheter utnyttjar utrustning för distansmöten.

Av regeringens redovisning framgår att man i 2016 års regleringsbrev uppdrog åt 62 myndigheter att i sitt arbete med att minska utsläppen av koldioxid från resor och transporter använda den metodik som tagits fram inom ramen för projektet Resfria möten i myndigheten. Vidare redovisas att regeringen har presenterat en samlad digitaliseringspolitik i skrivelsen Hur Sverige blir bäst i världen på att använda digitaliseringens möjligheter – en skrivelse om politikens inriktning (skr. 2017/18:47). Regeringen uppger dessutom att man arbetar aktivt med frågan inom ramen för EU.

I propositionen En samlad politik för klimatet – klimatpolitisk handlingsplan (prop. 2019/20:65) redogör regeringen för åtgärder som har vidtagits när det gäller att ställa krav på myndigheter att främja virtuella möten, it-lösningar för att minska transportbehovet, effektivare möten inom EU samt digitalisering för transporteffektivitet och hållbar mobilitet och konstaterar att tillkännagivandet med detta är slutbehandlat.

Säkra uppställningsplatser

I riksdagsskrivelserna 2013/14:217 och 2013/14:218 finns ett tillkännagivande om att arbetet med att skapa fler säkra uppställningsplatser för yrkestrafiken behöver påskyndas.

Regeringen hänvisar till att man i februari 2016 uppdrog åt Trafikanalys att genomföra en utredning om trygga och säkra uppställningsplatser. Trafikanalys redovisade uppdraget i oktober 2016. I juli 2018 uppdrog regeringen åt Trafikverket att göra en översyn av hur bristen på säkra uppställningsplatser för yrkestrafiken längs större vägar kan avhjälpas. Uppdraget sträcker sig fram till utgången av den nationella trafikslagsövergripande planen för transportinfrastrukturen för perioden 2018–2029 och Trafikverket kommer att årligen redovisa till Regeringskansliet hur utvecklingen fortskrider.

I budgetpropositionen för 2020 (prop. 2019/20:1 utg.omr. 22) konstaterar regeringen att tillkännagivandet därmed är slutbehandlat.

Åtgärder inom sjöfarten

I riksdagsskrivelse 2013/14:374 finns ett tillkännagivande om att regeringen ska se till att sjöfarten binds samman mer effektivt med järnvägs- och vägtransporter, ska arbeta för att genomförandet av de nya svaivelreglerna blir så kostnadseffektivt som möjligt och inom en snar framtid bör återkomma till riksdagen med förslag på införande av ett system med tonnageskatt.

Regeringen hänvisar till riksdagsbeslutet om ett svenskt tonnagebeskattningssystem (prop. 2015/16:127, bet. 2016/17:SkU6, rskr. 2016/17:6) som innebär att de nya reglerna för tonnagebeskattning trädde i kraft i oktober

2016. Regeringen beslutade i maj 2018 om ändring i förordningen om miljöstraffsavgifter och om ändring i svavelförordningen. Förordningsändringarna innebär bl.a. att det införs en miljöstraffsavgift för överträdelser av vissa förbud om marint bränsle i svavelförordningen. Av bestämmelser i förordningen om miljöstraffsavgifter följer att om en avgift har tagits ut för en överträdelse ska en ny avgift som är dubbelt så hög tas ut vid fortsatta eller upprepade överträdelser. Vidare innehåller den nationella trafikslagsövergripande planen för transportinfrastrukturen för perioden 2018–2029 åtgärder som syftar till att sjöfarten binds samman mer effektivt med järnvägs- och vägtransporter.

I budgetpropositionen för 2020 (prop. 2019/20:1 utg.omr. 22) konstaterar regeringen att tillkännagivandet med detta är slutbehandlat.

Redovisningscentraler för taxi

I riksdagsskrivelse 2013/14:375 finns ett tillkännagivande om att möjligheten att bevilja taxameterundantag bör upphävas.

Regeringen redovisar att man i juli 2015 beslutade att ge en utredare i uppdrag att bl.a. utreda och eventuellt lämna förslag på en obligatorisk användning av taxameterutrustning i taxifordon utan möjlighet till dispens. Utredningen överlämnade i november 2016 betänkandet Taxi och samåkning – i dag, i morgon och i övermorgon (SOU 2016:86). I propositionen En ny kategori av taxitrafik (prop. 2017/18:239) föreslår regeringen att en ny kategori av taxitrafik införs, och regeringen anför i propositionen att det på så sätt finns förutsättningar för att genomföra de ändringar i taxitrafikförordningen som krävs med anledning av riksdagens tillkännagivande. Riksdagen beslutade i enlighet med regeringens förslag (bet. 2017/18:TU17, rskr. 2017/18:384). I april 2019 beslutade regeringen om ändring i taxitrafikförordningen som innebär att det från den 1 januari 2021 inte längre kommer att vara möjligt för innehavare av taxitrafiktillstånd att få undantag från kravet på taxameter.

I budgetpropositionen för 2020 (prop. 2019/20:1 utg.omr. 22) konstaterar regeringen att tillkännagivandet med detta är slutbehandlat.

Beställaransvar

Riksdagsskrivelse 2014/15:24 innehåller ett tillkännagivande med anledning av cabotagebestämmelserna, nämligen att regeringen ska se över det nuvarande beställaransvaret.

Regeringen hänvisar till propositionen Beställaransvar för ordning och reda på vägarna (prop. 2017/18:209) med förslag till ändringar i reglerna om beställaransvar i yrkestrafiklagen och taxitrafiklagen. Förslagen innebär att beställaransvaret skärps och syftar till att öka regel efterlevnaden på yrkestrafikområdet och taxitrafikområdet och därigenom skapa ordning och reda på vägarna. Riksdagen fattade beslut i enlighet med regeringens förslag (bet. 2017/18:TU14, rskr. 2017/18:314). Vidare beslutade regeringen i maj 2018 om ändring i förordningen om internationella vägtransporter inom Europeiska

ekonomiska samarbetsområdet (EES) för att införa motsvarande regler för internationell trafik och för cabotagetrafik. De skärpta reglerna om beställaransvar trädde i kraft i juli 2018.

I budgetpropositionen för 2020 (prop. 2019/20:1 utg.omr. 22) konstaterar regeringen att tillkännagivandet med detta är slutbehandlat.

Trafikregler för cykling

Riksdagsskrivelse 2014/15:123 innehåller ett tillkännagivande om cykling. I tillkännagivandet uppmanas regeringen att återkomma till riksdagen med en redogörelse för regeländringar för att främja cykeltrafik i städer och att inom ramen för detta pröva möjligheten till regeländringar för att göra det möjligt för cyklister över 15 år att använda körbanan även i de fall där cykelbana finns.

Regeringen hänvisar till att Regeringskansliet har gjort en översyn av regler med betydelse för cykling. Regeringen beslutade i juni 2018 om ändringar i trafikförordningen på så sätt att det införs en möjlighet för cyklande från 15 år att färdas på körbanan även om det finns en cykelbana om den högsta tillåtna hastigheten på körbanan är 50 kilometer i timmen. Vidare fattade regeringen i augusti 2018 beslut om ytterligare fem regeländringar som syftar till att främja en ökad och säker cykling.

I budgetpropositionen för 2020 (prop. 2019/20:1 utg.omr. 22) konstaterar regeringen att tillkännagivandet med detta är slutbehandlat.

Ett fossiloberoende transportsystem

Vad gäller fossiloberoende transporter finns i riksdagsskrivelse 2017/18:263 ett tillkännagivande om att regeringens arbete för att minska klimatpåverkan från transportsektorn bör grunda sig på samhällsekonomiskt och miljömässigt effektiva åtgärder.

Regeringen redovisar att man i propositionen En samlad politik för klimatet – klimatpolitisk handlingsplan (prop. 2019/20:65) konstaterar att tillkännagivandet är slutbehandlat med de åtgärder som det redogörs för i propositionen i fråga om prissättning av växthusgasutsläpp, EU:s utsläppshandelssystem, bl.a. ekonomiska styrmedel för ökad transporteffektivitet och klimatstyrande skatter och avgifter för flyget, tillgång till laddinfrastruktur, reduktionsplikt för bensin och diesel, obligatorisk inblandning av förnybart bränsle i flyget och fossila drivmedel för sjöfarten samt bl.a. ökad takt i omställningen av fordonsflottan.

Tilkännagivanden under fortsatt beredning

Regeringen uppger att 24 tillkännagivanden inom trafikutskottets beredningsområde är under fortsatt beredning. Nedan följer en redovisning av det arbete som regeringen har utfört hittills med anledning av dessa tillkännagivanden samt i förekommande fall en redovisning av den fortsatta beredningsprocessen.

Tillkännagivanden som redovisas vara under beredning

Riksdagsskrivelse	Tillkännagivande
2004/05:178	Kompetensbevis och hastighetsbegränsning avseende fritidsbåtar
2012/13:259	Flygtrafikledningstjänst
2013/14:372	Underhåll av statens järnvägsinfrastruktur
2013/14:373	Samhällsuppdrag
2014/15:144	En strategi för luftfarten
2014/15:194	Sjösäkerhet inom fritidsbåtlivet
2014/15:206	Lastbilar och bussars längd och vikt
2015/16:226	Bromma flygplats
2016/17:101	Regionala flygplatser
2016/17:185	En strategi för luftfarten Drönare
2016/17:219	Villkoren inom åkerinäringen
2016/17:220	Luftfart
2016/17:238	Långa lastbilar
2017/18:104	En strategi för luftfarten Regionala flygplatser
2017/18:198	Ett gemensamt europeiskt luftrum
2017/18:324	Självkörande fordon
2018/19:165	Fördjudad översyn av förarutbildningen
2018/19:176	Regional samverkan
2018/19:258	Inlandssjöfart och kustsjöfart
2018/19:259	Mätarställningen på bilar
2018/19:277	Riksrevisionens rapport om fyrstegsprincipen
2019/20:74	Instansordning vid överklagan

Kompetensbevis och hastighetsbegränsning för fritidsbåtar

Trafikutskottets äldsta tillkännagivande som fortfarande bereds finns i riksdagsskrivelse 2004/05:178 och rör sjösäkerhet. I tillkännagivandet framförs att regeringen snarast bör låta utreda förutsättningarna för obligatorisk utbildning och förarbevis för att få framföra vissa fritidsbåtar.

Regeringen påminner om att frågan om kompetensbevis och hastighetsbegränsningar för fritidsbåtar behandlades i propositionen Moderna transporter (prop. 2005/06:160). Därefter har frågan om kompetensbevis för fritidsbåtar utretts inom Regeringskansliet. Regeringen hänvisar även till att en departementspromemoria om behörighetsbevis för fritidsbåtar och fritidsskepp utarbetades och remitterades under 2008. Vidare framförs att frågan om särskild reglering av vattenskotrar aktualiserades under sommaren 2013. Efterföljande höst lämnade Havs- och vattenmyndigheten slutredovisningen av ett regeringsuppdrag om att kartlägga olägenheter från vattenskotrar och andra mindre motordrivna farkoster samt om att analysera behovet av en särskild reglering för sådana farkoster. Regeringen anger även att Regeringskansliet under 2016 respektive 2018 remitterade en promemoria med förslag om obligatoriskt förarbevis för att få framföra vattenskotter, följt av en promemoria med förslag om åldersgräns för att få framföra vattenskotter.

Efter avslutad remiss har frågan analyserats vidare inom Regeringskansliet. I april 2019 beslutade regeringen en ändring i förordningen om användning av vattenskoter som innebär att en vattenskoter får framföras endast av den som har fyllt 15 år. Förordningsändringen trädde i kraft i juni 2019.

Ärendet bereds vidare. Punkten är enligt regeringen inte slutbehandlad.

Flygtrafikledningstjänst

I riksdagsskrivelse 2012/13:259 finns ett tillkännagivande om luftfartsfrågor. I skrivelsen tillkännages att den lokala flygtrafikledningen på Swedavias flygplatser, de militära flygplatserna och flygplatser som Försvarsmakten har ett stort behov av samt flygplatser inom samfälliga terminalområden även fortsättningsvis enbart ska utövas av Luftfartsverket.

Regeringen hänvisar till riksdagens beslut i juni 2014 om ändring i luftfartslagen som innebär att flygtrafikledningstjänsten vid de flygplatser som ägs eller drivs av staten återreglerades. I det betänkande (bet. 2012/13:TU18) som låg till grund för riksdagsskrivelsen angavs att regeringen förväntades åtgärda tillkännagivandet genom en ändring i luftfartsförordningen. Regeringen redovisar att det som kvarstår att hantera i ändringar i luftfartsförordningen är s.k. samfälliga terminalområden. I januari 2014 remitterades ett förslag till en sådan ändring samtidigt som ett utkast till lagrådsremiss med ändringar i luftfartslagen remitterades. Förslaget till förordningsändringar fick kritik av remissinstanserna, och regeringen bedömde därför att det inte var möjligt att besluta om förordningsändringarna i samband med ändringen i luftfartslagen. Enligt regeringen pågår ett arbete med ett nytt förslag till ändringar i luftfartsförordningen. Luftfartsverket redovisade under våren 2019 regeringens uppdrag att göra en förstudie för ny utformning av lutrummet. Mot bakgrund av eventuell inverkan av de kommande förslagen i rapporten inväntades rapporteringen av förstudien innan arbetet med förordningsändringen fortsatte. Regeringen uppger att nästa steg i beredningen bedöms vara att ta fram en lämplig utformning av förordningsändringen och en konsekvensanalys av ändringen.

Ärendet bereds vidare. Punkten är enligt regeringen inte slutbehandlad.

Underhåll av statens järnvägsinfrastruktur

I riksdagsskrivelse 2013/14:372 finns ett tillkännagivande om att regeringen bör se till att Trafikverket skyndsamt bygger upp kompetens så att verket självständigt kan inspektera både järnvägsanläggningens status och entreprenörernas utförda arbete och se över hur staten kan ta det samlade ansvaret för järnvägsunderhållet på statens järnvägar i takt med att underhållskontrakten löper ut.

Regeringen redovisar att frågan har behandlats av Utredningen om järnvägens organisation och då särskilt i delbetänkandet Koll på anläggningen (SOU 2015:42). Regeringen framhåller även att Trafikverket i maj 2016 fick i uppdrag att genomföra en fördjupad utredning av järnvägsunderhållets organisering och presentera möjliga åtgärder för järnvägsunderhåll i egen regi.

Trafikverket redovisade uppdraget i en delrapport i oktober 2016 och i en slutrapport i februari 2017. Utöver förslag på möjliga åtgärder för att driva och underhålla det statliga järnvägsnätet i egen regi innehöll slutrapporten även förslag på vilken maskinell underhållsutrustning som bör ägas och förvaltas av Trafikverket. Regeringen framhåller även att Trafikverket i januari 2017 fick i uppdrag att snarast vidta åtgärder för att i egen regi organisera och bedriva verksamhet för leveransuppföljning och manuell underhållsbesiktning av järnvägsunderhåll. I slutrapporten från juni 2018 konstaterar Trafikverket att man har uppfyllt regeringens uppdrag vad gäller att vidta åtgärder för att i egen regi följa upp leveranser och att rekryteringsinsatsen fortgår i fråga om manuella underhållsbesiktningar. Vidare redogör Trafikverket för att pågående utvecklingsarbete avseende tillgångsstrategi och en uppkopplad anläggning kommer att medföra att behoven av manuell underhållsbesiktning kommer att minska samt vara utformad och bedrivas i en annan form. Under pågående utvecklingsarbete bedömer Trafikverket att den manuella underhållsbesiktningen i dess nuvarande form fortsättningsvis ska utföras av entreprenörer i en övergångsperiod. Regeringen lyfter vidare fram att man i mars 2018 beslutade att ge en särskild utredare i uppdrag att utreda hur ett överförande av verksamhet som avser järnvägsunderhåll, i form av basunderhåll, från Infranord AB till Trafikverket skulle kunna genomföras. Regeringen beslutade 2018 och 2019 om två tilläggsdirektiv till utredaren. Utredaren ska bl.a. analysera behovet av långsiktiga marknadsförutsättningar för basunderhåll för aktörer verksam på marknaden och föreslå eventuella förändringar i syfte att främja konkurrens och aktörers vilja att etablera sig på marknaden och investera i verksamheten. Utredaren ska vidare analysera om och i så fall hur en överföring kan ske och om så är fallet, beskriva vilka funktioner, till vilken volym och var det är geografiskt ändamålsenligt att Trafikverket bedriver basunderhåll i egen regi. Regeringen beslutade i november 2019 om ännu ett tilläggsdirektiv till utredaren enligt vilket utredningstiden förlängs. Uppdraget ska redovisas senast i mars 2020.

Ärendet bereds vidare. Punkten är enligt regeringen inte slutbehandlad.

Samhällsuppdrag

Riksdagsskrivelse 2013/14:373 innehåller ett tillkännagivande om samhällsuppdrag inom järnvägsområdet. I tillkännagivandet uppmanas regeringen att se över hur uppdragen för SJ AB, Green Cargo AB och Jernhusen AB kan tydliggöras så att samhällsbehovet av klimatsmarta järnvägstransporter i högre utsträckning kan tillgodoses.

Regeringen redovisar att regeringen när det gäller Green Cargo AB angav i budgetpropositionen för 2016 (prop. 2015/16:1 utg.omr. 24) att bolaget erbjuder konkurrenskraftiga godstransporter på järnvägen och arbetar tillsammans med Jernhusen AB för att utöka den s.k. kombitrafiken. Trafikutskottet framhåller i sitt betänkande att Green Cargo AB ska fortsätta med detta och i högre utsträckning tillgodose samhällets behov av klimatsmarta järnvägstransporter. Om detta inte uppnås avser regeringen att återkomma till

riksdagen. När det gäller SJ AB beslutades vid årsstämman i bolaget i april 2018 att bolagets uppdrag i bolagsordningen ska förtydligas. När det gäller Jernhusen AB angav regeringen i den nämnda propositionen att det finns anledning att förtydliga uppdraget för Jernhusen AB för att understryka det viktiga ansvar som bolaget har som förvaltare av bl.a. stationer och depåer.

Ärendet bereds vidare. Punkten är enligt regeringen inte slutbehandlad.

En strategi för luftfarten

I riksdagsskrivelse 2014/15:144 finns ett tillkännagivande om att en luftfartsstrategi för stärkt konkurrenskraft för flyget bör tas fram inom en snar framtid. Regeringen redogjorde i skrivelse 2016/17:75 för att regeringen i januari 2017 antog En svensk flygstrategi – för flygets roll i framtidens transportsystem och därmed gjorde bedömningen att tillkännagivandet var slutbehandlat. Trafikutskottet framförde dock att regeringens bedömning var otillfredsställande (yttr. 2016/17:TU4y).

Riksdagen riktade sedermera i riksdagsskrivelse 2016/17:185 ett nytt tillkännagivande till regeringen om att regeringen snarast borde utforma en nationell flygstrategi som syftar till att säkerställa flygets konkurrenskraft. Regeringen lämnade därefter i budgetpropositionen för 2018 (prop. 2017/18:1 utg.omr. 22) en närmare redogörelse för flygstrategin och konstaterade att tillkännagivandet i och med detta var slutbehandlat. I budgetberedningen motsatte sig trafikutskottet regeringens bedömning, varpå riksdagen beslutade om ett nytt likalydande tillkännagivande (rskr. 2017/18:104).

Regeringen informerar om att infrastrukturministern i mars 2018 höll ett uppföljningsmöte med de aktörer som varit med i framtagandet av regeringens flygstrategi. Regeringen tillsatte under 2018 en utredning om styrmedel för att främja användning av biobränsle för flyget med slutrapporteringsdatum i mars 2019. Vidare påbörjades inom Regeringskansliet ett arbete med den flygplatsöversyn som aviserades i flygstrategin. Regeringen pekar också på att man i maj 2018 uppdrog åt Luftfartsverket att genomföra en fördjupad studie om utformning av det svenska luftrummet. Uppdraget ska resultera i en luftrumsstrategi, Luftrum 2040, som kan utgöra underlag för att se över luftrummet. Luftfartsverket redovisade i maj 2019 uppdraget i rapporten Fördjupad studie avseende utformning av det svenska luftrummet. Vidare uppdrog regeringen i maj 2018 åt Statens energimyndighet att främja hållbara biobränslen för flyg. I uppdraget ingår att Statens energimyndighet ska verka för att inrikesflyget ställer om till fossilfria drivmedel och för att även internationell bunkring vid svenska flygplatser så långt det är möjligt sker med förnybara drivmedel. Regeringen uppdrog även i juni 2018 åt Transportstyrelsen att ta fram underlag om obemannade luftfartyg, s.k. drönare. Transportstyrelsen redovisade i juni 2019 uppdraget, och redovisningen bereds för närvarande inom Regeringskansliet. På EU-nivå har arbetet med nya EU-gemensamma regler för drönare fortsatt. Under hösten 2019 genomfördes också generalförsamlingen för den Internationella civila luftfartsorganisationen (Icao). Under 2019 ägde förhandlingar rum i syfte att

liberalisera Sveriges bilaterala luftfartsavtal med tredjeländer. Regeringen uppger vidare att man under 2019 fortsatte att bedriva arbetet med luftfartspolitiken inom ramen för de fokusområden och prioriteringar som beslutades i flygstrategin 2017. Arlandarådet har avvecklats och den färdplan för Arlanda flygplats som aviserades i flygstrategin hanteras fortfarande inom Regeringskansliet. Regeringskansliets interna arbete med en översyn av de svenska icke-statliga flygplatserna har fortsatt för att ligga till grund för att tydliggöra statens ansvar och roll som stödgivare till icke-statliga flygplatser. Arbetet har försenats och inriktningen är att översynen ska vara klar under 2020.

Ärendet bereds vidare. Punkten är enligt regeringen inte slutbehandlad.

Sjösäkerhet inom fritidsbåtlivet

I riksdagsskrivelse 2014/15:194 om sjöfartsfrågor finns ett tillkännagivande om att förarbevis och åldersgräns för framförande av vattenskoter bör införas.

Regeringen redovisar att den i januari 2016 remitterade ett förslag om obligatoriskt förarbevis för vattenskoter och att frågan därefter har analyserats inom Regeringskansliet. Under 2018 remitterades även en promemoria med förslag om en åldersgräns för att få framföra vattenskoter. I april 2019 beslutade regeringen en ändring i förordningen om användning av vattenskoter som innebär att en vattenskoter får framföras endast av den som har fyllt 15 år. Förordningsändringen trädde i kraft den 1 juni 2019.

Ärendet bereds vidare. Punkten är enligt regeringen inte slutbehandlad.

Lastbilars och bussars längd och vikt

Riksdagsskrivelse 2014/15:206 innehåller ett tillkännagivande som behandlar lastbilars längd och vikt. I tillkännagivandet framförs att det finns behov av att regeringen skyndsamt utarbetar erforderliga regeländringar så att lastbilar med en bruttovikt på upp till 74 ton tillåts trafikera de delar av det allmänna vägnätet som har tillräcklig bärlighet. Det finns enligt tillkännagivandet också behov av en generösare dispensgivning och fortsatt utredning när det gäller frågan om att tillåta fordonsekipage på upp till 30 meter.

Regeringen hänvisar till propositionen Godstrafikfrågor (prop. 2016/17:112) där det föreslås en ny bärighetsklass, BK4, som gör det möjligt med tyngre fordon och fordonskombinationer. Riksdagen har i enlighet med regeringens förslag fattat beslut om att det ska införas en ny bärighetsklass i lagen om vägtrafikdefinitioner. Regeringen beslutade i februari 2018 om ändringar i trafikförordningen och vägmärkesförordningen. Regeringen fattade i november 2017 beslut om ändringar i trafikförordningen för att möjliggöra färd med längre och tyngre fordon eller fordonståg under en provperiod. Ändringarna bedöms ge bättre förutsättningar för att utveckla nya tekniker och konstruktioner. Därutöver har regeringen uppdragit åt Trafikverket att analysera om och var längre lastbilar bör tillåtas på det svenska vägnätet. Uppdraget redovisades till Regeringskansliet i mars 2019. Trafikverkets redovisning har remitterats.

Ärendet bereds vidare. Punkten är enligt regeringen inte slutbehandlad.

Bromma flygplats

Riksdagsskrivelse 2015/16:226 innehåller ett tillkännagivande om att regeringen bör verka för en fortsatt utveckling av Bromma flygplats.

Regeringen framhåller att dess beslut om uppdrag till en statlig samordnare för Bromma flygplats ändrades i december 2015. Samordnarens uppdrag begränsades i och med ändringen till att pröva förutsättningarna för att utveckla flygkapaciteten och öka möjligheterna till bostadsbebyggelse i Stockholmsregionen, varpå övriga delar av uppdraget upphörde. I april 2016 redovisade den statliga samordnaren rapporten Mer flyg och bostäder. Rapporten har remissbehandlats och bereds för närvarande inom Regeringskansliet. Regeringen påpekar också att den i januari 2017 beslutade om en nationell flygstrategi. I maj 2017 beslutade regeringen även om att inrätta ett Arlandaråd för att långsiktigt utveckla Arlanda flygplats ur ett helhetsperspektiv som omfattar flygplatsen, luftrummet, anslutande transporter och infrastruktur på marken samt tillgången till andra flygplatser i Stockholmsregionen. Arlandarådet var ett rådgivande organ för utbyte av erfarenheter mellan regeringen och företrädare för myndigheter, statligt ägda bolag och den offentliga sektorn, näringslivet, intresseorganisationer, forskning och akademi m.fl. Arlandarådet avslutades i mars 2019.

Ärendet bereds vidare. Punkten är enligt regeringen inte slutbehandlad.

Regionala flygplatser

I riksdagsskrivelse 2016/17:101 finns ett tillkännagivande där regeringen uppmanas att värna de regionala flygplatserna i sin aviserade flygstrategi.

Regeringen framhåller att den i januari 2017 beslutade om en nationell flygstrategi där man bl.a. understryker betydelsen av de regionala icke-statliga flygplatserna i transportsystemet för att uppnå en god tillgänglighet i hela landet. I budgetpropositionen för 2018 (prop. 2017/18:1 utg.omr. 22) angav regeringen att tillkännagivandet i och med detta var slutbehandlat. Trafikutskottet motsatte sig regeringens bedömning, varpå riksdagen i riksdagsskrivelse 2017/18:104 återigen riktade ett tillkännagivande till regeringen om behovet av en nationell flygstrategi som värnar de regionala flygplatserna.

Regeringen uppmärksammar att EU-kommissionen i maj 2017 antog reviderade regler för stöd till flygplatser. De nya reglerna är i linje med det förslag som Sverige har lämnat till kommissionen och innebär bl.a. att driftsstöd kan ges till flygplatser med färre än 200 000 resenärer årligen. Enligt regeringen ska de nya reglerna genomföras i Sverige för att på så sätt skapa ökad förutsägbarhet och stabilitet när det gäller möjligheterna till offentligt ekonomiskt stöd till små regionala flygplatser. Regeringen hänvisar även till det pågående arbetet inom Regeringskansliet med en översyn av de svenska icke-statliga flygplatserna som ska tydliggöra statens ansvar och roll som stödgivare till icke-statliga flygplatser. Regeringen uppger att arbetet har försenats, och inriktningen är att översynen ska vara klar under 2020.

Ärendet bereds vidare. Punkten är enligt regeringen inte slutbehandlad.

En strategi för luftfarten och drönare

I riksdagsskrivelse 2016/17:185 finns två tillkännagivanden som rör luftfartsfrågor. Se ovanstående redovisning av tillkännagivandet om en strategi för luftfarten (rskr. 2014/15:144) för en närmare redogörelse av regeringens arbete med tillkännagivandet. I det andra tillkännagivandet uppmanar riksdagen regeringen att ta fram en nationell strategi och moderniserad lagstiftning för drönare som både bejakar möjligheterna till ny teknik och värnar flygsäkerheten.

Regeringen redovisar att Transportstyrelsen i december 2017 beslutade om nya föreskrifter om obemannade luftfartyg. Ändringarna har enligt regeringen bl.a. motiverats av ett ökat behov av att främja teknikutveckling. Andra bakomliggande orsaker är ett behov av att hantera ökade risker med allt fler obemannade luftfartyg och en tydligare synkronisering med regeringens målsättning och strategier så att Sverige kan upprätthålla sin position som en stark och innovativ flygindustrination. Regeringen hänvisar även till att nya EU-gemensamma regler för drönare har inrättats i och med att EU-förordningen om fastställande av gemensamma bestämmelser på det civila luftfartsområdet och inrättande av Europeiska unionens byrå för luftfartssäkerhet trädde i kraft i september 2018. Inom ramen för förordningen beslutades en genomförandeakt och en delegerad akt med mer detaljerade EU-regler för drönare under våren 2019. Nationella bestämmelser som kompletterar de två EU-rättsakterna är enligt regeringen under beredning. Härutöver uppdrog regeringen i juni 2018 åt Transportstyrelsen att ta fram underlag om obemannade luftfartyg. Uppdraget redovisades i juni 2019. I rapporten pekar Transportstyrelsen bl.a. på vikten av fortsatt arbete med frågor om luftfartsskydd, lufttrum, antikollisionssystem och flygning utom synhåll. Rapporten bereds inom Regeringskansliet.

Ärendet bereds vidare. Punkterna är enligt regeringen inte slutbehandlade.

Villkoren inom åkerinäringen

I riksdagsskrivelse 2016/17:219 finns ett tillkännagivande om villkoren inom åkerinäringen, där riksdagen framför att det behövs en utredning för att skyndsamt stärka den svenska åkerinäringens konkurrenskraft.

Regeringen framhåller att den 2018 beslutade om två propositioner med relevans för tillkännagivandet. I propositionen Beställaransvar för ordning och reda på vägarna (prop. 2017/18:209) föreslog regeringen ändringar i de straffrättsliga reglerna om beställaransvar i yrkestrafiklagen och taxitrafiklagen. Förslagen innebär att beställaransvaret skärps. I propositionen Förlängd klampning (prop. 2017/18:198) föreslog regeringen att tidsgränsen för åtgärder bör förlängas från 24 till 36 timmar. Riksdagen beslutade i enlighet med regeringens förslag (bet. 2017/18:TU14, rskr. 2017/18:314). Regeringen hänvisar även till det pågående arbetet inom EU med det s.k. mobilitetspaketet, som bl.a. innebär ändringar av bestämmelserna om kör- och vilotider, färdskrivare och cabotage. Inom ramen för paketet behandlas också ett förslag om specialutformade regler för utstationering av yrkesförare inom

vägtransportområdet. En preliminär överenskommelse mellan Europaparlamentet och rådet nåddes i december 2019. Den omfattar bl.a. tillträdet till godstransportmarknaden, inklusive reglerna om cabotage, samt bestämmelserna om kör- och vilotider och färdskrivare. Överenskommelsen innehåller även specialutformade regler för utstationering av yrkesförare inom vägtransportområdet. Rättsakterna beräknas antas av Europaparlamentet och rådet under det första halvåret 2020. Vidare informeras om att regeringen i augusti 2019 beslutade att ge en utredare i uppdrag att se över hur kontrollverksamheten av yrkestrafik på väg bedrivs och lämna förslag på förbättrande åtgärder, inklusive organisatoriska åtgärder, för att flera ska följa reglerna på området.

Ärendet bereds vidare. Punkten är enligt regeringen inte slutbehandlad.

Luftfart

Riksdagsskrivelse 2016/17:220 innehåller ett tillkännagivande om att regeringen bör främja användningen av biodrivmedel i luftfarten genom lämpliga styrmedel och åtgärder, som t.ex. att undersöka möjligheten att differentiera start- och landningsavgifter baserat på bränsle.

Regeringen framhåller att det efter regeringens förslag i budgetpropositionen för 2018 (prop. 2017/18:1 utg.omr. 24) görs en satsning på forskning om och utveckling av biobränsle för flyg. Anslaget till näringslivsutveckling utökades med ytterligare 20 miljoner kronor för 2018, 30 miljoner kronor för 2019 och 50 miljoner kronor för 2020 för att stödja utvecklingen av biobränsle till flyg. Regeringen anger också att en särskild utredare utsågs i februari 2018 med uppdraget att analysera hur flygets användning av hållbara biobränslen med hög klimatprestanda kan främjas för att bidra till övergången till ett fossilfritt energisystem och minskad klimatpåverkan. Utredaren överlämnade i mars 2019 betänkandet Biojet för flyget (SOU 2019:11). Betänkandet har remissbehandlats, och i augusti 2019 uppdrog regeringen åt Transportstyrelsen att analysera möjligheterna till en differentiering av start- och landningsavgifter mellan olika flighter och olika flygplanstyper utifrån deras miljöprestanda, inklusive klimatpåverkan och användning av biojetbränsle. Uppdraget ska redovisas i mars 2020.

Ärendet bereds vidare. Punkten är enligt regeringen inte slutbehandlad.

Långa lastbilar

Vad gäller väg- och fordonsfrågor finns ett tillkännagivande i riksdagsskrivelse 2016/17:238, där riksdagen uppmanar regeringen att skyndsamt se över hur längre fordonståg i högre utsträckning kan tillåtas på det svenska vägnätet.

Regeringen redovisar att den i november 2017 fattade beslut om ändringar i trafikförordningen för att möjliggöra färd med längre och tyngre fordonståg under en provperiod. Ändringarna kommer enligt regeringen att ge bättre förutsättningar för att utveckla nya tekniker och konstruktioner. Därutöver anger regeringen att den har uppdragit åt Trafikverket att analysera om och var

längre lastbilar bör tillåtas på det svenska vägnätet. Uppdraget redovisades i mars 2019, och Trafikverkets redovisning har remitterats.

Ärendet bereds vidare. Punkten är enligt regeringen inte slutbehandlad.

En strategi för luftfarten och regionala flygplatser

Riksdagsskrivelse 2017/18:104 innehåller två tillkännagivanden om luftfartsfrågor. Se ovanstående redovisning av tillkännagivandena om en strategi för luftfarten och regionala flygplatser (rskr. 2014/15:144 och rskr. 2016/17:101) för en närmare redogörelse av regeringens arbete med tillkännagivandena.

Ett gemensamt europeiskt luftrum

I riksdagsskrivelse 2017/18:198 finns ett tillkännagivande om att regeringen bör prioritera arbetet med EU-initiativet till ett gemensamt europeiskt luftrum (Single European Sky, SES) för ett effektivare och miljömässigt bättre nyttjande av det europeiska luftrummet.

Regeringen redovisar att det i regeringens flygstrategi från 2017 anges att Sverige ska fortsätta att vara ledande i att utveckla effektiviseringen av luftrummet i samverkan med andra länder. Enligt regeringen är ett fullt genomförande av SES en viktig åtgärd för att förbättra kapaciteten och effektiviteten i flygtrafiktjänsten och även möjliggöra kortare och mer energieffektiva rutter. I jämförelse med andra EU-medlemsstater konstaterar regeringen att Sverige i dag i hög grad uppnår de mål som är överenskomna på EU-nivå. Regeringen redovisar också att det under 2018 och 2019 pågick ett arbete med en s.k. prestationsplan för det svenska luftrummet för perioden 2020–2024. Transportstyrelsen leder arbetet, och andra berörda myndigheter samt luftrumsanvändarna har insyn i arbetet. Det svenska förslaget till prestationsplan lämnades till EU-kommissionen i oktober 2019.

Ärendet bereds vidare. Punkten är enligt regeringen inte slutbehandlad.

Självkörande fordon

I riksdagsskrivelse 2017/18:324 finns ett tillkännagivande om att regeringen skyndsamt bör utarbeta en strategi för självkörande fordon.

Regeringen anger att man i november 2015 beslutade att ge en utredare i uppdrag att analysera vilka regelförändringar som behövs för en introduktion av förarstödjande teknik och helt eller delvis självkörande fordon på väg. I mars 2018 överlämnade utredaren slutbetänkandet Vägen till självkörande fordon – introduktion (SOU 2018:16). Betänkandet har remissbehandlats. När det gäller de strategiska övervägandena om införandet av automatiserad körning redovisar regeringen att det pågår internationella processer. Bland annat antog EU-kommissionen i maj 2018 en strategi för automatiserad och uppkopplad rörlighet. Regeringen beslutade i augusti 2018 att inrätta en kommitté för samordnad och accelererad policyutveckling kopplad till den fjärde industriella revolutionens teknologier. Kommitténs uppdrag är att identifiera och påskynda policyutveckling kopplad till den fjärde industriella revolutionens teknologier inom inledningsvis tillämpningsområdena precisionsmedicin, uppkopplad industri samt uppkopplade och automatiserade

fordon, farkoster och system. Detta arbete inbegriper automatiserad körning på väg men också automatiseringen inom hela transportområdet. Kommittén ska slutredovisa sitt uppdrag senast den 31 december 2021.

Ärendet bereds vidare. Punkten är enligt regeringen inte slutbehandlad.

Fördjupad översyn av förarutbildningen

I riksdagsskrivelse 2018/19:165 finns ett tillkännagivande om dels behovet av en generell översyn av förarutbildningen, dels att antalet tillstånd som en handledare kan ha bör begränsas till tio stycken och att möjligheten att införa tillståndsplikt för innehav av fordon med dubbelkommando bör ses över.

Regeringen redovisar att Trafikverket och Transportstyrelsen har genomfört en översyn av förarutbildningen och att de i januari 2019 överlämnade en rapport med förslag om ett nytt förarutbildningssystem för personbil. Statens väg- och transportforskningsinstitut (VTI) utvärderade dessutom under 2018 begränsningen för handledare att handleda fler än 15 elever under en femårsperiod. VTI:s utvärdering visar att begränsningen troligen inte har haft avsedd effekt, utan snarare lett till att osynliggöra problemen, eftersom den som utför illegal verksamhet inte längre ansöker om handledartillstånd. Regeringen uppdrog i september 2019 åt Transportstyrelsen att föreslå åtgärder mot fusk vid förarprov och illegal utbildningsverksamhet. I uppdraget ingår att överväga ytterligare begränsning av antalet handledartillstånd som en person kan ha samt införande av begränsningen att endast Trafikverkets eller godkänd trafikskolas fordon får användas vid prov. Uppdraget ska redovisas senast i maj 2020.

Ärendet bereds vidare. Punkten är enligt regeringen inte slutbehandlad.

Regional samverkan

I riksdagsskrivelse 2018/19:176 finns ett tillkännagivande om att regeringen bör verka för ökad samverkan vid lokala, regionala och statliga infrastrukturinvesteringar.

Regeringen redovisar att man i juni 2017 uppdrog åt Trafikverket att kartlägga hur verkets och kommunernas samarbete ser ut vad gäller Trafikverkets roll i samhällsplaneringen och kopplingen till de kommunala planeringsprocesserna enligt plan- och bygglagen, med ett särskilt fokus på kopplingen mellan planeringen av infrastrukturprojekt och bostadsbyggande. I redovisningen av uppdraget identifierade Trafikverket ett antal förbättringsförslag, vilka verket arbetar vidare med. I propositionen En samlad politik för klimatet – klimatpolitisk handlingsplan (prop. 2019/20:65) redogör regeringen för sin bedömning att samordningen i den fysiska planeringen mellan lokal, regional och nationell nivå bör förbättras och att en förutsättning är att det finns en samsyn mellan de olika nivåerna om de övergripande målsättningarna med planeringen samt att roller och ansvar är väl definierade. I propositionen aviserar regeringen vidare att frågan om en mer samordnad bebyggelse-, trafik- och transportinfrastrukturplanering ska analyseras vidare.

Ärendet bereds vidare. Punkten är enligt regeringen inte slutbehandlad.

Inlandssjöfart och kustsjöfart

I riksdagsskrivelse 2018/19:258 finns ett tillkännagivande om att regeringen bör fortsätta att prioritera arbetet med att främja vattenvägarna samt underlätta för mer pråmtrafik för att öka andelen hållbara transporter.

Inom ramen för ett regeringsuppdrag överlämnade Trafikverket i maj 2019 rapporten Handlingsplan för inrikes sjöfart och närsjöfart, 62 åtgärder för ökad inrikes sjöfart och närsjöfart 2019. Femton av förslagen rör inlandssjöfart. Regeringen uppger att Transportstyrelsen, Trafikverket och Sjöfartsverket arbetar med att genomföra förslagen. I budgetpropositionen för 2020 (prop. 2019/20:1 utg.omr. 22) föreslog regeringen en förlängd satsning på en s.k. ekobonus i syfte att stimulera överflyttning av godstransporter från väg till sjöfart om 50 miljoner kronor i tre år 2020–2022. Riksdagen har beslutat att avsätta medel för 2020 (bet. 2019/20:TU1, rskr. 2019/20:111).

Ärendet bereds vidare. Punkten är enligt regeringen inte slutbehandlad.

Mätarställningen på bilar

I riksdagsskrivelse 2018/19:259 finns ett tillkännagivande om att regeringen skyndsamt bör vidta lämpliga åtgärder dels för att kriminalisera sådan manipulation av vägmätare som sker i syfte att sänka eller felaktigt ange uppgiften om fordonets kilometerställning, dels för att fordonets vägmätare ska kontrolleras mot föregående inrapporterade vägmätarställning vid besiktning och att informationen om tidigare mätarställningar ska redovisas i besiktningsprotokollet.

Regeringen uppger att frågan hanteras av Transportstyrelsen på föreskriftsnivå. Transportstyrelsen bereder för närvarande frågan.

Ärendet bereds vidare. Punkten är enligt regeringen inte slutbehandlad.

Riksrevisionens rapport om fyrstegsprincipen

I riksdagsskrivelse 2018/19:277 finns ett tillkännagivande om tillämpningen av fyrstegsprincipen.

Regeringen redovisar att Trafikverket har påbörjat ett omfattande utvecklingsarbete vad gäller arbetssätt och systemstöd kring trafikslagsövergripande åtgärdsvalsstudier i enlighet med fyrstegsprincipen i linje med Riksrevisionens rekommendationer i granskningsrapporten Fyrstegsprincipen inom planeringen av transportinfrastruktur – tillämpas den på avsett sätt? (RiR 2018:30). Regeringen kommer att följa detta arbete och vid behov återkomma med ytterligare tydliggöranden i samband med kommande planeringsuppdrag till Trafikverket. Därutöver har regeringen i propositionen En samlad politik för klimatet – klimatpolitisk handlingsplan (prop. 2019/20:65) aviserat att den avser att i större utsträckning prioritera kostnadseffektiva åtgärder som påverkar transportefterfrågan och val av transportsätt (steg 1) samt åtgärder som medför ett mer effektivt nyttjande av den befintliga infrastrukturen (steg 2). När det gäller utveckling av de samhällsekonomiska kalkylmodellerna har Trafikverket enligt sin instruktion ansvar för att utveckla, förvalta och tillämpa

metoder och modeller för samhällsekonomiska analyser inom transportområdet. Trafikanalys ska enligt sin instruktion kontinuerligt följa Trafikverkets arbete med att utveckla modeller för samhällsekonomiska analyser och följa den internationella modellutvecklingen på området. Regeringen avser att ta del av Trafikanalys redovisning och vid behov återkomma med kompletterande regeringsuppdrag inom området.

Ärendet bereds vidare. Punkten är enligt regeringen inte slutbehandlad.

Instansordning vid överklagan

I riksdagsskrivelse 2019/20:74 finns ett tillkännagivande som handlar om tillstånd att använda radiosändare. Tillkännagivandet innebär att regeringen skyndsamt bör se över möjligheten för Säkerhetspolisen och Försvarsmakten att överklaga beviljande eller återkallande av tillstånd till regeringen när det är motiverat utifrån Sveriges säkerhet.

Ärendet bereds. Punkten är enligt regeringen inte slutbehandlad.

Övriga ärendetyper

Regeringen redovisar även beredningsläget för andra skrivelser där riksdagen har meddelat regeringen sina beslut.

Av de slutbehandlade skrivelserna handlar åtta om att regeringen har utfärdat de lagar som riksdagen har antagit eller beslutat om förordningar till följd av riksdagens beslut. En av de ännu inte slutbehandlade skrivelserna handlar om riksdagens godkännande av vad regeringen föreslog om krav på förarbevis för att få framföra vissa fritidsbåtar (rskr. 2005/06:308).

Vidare redovisar regeringen att riksdagsskrivelse 2019/20:111 om utgiftsområde 22 Kommunikationer är slutbehandlad i och med att regeringen har fattat beslut om regleringsbrev.

Utskottets ställningstagande

Utskottet har tagit del av regeringens redogörelse i skrivelse 2019/20:75 i de delar som berör utskottets beredningsområde. Sammanfattningsvis menar utskottet att regeringens redogörelse i allt väsentligt verkar ge en formellt korrekt och rättvisande bild av hur riksdagens skrivelser inom trafikutskottets beredningsområde har behandlats. I årets skrivelse redovisar regeringen beredningsläget för 40 riksdagsskrivelser inom utskottets beredningsområde, varav 17 har slutbehandlats under det gångna året och 23 bereds vidare. Dessa skrivelser innehåller sammanlagt 32 tillkännagivanden, varav 8 redovisas vara slutbehandlade och 24 bereds vidare.

Av de 32 tillkännagivandena inom trafikutskottets beredningsområde som redovisas i årets skrivelse från regeringen anges åtta vara slutbehandlade. Sex av dessa redovisades i budgetpropositionen för 2020 och två av dem i regeringens klimatpolitiska handlingsplan.

I budgetpropositionen för 2020 (prop. 2019/20:1 utg.omr. 22) redovisade regeringen att följande tillkännagivanden är slutbehandlade:

- 2013/14:217 och 218: Säkra uppställningsplatser
- 2013/14:374: Åtgärder inom sjöfarten
- 2013/14:375: Redovisningscentraler för taxi
- 2014/15:24: Beställaransvar
- 2014/15:123: Trafikregler för cykling.

Utskottet redovisar sitt ställningstagande till regeringens redovisning i betänkandet 2019/20:TU1.

I propositionen En samlad politik för klimatet – klimatpolitisk handlingsplan (prop. 2019/20:65) redovisar regeringen att följande tillkännagivanden är slutbehandlade:

- 2013/14:168: It och miljö
- 2017/18:263: Ett fossiloberoende transportsystem.

Utskottet har inget att invända mot regeringens bedömning av de redovisade slutbehandlade tillkännagivandena.

Av de 32 tillkännagivandena inom trafikutskottets beredningsområde anges 24 vara under fortsatt beredning. Av dessa hör 14 till äldre riksmöten (t.o.m. 2016/17) och 10 till nyare riksmöten (fr.o.m. 2017/18). När det gäller handläggningstiden för ett tillkännagivande kan utskottet konstatera att det finns ett antal tillkännagivanden som har beretts under lång tid. Utskottet vill framföra att det är medvetet om att handläggningstiden rimligtvis beror på tillkännagivandets innehåll men vill liksom tidigare år påminna om att det är av stor vikt att regeringen behandlar riksdagens tillkännagivanden med den skyndsamhet som krävs.

Utskottet kan liksom tidigare år konstatera att regeringen lämnar utförliga redogörelser för sin behandling av riksdagens tillkännagivanden, vilket är positivt. Utskottet noterar att redogörelserna främst innehåller information om vidtagna åtgärder. När det gäller den fortsatta beredningen redogör regeringen för planerade åtgärder i ett antal ärenden och anger i vissa fall när eller efter vilka planerade åtgärder som ett tillkännagivande kan tänkas vara slutbehandlat. Utskottet vill liksom förra året lyfta fram vikten av att regeringen i möjligaste mån redovisar planerade åtgärder och när ett tillkännagivande kan antas vara slutbehandlat. Utskottet välkomnar att regeringen redogör för vidtagna åtgärder för samtliga eventuella delmoment när det gäller de tillkännagivanden som är mer omfattande och innehåller olika delmoment.

Slutligen vill utskottet åter peka på att det ställer sig positivt till den praxis som har vuxit fram och som innebär att regeringen har möjlighet att redovisa sin behandling av tillkännagivanden i budgetpropositionen eller i en annan proposition eller skrivelse före skrivelse 75. Denna praxis innebär att riksdagen ges möjlighet att i ett tidigare skede lämna eventuella synpunkter på regeringens hantering av riksdagens tillkännagivanden. Utskottet kan liksom förra året även konstatera att regeringen har beaktat klargöranden från tidigare år om att tillkännagivanden inte bör redovisas i propositioner och skrivelser som behandlar en sakfråga som inte är direkt knuten till tillkännagivandet.

Stockholm den 4 juni 2020

På trafikutskottets vägnar

Magnus Jacobsson

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Magnus Jacobsson (KD), Helena Gellerman (L), Helena Antoni (M), Mikael Larsson (C), Jessica Thunander (V), Karin Enström (M), Lotta Finstorp (M), Hans Wallmark (M), Helene Hellmark Knutsson (S), Ida Karkiainen (S), Isak From (S), Joakim Sandell (S), Olle Thorell (S), Angelika Bengtsson (SD), Ebba Hermansson (SD), Fredrik Lindahl (SD) och Janine Alm Ericson (MP).

BILAGA 12

Näringsutskottets yttrande 2019/20:NU7y

Riksdagens skrivelser till regeringen –
åtgärder under 2019

Till konstitutionsutskottet

Konstitutionsutskottet beslutade den 12 mars 2020 att ge övriga utskott möjlighet att yttra sig över regeringens skrivelse 2019/20:75 Riksdagens skrivelser till regeringen – åtgärder under 2019 samt eventuella följdmotioner i de delar som berör respektive utskotts beredningsområde. I skrivelsen lämnar regeringen en redovisning av vilka åtgärder den har vidtagit med anledning av de riksdagsskrivelser som överlämnats till regeringen. Inga motioner har väckts med anledning av skrivelsen. Näringsutskottet har gått igenom behandlingen av de riksdagsskrivelser som riktats till regeringen med anledning av ärenden där utskottet haft beredningsansvar. Utskottet anser att regeringens redovisning ger en rättvisande bild av hur riksdagens skrivelser har behandlats och delar regeringens bedömningar när det gäller de tillkännagivanden som berör utskottet.

I yttrandet finns två avvikande meningar (M, SD, KD).

Utskottets överväganden

Riksdagens skrivelser till regeringen – åtgärder under 2019

Skrivelsen

I skrivelsen Riksdagens skrivelse till regeringen – åtgärder under 2019 (skr. 2019/20:75) lämnar regeringen en redovisning av vilka åtgärder regeringen har vidtagit med anledning av de riksdagsskrivelser som överlämnats till regeringen. Redovisningen omfattar huvudsakligen åtgärder under tiden 1 januari–31 december 2019. Dessutom lämnar regeringen vissa uppgifter om antalet gällande författningar.

Inom näringsutskottets beredningsområde redovisas totalt 34 riksdagsskrivelser i skrivelsen, varav 18 anges som slutbehandlade och resterande 16 som inte slutbehandlade. 17 av de 34 riksdagsskrivelserna innehåller totalt 18 tillkännagivanden, varav åtta anges som slutbehandlade. De sistnämnda tillkännagivandena är följande:

- Lokalisering och organisering av statliga myndigheter (bet. 2015/16:NU17, rskr. 2015/16:201 punkt 2)
- Främjande av livsmedelsexport (bet. 2017/18:NU11, rskr. 2017/18:197 punkt 8)
- En tydlig tidsgräns för myndigheters handläggningstider (bet. 2016/17:NU12, rskr. 2016/17:192 punkt 8)
- Effektivvärderingar (bet. 2017/18:NU12, rskr. 2017/18:238 punkt 2)
- Tydliga tidsgränser för handläggningstider (bet. 2017/18:NU12, rskr. 2017/18:238 punkt 12)
- Politik för svensk industri (bet. 2017/18:NU16, rskr. 2017/18:322 punkt 1)
- Avvecklingen av kopparnätet (bet. 2017/18:NU19, rskr. 2017/18:360 punkt 8)
- Uppföljning och utvärdering av exportfrämjande åtgärder (bet. 2019/20:NU5, rskr. 2019/20:22 punkt 2).

När det gäller tillkännagivandet om effektivvärderingar anför regeringen i skrivelsen följande:

Riksdagen har ställt sig bakom det som utskottet anför om oberoende effektivvärderingar av statligt stöd till innovation och företagande och tillkännagett detta för regeringen (bet. 2017/18:NU12 s. 29) och därmed bifallit motion 2017/18:3405 yrkande 16 i denna del och 2017/18:3412 yrkande 6. Regeringen uppdrog sommaren 2017 åt Myndigheten för tillväxtpolitiska utvärderingar och analyser (Tillväxtanalys) att lämna förslag på hur tillämpningen av metoder och modeller för utvärdering av offentliga insatser för innovation och företagande kan utvecklas så att bl.a. spridningseffekter täcks in bättre. Tillväxtanalys redovisade uppdraget i juni 2018. Redovisningen belyser bl.a. frågan om utvärderingarnas syfte. Det framgår att utvärderingar kan ha olika syften. De kan exempelvis

genomföras för att utkräva ansvar men också för att öka lärandet. Regeringen anförde i budgetpropositionen för 2020 (prop. 2019/20:1 utg.omr. 24 avsnitt 3.5.1) bl.a. följande. Regeringen delar riksdagens syn på att oberoende effektutvärderingar är av stor vikt, framför allt när det gäller större insatser. Regeringen anser dock att utvärderingar i syfte att öka lärandet hos den genomförande myndigheten också är betydelsefulla. Regeringen anser därmed att utvärderingar kan göras även av de utförande myndigheterna, där det särskilt lämpar sig för utvärderingens syfte och ambition. Regeringen avser att fortsatt arbeta för att förbättra förutsättningarna för utvärderingar och att återkomma till riksdagen med mer information om detta. Därmed ansåg regeringen att tillkännagivandet var slutbehandlat. Punkten är slutbehandlad.

I skrivelsen anför regeringen följande om de båda tillkännagivandena om myndigheters handläggningstider (bet. 2016/17:NU12, rskr. 2016/17:192 punkt 8 och bet. 2017/18:NU12, rskr. 2017/18:238 punkt 12):

Riksdagen har tillkännagett för regeringen att den ställer sig bakom det som utskottet anför om tydliga tidsgränser för myndighetens handläggningstider. Tydliga tidsgränser för handläggningstider tas även upp i ett tillkännagivande från riksmötet 2017/18 (rskr. 2017/18:238, punkt 12, N 29).

Regeringen uppdrog 2017 åt Tillväxtverket att ta fram ett kunskapsunderlag som visar hur myndigheternas handläggningsprocesser påverkar företagens konkurrenskraft och utveckling samt ge förslag på vilka åtgärder och metoder som är effektiva och ändamålsenliga för att korta handläggningstiderna. Uppdraget redovisades i februari 2018. Därefter uppdrog regeringen åt Tillväxtverket att lämna förslag om kortare handläggningsprocesser för företag i besöksnäringen. I uppdraget ingick att Tillväxtverket skulle redovisa exempel på områden där maxtid och tidsgräns kan få särskilt stor effekt för företagen. Myndigheten skulle också redovisa skäl både för och emot maxtider och tidsgränser. Uppdraget redovisades i februari 2019. Tillväxtverket fann att det kan finnas skäl för införande av lagstadgade maxtider för handläggning på områden med långa handläggningstider. Samtidigt pekade myndigheten på risker som kan finnas med lagstadgade och frivilliga maxtider. Myndigheten ansåg att de negativa effekterna av att införa tidsgränser som generell metod för att korta handläggningstider väger över de positiva effekterna och föreslog därför andra åtgärder.

Regeringen anförde bl.a. följande i budgetpropositionen för 2020 (prop. 2019/20:1 utg.omr. 24 avsnitt 3.5.4). Tillväxtverkets bedömning kan antas gälla för handläggningstider generellt och inte bara inom besöksnäringen. Härutöver kan nämnas att det i förvaltningslagen (2017:900) finns en bestämmelse om att en myndighet som bedömer att avgörandet i ett ärende som har inletts av en enskild part kommer att bli väsentligt försenat, ska underrätta parten om detta och då också redovisa anledningen till förseningen. Av lagen framgår också att om ett ärende som har inletts av en enskild part inte har avgjorts i första instans senast inom sex månader, får parten skriftligen begära att myndigheten ska avgöra ärendet. Därefter har myndigheten fyra veckor på sig att avgöra ärendet eller i ett särskilt beslut avslå begäran. Ett sådant särskilt beslut får överklagas till domstol eller behörig förvaltningsmyndighet. Regeringen avser fortsatt att följa upp aktuella myndigheternas arbete med att förkorta handläggningstider och utesluter inte ytterligare åtgärder. Därmed konstaterade regeringen att de båda tillkännagivandena om handläggnings-tider är slutbehandlade. Punkten är slutbehandlad.

När det gäller tillkännagivandet om en politik för svensk industri lämnar regeringen följande redogörelse i skrivelsen:

Riksdagen har ställt sig bakom det utskottet anför om att regeringen bör utforma politiken så att den tillhandahåller grundläggande och nödvändiga förutsättningar för att svensk industri ska kunna växa och nå sin fulla potential (bet. 2017/18:NU16 s. 8) och därmed bifallit motion 2017/18:4109.

Regeringen anförde i budgetpropositionen för 2020 (prop. 2019/20:1 utg.omr. 24 avsnitt 3.5.2) att regeringen anser att den samlade politik som förs inom näringspolitiken samt inom andra processer som regeringen har initierat, t.ex. energijöverenskommelsen, exportstrategin, den långsiktiga infrastrukturplaneringen, livsmedelsstrategin, den nationella strategin för hållbar regional tillväxt och attraktionskraft 2015–2020 svarar mot tillkännagivandet. Vidare anförde regeringen att Sverige ska gå före på klimat- och miljöområdet och bli världens första fossilfria välfärdsland samt att Sverige senast 2045 inte ska ha några nettoutsläpp av växthusgaser till atmosfären. Därmed ansåg regeringen att riksdagens tillkännagivande var slutbehandlat. Punkten är slutbehandlad.

Vissa kompletterande uppgifter

När det gäller de tillkännagivanden som i skrivelsen anges som slutbehandlade hänvisar regeringen i sju av åtta fall (undantaget är tillkännagivandet om uppföljning och utvärdering av exportfrämjande åtgärder, bet. 2019/20:NU5, rskr. 2019/20:22 punkt 2) till vad som anfördes i budgetpropositionen för 2020 (prop. 2019/20:1 utg.omr. 2, 22, 23 och 24). I samband med beredningen av budgetpropositionen hösten 2019 anförde företrädare i utskottet för Moderaterna, Sverigedemokraterna och Kristdemokraterna inom ramen för sina respektive särskilda yttranden i betänkande Utgiftsområde 24 Näringsliv (bet. 2019/20:NU1) att de inte delar regeringens bedömning att tillkännagivandena om effektutvärderingar (bet. 2017/18:NU12, rskr. 2017/18:238 punkt 2) och tidsgränser för handläggningstider hos myndigheter (bet. 2016/17:NU12, rskr. 2016/17:192 punkt 8 och bet. 2017/18:NU12, rskr. 2017/18:238 punkt 12) är slutbehandlade. De anförde även att de avsåg att återkomma i samband med riksdagsbehandlingen av regeringens skrivelse 2019/20:75 om deras bedömning kvarstod. Detta framförde företrädarna i utskottet för Sverigedemokraterna även när det gäller tillkännagivandet om en politik för svensk industri (bet. 2017/18:NU16, rskr. 2017/18:322 punkt 1).

Utskottets ställningstagande

Inledning

Utskottets ställningstagande redovisas under följande rubriker:

- Tillkännagivandena om effektutvärderingar och myndigheters handläggningstider
- Tillkännagivandet om en politik för svensk industri
- Övrigt om riksdagens skrivelser till regeringen.

Tillkännagivandena om effektutvärderingar och myndigheters handläggningstider

Efter en granskning av den redogörelse som regeringen lämnat i skrivelse 2019/20:75 av hur regeringen hanterat riksdagens skrivelser inom utskottets beredningsområde vill utskottet framhålla att den ger en rättvisande bild av hur skrivelserna har behandlats. När det närmare gäller tillkännagivandet om effektutvärderingar (bet. 2017/18:NU12, rskr. 2017/18:238 punkt 2) och de båda tillkännagivandena om myndigheters handläggningstider (bet. 2016/17:NU12, rskr. 2016/17:192 punkt 8 och bet 2017/18:NU12, rskr. 2017/18:238 punkt 12) hänvisar regeringen i skrivelsen bl.a. till de redovisningar och bedömningar som lämnades i budgetpropositionen för 2020 (prop. 2019/20:1 utg.omr. 24). Där redogjorde regeringen för de åtgärder som vidtagits med anledning av tillkännagivandena och angav att tillkännagivandena är slutbehandlade. Liksom utskottet anförde hösten 2019 i betänkandet Utgiftsområde 24 Näringsliv (bet. 2019/20:NU1) har utskottet ingen annan uppfattning än regeringen och vidhåller att tillkännagivandena kan anses vara slutbehandlade.

Tillkännagivandet om en politik för svensk industri

Våren 2018 riktade riksdagen ett tillkännagivande till regeringen om att regeringen bör utforma en politik så att den tillhandahåller grundläggande och nödvändiga förutsättningar för att svensk industri ska kunna växa och nå sin fulla potential (bet. 2017/18:NU16, rskr. 2017/18:322 punkt 1). I skrivelsen redogör regeringen för vad den anförde med anledning av tillkännagivandet i budgetpropositionen för 2020 (prop. 2019/20:1 utg.omr. 24). Där framförde regeringen bl.a. att den samlade politik som förs inom näringspolitiken och inom andra processer svarar mot det som efterfrågades i riksdagens tillkännagivande och att tillkännagivandet därmed är slutbehandlat. Utskottet har ingen annan uppfattning och delar denna bedömning.

Övrigt om riksdagens skrivelser till regeringen

Som framgår av det föregående finns det åsiktsskillnader mellan företrädarna för olika partier i utskottet när det gäller huruvida vissa tillkännagivanden inom näringspolitikens område kan anses vara slutbehandlade. I fråga om övriga tillkännagivanden som i skrivelsen anges som slutbehandlade instämmer utskottet i regeringens bedömning.

Vidare noterar utskottet att regeringen i skrivelsen anger att riksdagsskrivelsen om Utgiftsområde 21 Energi från riksmötet 2018/19 (rskr. 2018/19:101) nu är slutbehandlad. Denna bedömning gjorde regeringen även under föregående riksmöte i skrivelse 2018/19:75, vilken inte delades av utskottet. I sitt yttrande till konstitutionsutskottet (yttr. 2018/19:NU3y) anförde utskottet att regeringen inte redovisat vilken åtgärd som vidtagits med anledning av utskottets ställningstagande i betänkande 2018/19:NU3 om en minskning av subventionsgraden för stöd till solceller. Utskottet noterade dock

regeringsbeslutet om en revidering av förordningen (2009:689) om statligt stöd till solceller den 4 april 2019, vilket var tre veckor efter att regeringens redovisning av åtgärder med anledning av riksdagens skrivelser presenterats i skrivelse 2018/19:75. Därmed ansåg utskottet att regeringen inte borde ha redovisat riksdagsskrivelsen som slutbehandlad med utgångspunkt i det som regeringen anförde i skrivelse 2018/19:75. De åtgärder som regeringen vidtagit för att riksdagsskrivelsen nu ska kunna anses som slutbehandlad redovisades i budgetpropositionen för 2020 (prop. 2019/20:1 utg.omr. 21) och utskottet hade i betänkandet Utgiftsområde 21 Energi (bet. 2019/20:NU3) ingen annan uppfattning än att riksdagsskrivelsen därmed kunde anses som slutbehandlad. Utskottet anförde dock att regeringen inte borde ha redovisat den aktuella riksdagsskrivelsen som slutbehandlad med utgångspunkt i det som regeringen redovisade i skrivelse 2018/19:75. Utskottet vidhåller denna uppfattning.

Avslutningsvis vill utskottet påminna om betydelsen av att regeringen behandlar riksdagens skrivelser med den skyndsamhet som krävs och gör ansträngningar för att undvika onödig tidsåtgång när det gäller att behandla riksdagens tillkännagivanden. Utskottet noterar att det nu äldsta, ännu inte slutbehandlade tillkännagivandet inom utskottets beredningsområde beslutades av riksdagen våren 2017 (tillkännagivandet om samhällsekonomiska analyser, bet. 2016/17:NU21, rskr. 2016/17:332 punkt 2). Utskottet förutsätter att regeringen fortsätter arbetet med att bereda samtliga ännu inte slutbehandlade tillkännagivanden med den skyndsamhet som krävs.

Stockholm den 23 april 2020

På näringsutskottets vägnar

Helene Hellmark Knutsson

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Helene Hellmark Knutsson (S), Mattias Bäckström Johansson (SD), Lotta Olsson (M), Tobias Andersson (SD), Camilla Brodin (KD), Arman Teimouri (L), Lorena Delgado Varas (V), Rickard Nordin (C), Betty Malmberg (M), Josefin Malmqvist (M), Martina Johansson (C), Alexandra Völker (S), Anna Vikström (S), Ingela Nylund Watz (S), Jörgen Hellman (S), David Lång (SD) och Karolina Skog (MP).

Avvikande meningar

1. Tillkännagivandena om effektutvärderingar och myndigheters handläggningstider (M, SD, KD)

Mattias Bäckström Johansson (SD), Lotta Olsson (M), Tobias Andersson (SD), Camilla Brodin (KD), Betty Malmberg (M), Josefin Malmqvist (M) och David Lång (SD) anför:

Hösten 2019 framförde företrädare i utskottet för Moderaterna, Sverigedemokraterna och Kristdemokraterna i betänkandet Utgiftsområde 24 Näringsliv (bet. 2019/20:NU1) inom ramen för sina respektive särskilda yttranden att de inte delar regeringens bedömning att tillkännagivandena som rör effektutvärderingar (bet. 2017/18:NU12, rskr. 2017/18:238 punkt 2) och myndigheters handläggningstider (bet. 2016/17:NU12, rskr. 2016/17:192 punkt 8 och bet. 2017/18:NU12, rskr. 2017/18:238 punkt 12) är slutbehandlade. Vi instämmer i denna uppfattning och vidhåller att tillkännagivandena mot bakgrund av regeringens redovisning inte kan anses vara slutbehandlade. Vi vill av denna anledning framhålla följande.

När det gäller det förstnämnda tillkännagivandet där riksdagen efterfrågade oberoende effektutvärderingar av statliga stöd till innovation och företagande som norm för stödgivande myndigheter redogör regeringen i skrivelse 2019/20:75 för det arbete som skett på området. I redogörelsen framhåller regeringen den rapport som Tillväxtanalys tagit fram där myndigheten lämnar förslag på hur tillämpningen av metoder och modeller för utvärdering av offentliga insatser för innovation och företagande kan utvecklas så att bl.a. spridningseffekter på ett bättre sätt kan täckas in. Vi ser visserligen positivt på dessa förslag men understryker att detta inte kan anses vara likställt med att oberoende effektutvärderingar av statliga stöd till innovationer och företagande ska vara norm för stödgivande myndigheter. I sammanhanget vill vi även framhålla att vi ser positivt på att regeringen i budgetpropositionen för 2020 (prop. 2019/2020:1 utg.omr. 24) betonade att oberoende effektutvärderingar är av stor vikt. En sådan formulering kan dock inte heller likställas med andemeningen i det aktuella tillkännagivandet.

Vidare redogör regeringen i skrivelse 2019/20:75 för det arbete som gjorts för att tillgodose de två nyssnämnda tillkännagivandena om att förkorta handläggningstider hos myndigheter. Vi noterar att regeringen har vidtagit vissa åtgärder och gjort analyser baserat på riksdagens beslut. Som skäl för att tillkännagivandena ska kunna anses som slutbehandlade hänvisar regeringen bl.a. till rapporter från Tillväxtverket där det framförs att de negativa effekterna av att införa tidsgränser som generell metod för att korta handläggningstider väger över de positiva effekterna. Vi menar att detta inte kan vara tillräckliga

skäl för att inte gå vidare med åtgärder i linje med det som riksdagen efterfrågat. Grundproblemet med långa handläggningstider och krångliga regelverk kvarstår alltså och vi vill påpeka att frågan är mycket angelägen för att Sverige inte ska tappa i konkurrenskraft. Arbetet med att förkorta handläggningstiderna hos myndigheterna måste således fortgå. Särskilt tydligt blir detta i de för Sverige så viktiga gruv- och mineralnäringarna. Där kan det exempelvis ta många år för en sökande att få veta om denne över huvud taget kan komma ifråga för att få vissa tillstånd. Dessutom finns det stora lokala och regionala skillnader i handläggningstider och kostnader som kan hänföras till olika ansökningar.

Sammanfattningsvis menar vi att de åtgärder som regeringen vidtagit med anledning av samtliga ovannämnda tillkännagivanden inte kan ses som tillräckliga för att tillgodose det som riksdagen beslutat om. Tillkännagivandena kan därför enligt vår mening inte anses vara slutbehandlade.

2. Tillkännagivandet om en politik för svensk industri (SD)

Mattias Bäckström Johansson (SD), Tobias Andersson (SD) och David Lång (SD) anför:

Riksdagen riktade våren 2018 ett tillkännagivande till regeringen med uppmaningen att regeringen bör utforma politiken så att den tillhandahåller grundläggande och nödvändiga förutsättningar för att svensk industri ska kunna växa och nå sin fulla potential (bet. 2017/18:NU16, rskr. 2017/18:322 punkt 1). I skrivelsen motiverar regeringen sin bedömning att tillkännagivandet är slutbehandlat med att den i budgetpropositionen för 2020 (prop. 2019/2020:1 utg.omr. 24) informerade om den politik som bedrivs på området. I betänkandet Utgiftsområde 24 Näringsliv (bet. 2019/20:NU1) anförde företrädare i utskottet för Sverigedemokraterna i ett särskilt yttrande att de inte delade regeringens bedömning att tillkännagivandet är slutbehandlat. Vi är av samma uppfattning och vill framhålla att nödvändiga förutsättningar för att svensk industri ska kunna växa och nå sin fulla potential inte är likställt med att regeringen övergripande redogör för olika politikområden och hänvisar till några strategidokument. Att energiöverenskommelsen – som regeringen bl.a. hänvisar till i sin redogörelse – dessutom kan ses som överspelad stärker vår uppfattning att regeringen inte har gjort tillräckligt för att möta det som efterfrågades av riksdagen. Tillkännagivandet kan enligt vår uppfattning därför inte anses som slutbehandlat.